

ÇáÍÝÇÚ Úä ÅÑÇÖÍ ÇáäÓááíä
Äää ÝÑæÖ ÇáÄÚíÇä

Èbää: ÇáÍßÊæÑ ÙÈÌ Çááä ÙÒÇä

ÇáØÈÚÉ: ÇäÈÇáíÉ

äÖÑ æÊæÖíÚ
añßÒ Öáíí ÙÒÇä ÇáÄÚáÇáí
ÈíÒÇæÑ-ÈÇßÖÊÇä

ÈÖä Çááä ÇáÑíää ÇáÑííä

ÞÇä Çááä ÙÒ æíä: (ÄäÝÑæÇ ÍÝÇÝÇ æÈÞÇäÇ æÌÇäíæÇ ÈÄæÇáßä æÄäÝÓßä Ýí ÕÈíä Çááä Ðäßä
ÍíÑ áßä Ää ßäÈä ÈÚáäæä)
ää ÇáÞÈÇä Ýí ÄÝÛÇäÖÊÇä æÝáÓØíä æÚíÑäâÇ ää ÈäÇí ÇáäÓááíä ÇáÈí ÈÚÑÖÈ äáÙÒæ ÝÑÖ -1
;áá íäßä ÈØÈíÞ ÇááÝíÑ ÚááíÇ Ýí äÐä ÇáÄíÇä -2
;áá äÌÇáí æáíÓ ääÇß ÞÇÆí æÇíí -3
;áá äÞÇÈä Ýí ÄÝÛÇäÖÊÇä æÇáÞÇíÈ äíÈäÝæä æäÈÝÑÞæä -4
;áá íÞÇÈä ÇáäÓáä æííä ÄÐÇ ÞÚí ÇáäÇÓ -5
;áá äÖÈÚíä ÈÇáßÝÇÑ ÄÐÇ ßäÇ ÕÛÇÝÇ -6
;áá äÞÇÈä äÚ äÓááíä áíÓæÇ Úáí äÖÈæí äÞÈæä ää ÇáÈÑÈíÈ -7
;áá äÈíÄ ÈÄÝÛÇäÖÊÇä Äæ ÈÝáÓØíä -8
äÐä ÇáÄÓÆáÉ ÇááííÑÈ ÇáÈí ÈíæÑ Ýí ÇáÄÐäÇä ÇáÄä æÇíÈäÝ ÇáäÇÓ Ýí ÝáäâÇ ßä ÍÓÈ
ÇíÈäÇíä Èíí äâÇ íæÇÈÇ -ÈÄÐä Çááä- Ýí äÐÇ ÇáßÈÇÈ ÈäÖæÖ ÕÑÚíÈ ÈßÇí Èßæä äÈæÇÈÑÈ
.äßÈÇÑ ÄÆäÈ ÇáäÓááíä æÝÞäÇÆää

ÈÖä Çááä ÇáÑíää ÇáÑííä
ÇáäÛÞÛÛíäÉ

Ää Çáíáí ááá áíáíä æäÖÈÚíää æäÖÈÚÝÑä æäÚæÐ ÈÇááä ää ÖÑæÑ ÄäÝÓäÇ æÓíÆÇÈ
ÄÚäÇáäÇ; ää íäíä Çááä ÝäÇ äÖá ää; æää íÖáä ÝäÇ äÇíí ää; æÄÖäí Ää äÇ Äáä ÄäÇ Çááä æÄÖäí
Ää áíáíÇ ÙÈíä æÑÓæäá; Çááää äÇ Óäá ÄäÇ äÇ ÍÚáÈä ÓäáÇ æÄäÈ ÈíÚä ÇáíÖä ÄÐÇ ÖÆÈ
:ÖááÇ; .ÄäÇ ÈÚí
ÝäÐä ÇáÝÈæí ßÈÈÈäÇ æßÇäÈ ÄßÈÑ ää äÐÇ Çáííä; Èä ÙÑÖÈäÇ Úáí ÝÓíäÈ ÖííäÇ ÇáßÈíÑ ÓäÇíÈ
ÇáÓíí ÙÈí ÇáÚÓíÖ Èä ÈÇÓ; æÞ ÑÆÈ Úáíä æÇÓÈíÖäâÇ; æÞÇä: ÄäâÇ ØíÈÈ; ææÇÝÞ ÚáíäÇ; ÄäÇ
Ääâ ÇÞÈíí Úáí Ää ÄíÈÖÑäÇ ÍÈí íßÈÈ äâÇ äÞíäÈ ääÖÑäÇ ÈäÇ Èä ÇíÈÖÑÈäÇ; æäßä æÞÈ ÇáÓíí
.ßÇä äÖííäÇ ÄíÇä Çáíí; æäá íÈÓÚ ÇááíÇä áÚÑÖäÇ Úáíä äÑÈ Äííí
Èä ÄÝÈí ÇáÓíí ÍÝÛä Çááä æÑÚÇä Ýí äÖíí ÇÈä äÇíä Ýí ííÈ æÝí ÇáíÇäÚ ÇáßÈíÑ Ýí ÇáÑíÇÖ; Ää
ÇáíäÇí ÈÇáäÝÓ Çáíæä ÝÑÖ Úíä; Èä ÙÑÖÈ äÐä ÇáÝÈæí ÈíÇáâÇ -íæä ÇáÄÓÆáÉ ÇáÖÈÈ
ÇáÄííÑÈ- Úáí ÄÖíÇÈ ÇáÝÓíäÈ (ÇáÓíí ÙÈí Çááä ÚáæÇä æÓÚíí íæ ì æáíáí äíÈÈ ÇáäÖíÚí
æÇáíßÈæÑ ÍÓíä íÇáí íÓÇä æÚáÑ ÖíÝ) æÞÑÆÈäÇ Úáíä; ææÇÝÞæÇ ÚáíäÇ ææÞÚ äÚÚäâä
.ÚáíäÇ; æßÐäß ÇáÓíí áíáí Èä ÖÇáí Èä ÙÈíäíä ÞÑÆÈäÇ Úáíä ææÞÚ ÚáíäÇ
æÄÝÈí ÈäÈäâÇ ÇáÓíäí ÇáßÑÇä ÙÈí ÇáÑÖÇÞ ÙÝíÝí æíÖä ÄíæÈ æÇáíßÈæÑ Äíáí ÇáÚÓ Çáí; Èä
ÙÑÖÈ ÝíæÇäÇ Ýí ÍØÈÈ Ýí ääí Ýí añßÒ ÇáÈæÚíÈ ÇáÚÇäÈ Ýí Çáíí; ÍíÈ ííÈäÚ ÝíäÇ ÄßÈÑ ää
äÇÆÈ ÙÇáä ää íáíÚ ÄáíÇä ÇáÚÇää ÇáÄÓáÇáí æÞäÈ ää: (ÄÈÝÞ ÇáÓáÝ æÇáíäÝ æíáíÚ
ÇáÝÞäÇä æÇááííÈíä Ýí íáíÚ ÇáÚÓæÑ ÇáÄÓáÇáíÈ (Ääâ ÄÐÇ ÇÚÈíí Úáí ÕÈÑ ää ÅÑÇÖí
ÇáäÓááíä ÄÖÈí ÇáíäÇí ÝÑÖ Úíä Úáí ßä äÓáä æäÓáäÈ; ÈííÈ íííí Çáæáí íæä ÄÐä æÇáíá; æÇááÑÆÈ
íæä ÄÐä ÖæíäÇ); æÄäÇ ÄÞÑÑ ÄäÇä Äáíí ÇááíÇáíä ÓíÇÝ æää ÍäÇä äÚÇíÖÈí äáíäÇí ÇáÄÝÛÇáí
ÈäÇÈ ÖææÈÈ Ää ÇáíäÇí Ýí ÄÝÛÇäÖÊÇä ííÈÇí Ääí ÑíÇá; Ýäâ ßÇä ääßä ÄíäÇ ÇáÚáäÇä Úáíä
ÇÚÈÑÇÖ ÝáíÚÈÑÖ; Ýäâ íÚÈÑÖ Äíí... Èä ÞÇä ÇáíßÈæÑ ÇáÓíí ÄíííÓ: íÇ Äíí äÐÇ ÇáÄäÑ äÇ
.ÍäÇÝ Ýíä)
.ää Äíä äÐÇ ØÈÚÈ äÐä ÇáÝÈæí ÙÓí Çááä Ää íäÝÚäÇ ÈäÇ Ýí ÇáíÇÑíä æíäÝÚ ÈäÇ ÍáíÚ ÇáäÓááíä
í. ÙÈí Çááä ÙÒÇä

(ääÇíÚÈ: íÑÝÞ ÈÇáßÈÇÈ ÈÞÇÑíÑ äßÈæÈÈ ÈÇáíí ää ÙíÈ ÚáäÇä æäÖÇíí)
ÈÖä Çááä ÇáÑíää ÇáÑííä

:Çáíáí ááá æÖäí Çááä Úáí ÖííäÇ áíáí æÄäá æÖíÈä æää æÇäÇä; æÈÚí
äÞí ÄÖáÚáí Äíí Ýí Çááä ÇáÓíí ÇáÝÇÖá ÇáÖÇíÞ ÇáäâÇÖá ÇáíßÈæÑ ÙÈí Çááä ÙÒÇä Úáí äÐä
ÇáÝÈæí ÇáÚÚíäÈ æÇááÖííÈ ÇáÈáíäÈ Ýí Íßä ÇáíäÇí æäÈí íßæä ÝÑÖ Úíä; æÞí ÞÑÆÈäÇ ßäâÇ
ÝÑÄíÈäÇ Úíä ÇáÖæÇÈ æÇáíÞ ÇáÐí äÇ áííÖ Úáä; æäÇ íÓÚ ßä ää Ýí ÞäÈä ÐÑÈ ää ÄíäÇä ÄäÇ

ÇáÁÐÚÇä ááÐä ÇáÁÍáÉ ää ÒÈÇÈ Çááá æÓáÉ ÑÓæää Ò æÁÍäÇÚ ÇáÚááÇÁ; ÁÐæá: ÇáÁÐÚÇä æÇááÝÍÑ æÇááÒÇÑÚÉ Ááí ÁÍÇÁ áÐä ÇáÝÑÍÓÉ; æáÇ íÈæÞÝ Ýí Ðáß ÁáÇ ää ÁäÈÇÁ ÇáÐíá ÞÇÁ :Çááá Ýíáá
ÝÁÐÇ ÁäÒáÉ ÓæÑÉ áíßáÉ æÐßÑ ÝíäÇ ÇáÐÈÇá ÑÁíÈ ÇáÐíá Ýí ÞáæÈää äÑÖ íáÙÑæä Ááíß àÙÑ)
(ÇááÙÓí Úáíá ää ÇááæÈÈ (áíáí: 20)
. ÒíÐ Çááá ÇáÚÚíá
ÌÒì Çááá ÇáÓíí ÚÈÌ Çááá ÍíÑ ÇáÌÒÇÁ ÈáíÈä æÁíÞÇÚá; ææÝÞäÇ ÌáíÚÇ áäÑÒÇÈá; æÇáíÐ Áä .ÇáíäÇÍ ÇáÁá ÝÑÓ Úíá æáÇ ÁÐä áÁÍÍ

ÇáÝÞíÑ Ááí Çááá/ÚáÑ ÓíÝ
ÌÈÈ /28/12/1404
áíáÓ ÒÈÇÑ ÇáÚááÇÁ/ÇáíááÙÒäÚÇÁ

ÈÓä Çááá ÇáÑíáá ÇáÑííá
ÈÚÌ ÓäÇÚí ááÐä ÇáÑÓÇáÉ ää ÁííäÇ ÇáÓíí ÇáíßÈæÑ ÚÈÌ Çááá ÚÒÇä ÝÁááí ÁÚÈÈÑäÇ ÝÈæì .áíÞÈÈ äáÞÍÉ ÁÐÑ äÇ æÑÍ ÝíäÇ æÁÍÚæ Ááíá

ÓÚíí Íæì

ÈÓä Çááá ÇáÑíáá ÇáÑííá
Çáíáí ááá ÑÈ ÇáÚÇááíá; æÇáÓÁÇÈ æÇáÓÁÇä Úáì ÓííäÇ áíáí ÞÇÆÍ ÇáÚÑ Çááííáíá; æÚáí Ááá æÁÓÍÇÈä ÇáÐíá ÍááæÇ ÑÇÍÉ ÇáíäÇÍ Ýí ÑÈæÚ ÇáÚÇááíá; æÚáí ÞÇÍÉ ÇáíÐ; æíÚÇÈ ÇáííÑ .ÈÁÍÓÇä Ááí íæä Çáííá; æÈÚÍ
ÝÞÍ ÁÐáÚáí ÝÓíáÉ ÇáíßÈæÑ ÚÈÌ Çááá ÚÒÇä -ÍÝÙä Çááá- Úáí äÇ ÒÈÈä Ýí Íßä ÇáíäÇÍ Çáíæä Ýí :ÁÝÚÇäÓÈÇä æÝáÓØíá; æÚíÑáäÇ Ýí ÈáÇÍ ÇáÁÓÁÇä; ÝÁÐæá æÈÇááá ÇáÈæÝíÐ Áä Þá äÇ ÐäÈ Ááíá æÁÝÈì Èä; æäÞáá Úä ÇáÁÆáÈ ÇáÁÚáÇä ÓáÝÇ æíáÝÇ äæ Óíí; Ðáß áÁä ÁíÉ ÈáíÈ ÁÓÁÇáíÈ ÇÍÈáäÇ ÇáßÝÇÑ -ÞäÇ íÞÑÑ ÇáÝÞäÇÁ- ÈÚíá ÇáÐÈÇá Úáí Þá ÁáááÇ; ÝÈÍÑÌ ÇááÑÁÉ Èíæä ÁÐä ÓæíäÇ; æÇáæáí Èíæä ÁÐä æÇáííá; æßÐáß íÒÈÌ ÇáíäÇÍ ÝÑÓ Úíá Úáí Þá ÈáíÈ ÞÑíÈÈ äáäÇ ÍÈì ÈÈÍÐÞ ÇáßÝÇÍÉ Ýí ÈÍÑíÑ ÇáÈáíÈ ÇááÓááÉ ää ÑÈÞÈ ÇáßÝÇÑ; ÝÁä áá íßÝæÇ íÈæÓÚ ÝÑÓ ÇáÚíá Úáí Óßá ÍæÇÆÑ ÇáÁÐÑÈ ÝÇáÁÐÑÈ; ÝÁä áá íßÝæÇ Áæ ÈßÇÓáæÇ Áæ ÞÓÑæÇ Áæ ÞÚíæÇ; íÓáá ÝÑÓ ÇáÚíá ÇáÁÑÓ ÞáäÇ ÍÈì íÈä ÞáÑ ÇáÚíæ; æÁÍÑÇÌä ää ÁÑÓ .ÇáÁÓÁÇä
æÇáÁä Ýí áÐÇ ÇáÚÓÑ áíí ÒÈíÑÇ ää ÇááÓááíá Ýí ÓÈì ÈáÇÍ ÇáÁÓÁÇä äÈßÇÓáíá æäÞÓÑíá æÞÇÚÍíá Ýí ÍÞ ÁÝÚÇäÓÈÇä æÝáÓØíá æÚíÑáäÇ ää ÈáÇÍ ÇááÓááíá; áÐÇ ÁÒÈÌ ÇáíäÇÍ Çáíæä ÝÑÓ Úíá Úáí Þá ää íÓßá ÁÑÓ ÇáÁÓÁÇä ää ÇááÓááíá; áßæä ÇáßÝÇÍÉ ää ÇáÑÍÇá æÇááÇá ää !!ÈÈÍÐÞ
ÝÈäÇÁ Úáí áÐÇ æìÈ Úáí Þá áÓáá Çáíæä ÞÇÍÑ Úáí Íáá ÇáÓÁÇÍ Áä íÑÌ ááíäÇÍ ááíÈÈ ÁíæÇááá .ÇááÓááíá Ýí ÁÝÚÇäÓÈÇä æÝí Þá áßÇä; æáæ áá íÁÐä áá æÇáíá; ÍÈì ÈÈÍÐÞ ÇáßÝÇÍÉ æÇááá ÁÚáá ÚÈÌ Çááá äÇÓÍ ÚáæÇä/ÌÇáÚÉ Çáááß ÚÈÌ ÇáÚÓíÒ/Ííá

ÈÓä Çááá ÇáÑíáá ÇáÑííá

:Çáíáí ááá æÇáÓÁÇÈ æÇáÓÁÇä Úáí ÑÓæá Çááá æÚáí Ááá æÓÍÇÈÈä æäæ æÇáÇá; ÁäÇ ÈÚÍ ÝÁä ÇáíäÇÍ Ýí ÓÈíá Çááá ØáÈÇ ááÓÁÇÍÈ ÇáÈí ÈÒÑ Çááá ÈäÇ ää ÇÒØÝÇáá áäÇ ÈÐæää ÈÈÇÑß æÈÚÇáí: (æÈÍÈ ääßá ÓáíÇÁ) ÁáäÇ äæ ÇäÈÞÇá ää ÍÇÑ Ááí ÍÇÑ æäá ÍíÇÈ ÓíÐÈ Ááí ÍíÇÈ ÁÍÑì .äØáÞÈ; æäá ÍíÇÈ ÇááßÍ æÇáÚÓ æÇáííÇÚ æÇáááÈ Ááí ÍíÇÈ ÇáÓÚÇÍÈ æÇáÈáááíÈ æÇáÑÓæÇä Ýí áÐä ÇáÚÍÇáÉ ÇáÈí ÒÈÈäÇ ÇáÁÍ ÇáßÑíá ÇááíÇáí ÇáÚÑíÞ ÇáíßÈæÑ ÚÈÌ Çááá ÚÒÇä ÍÇÒÇ Úáí ÇáíäÇÍ; æäÈÒÑÇ Èä; äÇáíÇ Çáááí ÇáÓííí ÈÁÚØÇÁ ÇáÁáÑ ÍÚá ÇáæÇÝÑ ää ÇáÝÞä æÇáííÈ æÇáÈÝÓíÑ ääÇÞÒÇ æäÓÈíäÇ ÈÍíí áí Óíí Ýí ÍáæÞ ÇáíÇáÝíá æÞÐì Ýí Úíæä ÇáíÈäÇÁ æÇáááÇÝÞíá; ÁÐæá ÝíäÇ ää ÇáíÚæÈ Ááí ÇáÓÈíá ÇáÐí áÇ ÓÈíá ÚíÑä Ýí áÐä ÇáÁæáÈ ÇáíÑÍÈ áÑÝÚ ÇáíÑÌ Úä ÇáÁáÈ; æÇáÐæí Úä ÇáááÈ; æÁáäÇ áí Ýí ÇáíááÈ ÍíÇÈ æÇÍÈÈ; ÝáÈßá Ýí ÓÈíá Çááá æÑÓæää æÈÈÇÈä æÁäÈä áÈßæä ÁÒÑÝ æÁÑÝÚ; æÁÈÐì æÁíæä; æÁáäÇ ííÇáí ÇááÁáá Ýí Çááá ÌäÇÌä; Áä ÁíÝÞ ÝÁÝÇÍÈ Áæ ÁæÐí ÝÁÑÇÍÈ; Áæ äÝí ÝÑíÇÍÈ; Áæ Óíá ÝÚÈÇÍÈ; Áæ ÚÇÒ .ÝÞíÇÍÈ; Áæ äÇÈ ÝÓáÇÍÈ; Ýáá ÇáíÓáí æÓíÇÍÈ .æÓÁÇä Úáí ÇáÐíá ÓáÚæÇ ÇááíÇÁ ÝáÈæÇ æÁÐ ÇÓÈáÝÑÈä ÝÇáÝÑæÇ æÑíáÈ Çááá æÈÑßÇÈä

ííÈ/äÇÍÈÈ ÒÇÑÚ ÇáíäÇÍ
áíáí áíÈÈ ÇááØíÚí

ÍÇíá ÇáÓáÉ ÈÇáÁÓÇáíí ÇáÚÇáíÉ æÒÇÍÈ ÈßááÈ ÇááíææÚ ÒÑÍ ÇáááÐÈ æÚÓæ ÇÈÍÇÍ ÇáßÈÇÈ Ýí ÍááæÑíÈ äÒÑ ÇáÚÑÈÍÈ

ÇáÍÝÇÚ Úá ÆÑÇÓÍ ÇááÓááíá Æáá ÝÑæÖ ÇáÁÚíÇá

Áá Çáíáí ááá áíáíá æáÓÈÚáá æáÓÈÚÝÑá æáÈæÈ Ááíá æáÚæÐ ÈÇááá ää ÕÑæÑ ÆáÝÓáÇ æáá ÓÍÆÇÈ ÁÚáÇááÇ; ää íáíá Çááá ÝáÇ áÓá áá æáá íÓáá ÝáÇ áÇÍí áá; æÁÓáí Æá áÇ Ááá ÁáÇ Çááá :æÁá áíáíÇ ÚÈíá æÑÓæáá æÓ; æÚáí Ááá æÓÍÈá ÁíáíÚá; æÈÚÍ Ýáí ÇÍÈÇÑ Çááá ÈÑíáÈá áÐÇ Çáíá ííßæá ÑíáÈ ááÚÇááíá; æÁÑÓá ÓÍí ÇááÑÓáíá Õ áíßæá ÍÇÈáÇ áááÈíá ÈáÐÇ Çáíá; æáÕÑ áÐÇ Çáíá ÈÇáÓÍÝ æÇáÓáÇá ;ÈÚÍ Áá æÓÍá ÑÓæá Çááá Õ ÈÇáíÈ æÇáÈíÇá; Ýíí ÞÇá Õ Ýí ÇáííÈ ÇáÓÍí ÇáÐí ÑæÇá Áíáí æÇáØÈÑÇáí: È ÚÈÈ Èíá íí ÇáÓÇÚÈ ÈÇáÓÍÝ ÍÈí íÚÈí Çááá ÈÚÇáí æííá áÇ ÕÑíß áá; æíÚá ÑÓí ÈíÈ Úá Ñáíí æíÚá ÇáÐá æÇáÓÚÇÑ .Úáí ää ÍÇáÝ ÆáÑí; æáá ÈÓÈá ÈÐæá Ýáæ áááá (1). 1- ÓÍí ÇáíÇáÚ ÇáÓÚíÑ (2828) ááÁáÈÇáí :æíí ÇÐÈÖÈ ÍßáÈ Çááá Áá íÞíá ÓáÇÍ ÇáÁÑÓ Úáí ÞÇáæá ÇáíÝÚ ÝÞÇá ÓÈÍÇáá æÈÚÇáí (æáæáÇ ÍÝÚ Çááá ÇááÇÓ ÈÚÓáá ÈÈÚÓ ááíáÈ ÕæÇáÚ æÈíÚ æÓáæÇÈ æáÓÇíí íÐßÑ ÝíáÇ ÇÓá) (ÇáÈÞÑÈ: 251)

Áí Áá Çááá ÚÓ æíá ÈÝÓá Úáí ÇáÈÕÑíÈ ÈÁá Óá ááá áÐÇ ÇááÇæáÓ æÈíá ááá áÐÇ ÇáÞÇáæá (ÞÇáæá ÇáíÝÚ); Áæ ÈÚÈÇÑÈ ÁíÑí ÇáÕÑÇÚ Èíá ÇáíÞ æÇáÈÇØá æÐáß ää Áíá ÓáÇÍ ÇáÈÕÑíÈ æÓíÇÍÈ ÇáíÞ æÇáÈÓÇÑ ÇáííÑ; Èá Áá ÇáÓÚÇÆÑ ÇáÈÚÈíÈ æíæÑ ÇáÚÈÇÍÈ áíáíÈ ÈáÐÇ :ÇáÞÇáæá áÐæáá ÈÚÇáí (æáæáÇ ÍÝÚ Çááá ÇááÇÓ ÈÚÓáá ÈÈÚÓ ááíáÈ ÕæÇáÚ æÈíÚ æÓáæÇÈ æáÓÇíí íÐßÑ ÝíáÇ ÇÓá) (Çááá ÈÈíÑÇ æáíáÕÑá Çááá ää íáÕÑá Áá Çááá áÞæí ÚÓÍÓ) (Çáíí: 40)

æáÐÇ ÇáÞÇáæá (ÞÇáæá ÇáíÝÚ) Áæ ÇáíáÇí Þí ÇÍÈá ÕÝÍÇÈ ÈÈíÑÈ ää ÈÈÇÈ Çááá ÚÓæíá; áÁá ÇáíÞ áÇ Èí áá ää ÞæÈ Èíáíá; Ýßá ää ÍÞ æ Õ Ú ÈÓÈÈ ÍÐáÇá Áááá áá; æßá ää ÈÇØá ÑÝÚ ÁÁá áá .ÁáÓÇÑÇ æÑíÇáÇ íÓíæá ää Áíáá æÇáíáÇí íÞæá Úáí Ñßáíá ÁÓÇÓíá ááÇ: ÇáÕÈÑ; ÇáÐí íÚáÑ ÕÍÇÚÈ ÇáÞáÈ æÇáíáÇá; æÇáßÑá ÇáÐí áá ÈÐá ÇááÇá æÇáÑæí (æÇáíæí ÈÇááÝÓ ÁÞÓí ÚÇíÈ Çáíæí) ÝÝí ÇáííÈ ÇáÓÍí ÇáÐí ÁíÑíá Áíáí: .ÇáÁíáÇá ÇáÕÈÑ æÇáÓáÇÍÈ (2). 2- ÓáÓáÈ ÇáÁíÇíÈ ÇáÓÍíÈ ááÁáÈÇáí (554) íÞæá ÇÈá ÈíáíÈ:(3) 3- áíáæÚ ÇáÝÈÇæí 28/157. (æááÇ ßÇá ÓáÇÍ Èáí Áíá áÇ íÈá Ýí Ííááá æíáíÇáá ÁáÇ ÈÇáÓíÇÚÈ æÇáßÑá Èíáááá ÓÈÍÇáá Áá ää Èæáí Úá ÇáíáÇí ÈáÝÓá ÁÈíá Çááá Èá ää íÞæá ÈÐáß (ÁáÇ ÈáÝÑæÇ íÚÐÈßá ÚÐÇÈÇ ÁáíáÇ æíÓÈÈíá ÞæáÇ ÚíÑßá æáÇ ÈÕÑæá ÓÍÆÇ æÇááá Úáí .ßá ÓíÁ ÞííÑ)

æáÐÇ Ýíí ÁÓÇÑ Õ Ááí ÕÑ ÇáÓÝÇÈ æáí ÇáÈíá æÇáíÈá ÇáÈí ÈÁíí Ááí ÝÓÇÍ ÇááÝæÓ æÈíáíÑ ÇááíÈáÚÇÈ; ÝÝí ÇáííÈ ÇáÓÍí: ÕÑ áÇ Ýí Ñíá Óí áÇáÚ æíÈá ÍÇáÚ .(4) 4- ÑæÇá ÁÈæ ÍÇáí æáæ .Óíí æáíí áÑÈ ÁÓáÇá Úáí ÓáÝáÇ ÇáÓÇáí ÁíÐæÇ ÈáÐÇ ÇáÞÇáæá ÝÓÇíæÇ ÇáíáíÇ æÁÓÈÈíæÇ :ÁÓÇÈÐÈ ÇáÁáÇá ßáÇ ÞÇá Çááá ÈÚÇáí (æíÚááÇ áááá ÁÆáÈ íáíæá ÈÁáÑáÇ áá Ç ÕÈÑæÇ æßÇáæÇ ÈÁíÇÈáÇ íæÞæáá) (ÇáÓíÈÈ: 24)

æßáÇ ÞÇá Õ Ýí ÇáííÈ ÇáÓÍí: ÓáÇÍ Áæá áÐá ÇáÁáÈ ÈÇáÓáí æÇáíÞá æíááß ÁíÑáÇ ÈÇáÈíá .æÇáÁáá (5). 5- ÑæÇá Áíáí æÇáØÈÑÇáí Ýí ÇáÁæÓØ æÇáÈíáÞí; Óíí ÇáíÇáÚ ÇáÓÚíÑ (3739) Èá ÍÇáÈ ÐÑÇÑí ÇááÓááíá æÁáááÈ ÞæÇáíá Çááá æáÓíÈ ÑÈáÇ ÝáÓíáÇ; æÓíÚæÇ ÁíßÇáá .ÝÓÇÚæÇ (ÝíáÝ ää ÈÚÍáá ÍáÝ ÁÓÇÚæÇ ÇáÓáÇÈ æÇÈÈÚæÇ ÇáÓáæÇÈ ÝÓæÝ íáÞæá ÚíÇ) (áÑíá: 59)

Óíá ááá ÓæÁ ÁÚáÇááá æÇÈÈÚæÇ ÁáæÇÁáá; ÍÇá Ýí ÇáííÈ ÇáÓÍí: Áá Çááá íÈÚÓ ßá ÍÚÑí Íæ ÇÚ. ÓÍ ÇÈ Ýí ÇáÁÓæÇÞ; ÍíÝÈ ÈÇááíá ÍáÇÑ ÈÇáááÇÑ; ÚÇáá ÈÇáíáíÇ; ÍÇáá ÈÇáÁíÑÈ (6). 6- .(Óíí ÇáíÇáÚ ÇáÓÚíÑ) (1874); ÍÚÑí: ÝÓ ÚáíÚ áÓÈÈÈÑ. ÍæÇÚ: ÍáÇÚ ää ÇÚ; ÓÍÇÈ: ÈÑÈÇÑ æáá Ááá ÇáÝÑÇÆÓ ÇáÚÇÆÈÈ æÇáæÇÍÈÇÈ ÇáááÓíÈ ÝÑíÓÈ ÇáíáÇÍ ÇáÈí ÚÇÈÈ Úá æÇÞÚ ÇááÓááíá ÝÁÓÈíæÇ ßÚÈÇÁ ÇáÓíá; ßáÇ ÞÇá Ó: íæÓß Áá ÈÍÇÚí Úáíßá ÇáÁáá ää ßá ÁÝÞ ßáÇ ÈÍÇÚí ÇáÁßáÈ Ááí ÞÓÚÈáÇ; Þíá: íÇ ÑÓæá Çááá Ááá ÞáÈ áíá íæáÆÐááá; ÞÇá: áÇ; æáßáßá ÚÈÇÁ ßÚÈÇÁ ÇáÓíá; íÚá Çáæáá Ýí ÞáæÈßá; æíáÓÚ ÇáÑÚÈ ää ÞáæÈ ÁÚÍÇÆßá; áíÈßá ÇáíáíÇ æßÑÇáíÈßá ÇááæÈ æÝí ÑæÇíÈ: ÞÇáæÇ: æáÇ Çáæáá íÇ ÑÓæá Çááá; ÞÇá: ÍÈßá ááíáíÇ æßÑÇáíÈßá ááÞÈÇá (1). 1- ÓáÓáÈ ÇáÁíÇíÈ ÇáÓÍíÈ ÑÞá (958); ÑæÇá Áíáí ÈÁÓáÇÍ íí æÁÈæ ÍÇáí; æÝí .ÑæÇíÈ æßÑÇáíÈ ÇááæÈ æáæ ÍíÈ Óíí :æíáÇÍ ÇáßÝÑ æÚÇá

ÍáÇÍ ÇáÓáÈ (ÓáÈ ÇáßÝÇÑ Ýí ÈáÇíáá) ÈíÈÈ íßæá ÇáßÝÇÑ Ýí ÍÇáÈ áÇ íÍÓíæá áÐÈÇá -1 ÇááÓááíá; ÝÇáÞÈÇá ÝÑÓ ßÝÇíÈ æÞá ÝÑÓ ÇáßÝÇíÈ ÓÍ ÇáÈÚæÑ ÈÇááÁááíá áÁÑáÇÈ ÁÚÍÇÁ Çááá; æÁÑÓÇá ÍÓ Ýí ÇáÓáÈ Úáí ÇáÁÞá; ÝÚáí ÇáÁáÇá Áá íÈÚÈ ÕÑíÈ Ááí ÍÇÑ ÇáíÑÈ ßá ÓáÈ áÑÈ Áæ áÑÈíá; æÚáí ÇáÑÚíÈ ÁÚÇáÈá; ÝÁá ää íÈÚÈ ßÇá ÇáÁÈá Úáíá(1) 1- ÍÇÓíÈ ÇÈá ÚÇÈíá (3/138); æíí ÞÇÓáÇ ÇáÝÞáÇÁ Úáí ÇáíÓíÈ; ÞÇá ÇáÁÓæáíæá: (ÇáíáÇÍ ÍÚæÈ ÞáÑíÈ ÝÈÈÈ ÁÞÇáÈá ÈÞíÑ ÇáÁáßÇá ÍÈí áÇ íÈÞí ÁáÇ áÓáá Áæ áÓÇáá)(1). 1- ÍÇÓíÈ ÇáÕÑæÇáí æÇÈá ÇáÞÇÓá Úáí .ÈíÝÈ ÇááíÈÇÍ Úáí ÇááááÇÍ (9/213)

lãÇl ÇáíYú (íYú ÇáßYÇÑ ää ÈáÇlãÇ) æãÐÇ íßæä ÝÑÖ Úíä Èä Áäá ÝÑæÖ ÇáÁÚíÇä; æíËÚíä -2
:Yí ÍÇáÇË

.Ä- ÁÐÇ Ííá ÇáßYÇÑ ÈáíË ää ÈáÇl ÇáäÓáíä

.È - ÁÐÇ ÇáËÐl ÇáÖÝÇä æËÐÇËá ÇáÖÝÇä

.l- ÁÐÇ ÇÓËäÝÑ ÇáÁäÇä ÁÝÑÇl Áæ ÞæäÇ æíË Úáíäá ÇááYíÑ

.l - ÁÐÇ ÁÖÑ ÇáßYÇÑ äíäæÚË ää ÇáäÓáíä

:ÇáíÇáË ÇáÁæáí: Ííæä ÇáßYÇÑ ÈáíË ää ÈáÇl ÇáäÓáíä

ÝYí äÐä ÇáíÇáË ÇËÝÐ ÇáÓáY æÇáíáY æYÞäÇÁ ÇáäÐÇáË ÇáÁÑËÚË æÇááíËæä æÇááYÖÑæä
Yí lãíÚ ÇáÚÖæÑ ÇáÁÖáÇáíË ÁÖáÇÞÇ Áä ÇáíäÇl Yí äÐä ÇáíÇáË íÖËl ÝÑÖ Úíä Úáí Áäá äÐä
ÇáÈáíË -ÇáËl áÇlãäÇ ÇáßYÇÑ- æÚáí ää ÞÑË ääáä; ÈíËÈ íÑl Çáæáí læä ÁÐä æÇáíä; æÇáÖæíË læä
ÁÐä ÒæíäÇ; æÇááíä læä ÁÐä ÍÇæää; ÝÁä ää íßY Áäá Èáß ÇáÈáíË Áæ ÞÖÑæÇ Áæ ÈßÇÓæÇ
Áæ ÞÚíæÇ íËæÓÚ ÝÑÖ ÇáÚíä Úáí Ößá læÇÆÑ ÇáÁÞÑË ÝÇáÁÞÑË; ÝÁä ää íßYæÇ Áæ ÞÖÑæÇ
.YÚáí ää íáíäá Èä Úáí ää íáíäá ÍËl íÚä ÝÑÖ ÇáÚíä ÇáÁÑÖ ÞáäÇ

íßæä Óíí ÇáÁÖáÇä Èä ÈíáíË: (æÄäÇ ÞËÇá ÇáíYú Ýæ ÁÖl ÁææÇÚ íYú ÇáÖÇæá Úä ÇáíÑæË
æÇáíä æÇlË ÁíäÇÚÇ ; YÇáÚíæ ÇáÖÇæá ÇáÐl íYÓl Çáíä æÇáíäíÇ áÇ Óíá ÁæíË ÈÚl ÇáÁíäÇä
ää íYÚá; ÝáÇ íÖËÑØ ää ÖÑØ (ßÇáÖÇl æÇáÑÇlãË) Èá í íYú ÈíÖË ÇáÁäßÇä; æÞl äÖ Úáí Ðáß
ÇáÚáäÇÁ ÁÖlÇËæÇ æÚíÑäá); æíÚáá ÇËä ÈíáíË ÑÁíä ÈÚíä ÇÖËÑÇØ ÇáÑÇlãË Ýí Ñlã Úáí
ÇáÞÇÖl ÇáÐl ÞÇá: ÁÐÇ ÈÚíä ÝÑÖ ÇáíäÇl Úáí Áäá Èáí Ýäá ÖÑØ æíæÈä ÇáÖÇl æÇáÑÇlãË ÁÐÇ
ßÇææÇ Úáí äÖÇYË ÇáÞÖÑ ÞlÇÖÇ Úáí Çáí; ÞÇá ÇËä ÈíáíË: (æäÇ ÞÇáá ÇáÞÇÖl ää ÇáÞlÇÖÇ Úáí
Çáíí ää í äÞá Úä Áíí æäæ ÖÚíY; ÝÁä æíæË ÇáíäÇl íßæä áíYú ÖÑÑ ÇáÚíæ Ýíßæä ÁæíË ää
ÇááíÑË; Èä ÇááíÑË áÇ ÈÚËËÑ ÝíäÇ ÇáÑÇlãË; ÝËÚÖ ÇáíäÇl Áæáí; æËËË Ýí ÇáÖlÍl ää ÍíË
ÚËÇlË Èä ÇáÖÇæË Úä ÇááËl Ö Áäá ÞÇá: Úáí ÇááÑÁ ÇáäÓáä ÇáÓáÚ æÇáÖÇÚË Ýí ÚÓÑä æíÖÑä
æäáÖÖä æäßÑäá æÄËËË Úáíä ÝÁæíË ÇáÖÇÚË ÚäÇlãÇ ÇáÁÖËäYÇÑ Ýí ÇáÚÖÑ
æÇáíÖÑ; æääÇ äÖ Ýí æíæÈä áÚ ÇáÁÚÖÇÑ ÈíäÇY Çáí; äÐÇ Ýí ÞËÇá ÇáÖáË; æÄäÇ ÞËÇá
ÇáíYú Ýæä ÁÖl ÁææÇÚ íYú ÇáÖÇæá Úä ÇáíÑæË æÇáíä æÇlË ÁíäÇÚÇ ; YÇáÚíæ ÇáÖÇæá
ÇáÐl íYÓl Çáíä æÇáíäíÇ áÇ Óíá ÁæíË ÈÚl ÇáÁíäÇä ää íYÚá).(1) 1- ää ÞËÇË ÇáÁíËíÇÑÇË
ÇáÚááíË áÇËä ÈíáíË ááíÞ ÈÇáYËæí ÇáßËÑl (4/608). æÁáíß äÖæÖ äÐÇäË ÇáYÞäÇÁ ÇáÁÑËÚË
.ÇáËl ÈlãÚ Úáí äÐä ÇáÞÖlË
:ÁæáÇ : YÞäÇÁ ÇáíáYíË

ÞÇá ÇËä ÚÇËlã(1): (æÝÑÖ Úíä Áä äíä ÇáÚíæ Úáí ÈÚÑ ää ÈÚæÑ ÇáÁÖáÇä ÝíÖlÑ ÝÑÖ Úíä Úáí
ää ÞÑË ääá; ÝÁäÇ ää æÑÇÁäá ÈÈÚl ää ÇáÚíæ Ýæä ÝÑÖ ÞYÇlË ÁÐÇ ää íËl Ááíäá; ÝÁä ÇlËl
Ááíäá ÈÄä ÚlÖ ää ÞÇä ÈÞÑË ÇáÚíæ Úä ÇááÞÇæáË áÚ ÇáÚíæ Áæ ää íÚlÖæÇ ÚáäÇ æáßäáá
ÈßÇÓæÇ æäá íÇáíæÇ ÝÁäá íYËÑÖ Úáí ää íáíäá ÝÑÖ Úíä ÞÇáÖáÇË æÇáÖæä áÇ íÖÚäá
ÈÑßä; æËä æËä Ááí Áä íYËÑÖ Úáí lãíÚ Áäá ÇáÁÖáÇä ÖÑÞÇ æÖÑËÇ Úáí äÐÇ ÇáËlÑl); æËäÈä
.äÐÇ ÁYËl ÇáßÇÓÇáí(2) æÇËä äíä(3) æÇËä ÇáäáÇä(4)
ÍÇÖlË ÇËä ÚÇËlã (3/238). 2- ÈlÇæÚ ÇáÖáÇæÚ (7/72). 3- ÇáËlÑ ÇáÑÇæÞ áÇËä äíä (5/191). -1
.4- ÝËl ÇáÞlÍÑ áÇËä ÇáäáÇä (5/191)

:ËÇáíÇ : Úáí ÇáäÇáíËË
ÍÇÁ Ýí ÍÇÖlË ÇáíÖæÞl: æíËÚíä ÇáíäÇl ÈYlÁ ÇáÚíæ; ÞÇá ÇáíÖæÞl: (Ál Èæíä ÇáíYú ÈYlÆ
(áYÇlãË) Úáí Þá Áíí æÄä ÇáÑÁË Áæ ÚËlÇ Áæ ÖËlÇ; æíÑlæä æáæ ääÚäá Çáæáí æÇáÖæí æÑË
.Çáíä)(5). 5- ÍÇÖlË ÇáíÖæÞl (2/174)

:ËÇáËÇ : Úáí ÇáÖÇYÚíË
ÍÇÁ Ýí ääÇlË ÇááíËÇl ááÑäáí: (ÝÁä ÍíææÇ ÈáíË ääÇ æÖÇÑ ÈíääÇ æÈíäáá læä äÖÇYË ÇáÞÖÑ
ÝíäÖä ÁäáäÇ ÇáíYú ÍËl ää áÇ lãÇl Úáíäá; ää YÞlÑ ææáí æÚËl æáíä æÇáÑÁË)(6). 6- ääÇlË
ÇááíËÇl (8/58)

:ÑÇËÚÇ : Úáí ÇáíäÇËáË
:ÍÇÁ Ýí ÇááÚáí áÇËä ÞlÇáË: æíËÚíä ÇáíäÇl Ýí ÈáÇËË ææÇÖÚ
.ÁÐÇ ÇáËÐl ÇáÖlÝÇä æËÐÇËá ÇáÖÝÇä -1
.ÁÐÇ äÖá ÇáßYÇÑ ÈÈáí ÈÚíä Úáí Áäáá ÞËÇááá æíYÚáá -2
.ÁÐÇ ÇÓËäÝÑ ÇáÁäÇä ÞæäÇ áÖäáá ÇááYíÑ.(7).7- ÇááÚáí (8/345) -3

æíßæá ÇËä ÈíáíË: (ÁÐÇ Ííá ÇáÚíæ ÈáÇl ÇáÁÖáÇä ÝáÇ ÑlË Áäá íËÈ íYÚá Úáí ÇáÁÞÑË
YÇáÁÞÑË; ÁÐ ÈáÇl ÇáÁÖáÇä ÞáäÇ ÈäáÖáË ÇáÈáíË ÇáæÇlË; æÁäá íËÈ ÇááYíÑ Çáíä ÈáÇ ÁÐä
æÇáí æáÇ ÚÑíä; æäÖæÖ Áíáí ÖÑlÍË ÈäÐÇ).(8) 8- ÇáYËÇæí ÇáßËÑl (4/608). æäÐä ÇáíÇáË ÈÚÑY
ÈÇááYíÑ ÇáÚÇä

:ÁíáË ÇááYíÑ ÇáÚÇä æäËÑÑÇËä
:ÞÇá Çááá ÚÖ æíá -1
ÁäÝÑæÇ íYÇYÇ æËÞÇáÇ ælÇáíæÇ ÈÄææÇáßä æÄäYÓßä Ýí ÓËlã Çááá Ðáßá ÍlÑ áßä Áä ÞáËä
(ÈÚááæä
(ÇáËæËË: 14)

æÞl ÍÇÁË ÇáÁíË ÞËáäÇ ÈÑËË ÇáÚÐÇË æÇáÁÖËËlÇá lÖÇÁ áËÑß ÇááYíÑ; æáÇ ÚÐÇË ÁáÇ
.Úáí ÈÑß æÇlË Áæ YÚá ÍÑÇä
ÁáÇ ÈäÝÑæÇ íÚËËßá ÚÐÇËÇ ÁáíäÇ æíÖËËlã ÞæäÇ ÚlÑßä æáÇ ÈÖÑæä ÓlÆÇ æÇááá Úáí Þá)
(ÓlÁ ÞlÍÑ

(CáEæEÉ: 29)

ÞCá ÇÈà BÈiN: ÅãÑ Çááá ÈÚÇai ÈÇááYiN ÇáÚÇã ãÚ NÓæá Çááá Õ ÚÇã ÚOæÉ ÈEæB áPÈÇá
ÅÚiÇÁ Çááá äã ÇãÑæã ÇãBÝNÈ äã Åãã ÇãBÈÇÈ; æÞi ÈæÈ ÇãÈiÇNi (ÈÇÈ ælæÈ ÇááYiN æãÇ iÈÈ
ää ÇãlãÇi æÇáaiÈ) æÅæNi àÐã ÇãÁiÉ; æBÇã ÇááYiN ÇáÚÇã ÈÓÈÈ Åãã ÈNÇai Aai ÅOãÇÚ
ÇáãOáãia Åã ÇãÑæã iÈÚiæã Úai Èiæã ÇãlÓiNÈ áÚOæ ÇãáliáÉ; ÝBiY ÅÐÇ iã ÇãBÝÇN Èãl
ÇáãOáãia; ÅYáÇ iBæã ÇááYiN Åæã; ÞCá ÅEæ ØáIÈ NÓi Çááá Úãã Ýi ãÚai Þæãá ÈÚÇai:(iYÇYÇ
æÈÞÇáÇ): BãæáÇ æOÈÇÈÇ ãÇ ÓãÚ Çááá ÚÐN ÁiI(1) 1- ãiÈOÑ ÇÈà BÈiN (2/144). æÞÇá ÇáiÓã
.ÇãÈOÑi: Ýi ÇãÚOÑ æÇáiOÑ

æiÞæá ÇÈà ÈiãIÈ Ýi ãlæÚ ÇãYÈÇæi (82/358): (YÅãÇ ÅÐÇ ãNÇi ÇãÚiæ Çããlæã Úai ÇããOáãia
YÅãã iÓiN iYÚã æÇiÈÇ Úai ÇããÞOæliã Bããã æÚai ÚiN ÇããÞOæliã; BãÇ ÞÇá ÈÚÇai:(æÅã
.ÇÓÈãOÑæBã Ýi Çãliã YÚaiBã ÇããOÑ) (ÇãÅãYÇá: 72)

BãÇ ÅãÑ ÇããÈi Õ ÈãOÑ ÇããOáã; æOæÇÁ BÇã ÇãNliã äã ÇããNÈOÞÈ áãPÈÇá Åæ äã iBã; æãÐÇ iÈÈ
ÈiÓÈ ÇãÅãBÇã Úai Bã ÁiI ÈãYÓã æãÇáã ãÚ ÇãÞáÉ æÇãBÈNÈ æÇããÓi æÇãNÞæÈ; BãÇ BÇã
ÇããOáãæã äãÇ ÞÓiãã ÇãÚiæ ÚÇã ÇãlãlÞ äã iÅÐã Çááá Ýi ÈNÞã áÁiI «; æÞÇá ÇãOãNi: iNi ÓÚiI
Èã ÇããOíÈ Aai ÇãÚOæ æÞi ÐãÈÈ ÁiIi Úiãã Ýiãã äã: ÅãB Úaiã ÝÞÇá: (ÇÓÈãYÑ Çááá ÇãlYiY
.æÇãÈÞiã YÅã äã iãBãi ÇãlNÈ BÈNÈ ÇãÓæÇi æiYUÈ ÇããÈÇÚ)(2)

:æiÞæá Çááá ÚO ælá -2

(æÞÇÈáæÇ ÇããOÑBia BÇYÈ BãÇ iÞÇÈáæãBã BÇYÈ æÇÚãææÇ Åã Çááá ãÚ ÇããÈÞiã)

(CáEæEÉ: 26)

ÞCá ÇÈà ÇãÚNÈi: BÇYÈ iÚai ãliØia Èãã äã Bã iÇãÈ æiÇáÉ(3). 2;3- ÇãlÇãÚ áÁiBÇã ÇãÞNãã
(8/150)

:æiÞæá Çááá ÚOælá -3

(æÞÇÈáæãã iÈi áÇ ÈBæã YÈãÈ æiBæã Çãliã Bãã áãã)

(ÇãÅãYÇá: 40)

æÇãYÈãÈ ái ÇãOÑB BãÇ ÞÇá ÇÈà ÚÈÇÓ æÇãÓ i i(1); 1- ÇãÞNØÈi (2/253). æÚai ãlæã ÇãBÝÇN
æÇÓÈiãÇÆãã Úai ÇãliÇN YÇãÅãÈ äãliÈ Ýi liããÇ æãÚNÓÈ áãOÞ Ýi ÚÞiÈæÇ ÝiÈÈ ÇãPÈÇá
ãliãÇiÈ Çãliã æÇããYÓ æÇãÚNÓ æÇããÇã

ÞÇá Õ: áÇ ãliNÈ ÈÚi ÇãYÈi æãBã iãÇi æãiÈ YÅÐÇ ÇÓÈãYÑÈã YÇãYÑæÇ .(2) 1- NæÇã - 4
.ÇãÈiÇNi

ÝiÈÈ ÇããYiN ÅÐÇ ÇÓÈãYÑÈ ÇãÅãÈ; æYi iÇáÉ ãlæã ÇãBÝÇN YÇãÅãÈ áÓÈãYÑÈ áliãÇiÈ
liããÇ; æãlÇN ÇãæÇiÈ Úai iÇiÈ ÇããOáãia Åæ ÇÓÈãYÇN ÇãÅãÇã BãÇ ÞÇãã ÇÈà iN Ýi ÓNi áÐÇ
ÇãliÈÈ

ÞÇá ÇãÞNØÈi: (Bã äã Úãã ÈOÚY ÇããOáãia Úã Úiæãã æÚãã Åãã iNÞãã æiãBãã ÚiÇÈãã áOãã ÁiÓÇ
.ÇãlNæi Çããã)(3). 3- YÈi ÇãÈÇNi (6/30)

Åã Bã liã äÓã äã Úãl Çããã iÇã ááliYÇÚ Úai ÇãOÑæNÇÈ Çãliã: -5
.Çãliã; æÇããYÓ; æÇãÚNÓ; æÇãÚÞã; æÇããÇã

æãÐÇ ÝiÈÈ ÇããlÇYUÈ Úai àÐã ÇãOÑæNÇÈ ÈÁi æÓiãÉ; æãã äãÇ ÓNÚ ÇãÁÓáÇã iYÚ
ÇãÓÇÆã(4); 4- iÇãÚ ÇãÁiBÇã (8/150). æÇãÓÇÆã: ææ ÇãÐi iÓØæ Úai ÚiNã ÞãNÇ iNii áYÓã Åæ
ãÇãã Åæ ÚNÓã

Å- ÇãÓÇÆã Úai ÇãÚNÓ: æãæ BÇã ãÓããÇ ÅÐÇ ÓÇã Úai ÇãÚNÓ æiÈÈ iYÚã ÈÇÈYÇÞ ÇãYÞãÇã
æãæ Åli Aai ÞÈãã; æãÐÇ YÞi ãO ÇãYÞãÇã Úai Åãã áÇ ilæO áããNãÈ Åã ÈÓÈÓãã áãÁOÑ æãæ
ÞÈãÈ ÅÐÇ iÇYÈ Úai ÚNÓãÇ

È - ÅãÇ ÇãÓÇÆã Úai ÇããÇã Åæ ÇããYÓ ÝiÈÈ iYÚã Úãl iããæN ÇãÚããÇã; æiÈYÞ ãÚ ÇãNãI
ÇãNÇi Ýi àÐãÈi ãÇãB æÇãÓÇYÚi æãæ Åli Aai ÞÈã ÇãÓÇÆã ÇããOãã; ÝYi ÇãliÈÈ ÇãÓliI: äã ÞÈã
iæã ãÇãã Yãæ Óãl; æãã ÞÈã iæã iãã Yãæ Óãl æãã ÞÈã iæã iãã Yãæ Óãl æãã ÞÈã iæã Åããã Yãæ
Óãl .(5) 5- iiii ÓliI NæÇã ÁliI æÅÈæ iÇæi æÇãÈNãÐi æÇããÓÇÆi; iÇÓiÈ ÇÈà ÚÇÈliã (5/383)

; æÇãÓiÚai (6/110); æãæÇãÈ Çãliã (6/323); ÈiYÈ ÇããlÈÇl (4/124); ÇãÅãÇÚ (4/290); æÇãNæOÈ
.ÇãÈãiÈ (2/371); æÇãÈiN ÇãÓiÇN (6/268); æÈÇl ÇãÚNæÓ ÓliI ÇãlÇãÚ ÇãÓÚiN áãÁãÈÇã (6321)

ÞÇá ÇãlÓÇÓ ÈÚi áÐÇ ÇãliÈÈ: (áÇ ãÚãã iãÇYÇ Åã NliãÇ áæ ÓãN ÓiYÇ Úai Nliã áiÞãÈã ÈÚiN iÞ
Åã Úai ÇããOáãia ÞÈãã)(6). 6- ÁiBÇã ÇãÞNãã áãlÓÇÓ (1/2402)

æYi àÐã ÇãlÇáÉ -ÇãÓiÇã- ÅÐÇ Þ Èã ÇãÓÇÆã Yãæ Ýi ÇããÇN æãæ BÇã ãÓããÇ; æÅÐÇ Þ Èã
ÇãÚÇliã Yãæ Óãl; áÐÇ iBã ÇãÓÇÆã ÇããOãã; ÝBiY ÅÐÇ ÓÇã ÇãBÝÇN Úai ÅNÓ ÇããOáãia liÈÈ
iÈÚNÓ Çãliã æÇãÚNÓ æÇããYÓ æÇããÇã áãÐãÇÈ æÇãÓæÇã; ÅãÇ iÈÈ Ýi àÐã ÇãlÇáÉ Úai
!;ÇããOáãia iYÚ ÇãÓÇÆã ÇãBÇYÑ æÇãlæãÈ ÇãBÇYÑÈ

:ÈÈNÓ ÇãBÝÇN ÈÁOÑi ÇããOáãia -6

ÅÐÇ ÇÈiÐ ÇãBÝÇN ÁOÑi ÇããOáãia BÈNÓ ÅãÇãã æÈÞiææÇ áÇiÈáÇã ÈãÇi ÇããOáãia iÈÈ ÞÈÇã
ÇãBÝÇN; æãæ Åli Aai ÞÈã ÁOÑi ÇããOáãia

iÞæã ÇÈà ÈiãIÈ Ýi ãlãÚ ÇãYÈÇæi (82/537): (Èã áæ Yãã (ÇãBÝÇN) Þæã ÓÇãlæã äã liÇN ÇããÓ
æãã iãBã ÞÈÇããã ÁãÇ ÈÞÈã áÅãÇã áPÈææÇ ÁiÓÇ; YÅã ÇãÅÆãÈ æÈYÞæã Úai Åã ÇãBÝÇN áæ
ÈÈNÓæÇ ÈÁOÑi ÇããOáãia æliY Úai ÇããOáãia ÅÐÇ äã iÞÇÈáæÇ YÅãã ilæO Åã ãNãiaã -æãÞÓi
ÇãBÝÇN- æãæ äã áliY Úai ÇããOáãia iÇÓ Nãi ÅæãÆB ÇããOáãia ÁiÓÇ Úai Áli Þæãl ÇãÚããÇã)

; æYi ÇãÓYiÈ (45) iÞæã: (æÇãÓãÈ æÇãÁiãÇÚ æÈYÞÇã Úai Åã ÇãÓÇÆã ÇããOãã ÅÐÇ äã iãliYÚ

Òæáá ÁáÇ ÈÇÁÐÉá ÐÉá; æÄä ßÇä ÇááÇá ÇáÐí íÁÍÐä ÐíÑÇØÇ ää ÍíàÇÑ; ÝÝí ÇáÓÍíí ää ÐÉá Íæä . áÇáá Ýæ Óáíí

æÐáß áÄä ÍàÇÍÉ ÈÐÍÉ ÇááÓááíä ää ÇáÝÉæÉ æÇáÓÑß æÍàÇÍÉ Ííááä æÚÑÓáä æáÇ ááä Áæáí ää . ÁÈÐÇÁ ÈÚÓ ÇááÓááíä ÁÍíÇÁ; æää ÇáÁÓÑí Ýí íí ÇáßÝÇÑ ÇááÈÈÑÓ Èää :ÐÈÇá ÇáÝÆÉ ÇáÈÇÚÍÉ -7

:ÍÐæá Çááá ÚÓæÍá
æÄä ØÇÆÝÈÇä ää ÇááÁáíä ÇÐÈÈæÇ ÝÁÓáíæÇ ÈíááäÇ ÝÄä ÈÚÈ ÁÍíÇááÇ Úáí ÇáÁÍÑí) ÝÐÇÈææÇ ÇáÉí ÈÈÚí ÍÈí ÈÝíÁ Ááí ÁáÑ Çááá ÝÄä ÝÇÁÉ ÝÁÓáíæÇ ÈíááäÇ ÈÇáÚÍá æÁÐÓØæÇ (Áä Çááá íÈÈ ÇááÐÓØíä (ÇáííÑÇÈ: 9)

ÝÁÐÇ ÝÑÓ Çááá ÚáíáÇ ÐÈÇá ÇáÝÆÉ ÇáÈÇÚÍÉ ÇááÓááÉ ÍÝÚÇ ææííÈ BááÉ ÇááÓááíä æÍàÇÍÉ Ííááä æÁÚÑÇÓáä æÄæÇááä ÝßíÝ íßæä ÇáÍßá Ýí ÐÈÇá ÇáÍæáÉ ÇáßÇÝÑÉ ÇáÈÇÚÍÉ; ÁáíÓ áÐÇ ;Áæáí æÁÍíÑ :Íí ÇáííÑÇÈÉ -8 :ÐÇá ÈÚÇáí

ÁááÇ ÌÒÇÁ ÇáÐíä ííÇÑÈæä Çááá æÑÓæáá æíÓÚæä Ýí ÇáÁÑÓ ÝÓÇíÇ Áä íÐÈææÇ Áæ íÓÀÈæÇ) Áæ ÈÐØÚ Áíííáä æÁÑÍááä ää ÍáÇÝ Áæ íáÝæÇ ää ÇáÁÑÓ Ðáß ááä ÍÓí Ýí ÇáíáíÇ æääá Ýí ÇáÁÍÑÈ (ÚÐÇÈ ÚÚíä (ÇááÇÆÍÉ: 33)

áÐÇ Íßá ÇááíÇÑÈíä ää ÇááÓááíä ÇáÐíä í ÍÝæä ÚÇáÉ ÇááÓááíä æíÝÓíæä Ýí ÇáÁÑÓ ÝíÚÈÈæä ÈÁæÇá ÇááÇÓ æÁÚÑÇÓáä; æáÐí ÝÚá Ðáß ÑÓæä Çááá Ó ÈÇáÚÑáííä ßàÇ ÍÇÁ Ýí ÇáÓÍíííä(1) 1- ÁäÚÑ ÇáÝÉÍ ÇáÑÈÇáí ÈÑÈí áÓáí ÇáÁáÇá Áíáí ÇáÓíÈÇáí áÁíáí ÚÈí ÇáÑíáä ÇáÈáÇ (81/128) ; æÝí ÇáííÈ Úá ÁáÓ Áä áÝÑÇ ää Úßá æÚÑíáä ÝÁÈí Èää ÝÓáá ÁÚíááä æÐØÚ Áíííáä æÁÑÍááä. ÝßíÝ ÈÇáíæáÉ ÇáßÇÝÑÉ ÇáÉí ÈÝÓí Úáí ÇááÇÓ Ííááä æáÇááä æÚÑÓáä ÁáíÓ ÐÈÇááÇ ÁæÌÈ Úáí !;ÇááÓááíä æÁÍíÑ

.áÐä ÈÚÓ ÇáÁíáÉ æÇááÈÑÑÇÈ áááÝíÑ ÇáÚÇá ÁÐÇ Ííá ÇáßÝÇÑ ÁÑÓ ÇááÓááíä Áä ÍÝÚ ÇáÚíæ ÇáßÇÝÑ äæ ÁÌÈ ÇáæÇÌÈÇÈ ÈÚí ÇáÁíáÇä æßàÇ ÐÇá ÇÈá ÈíáíÈ: (ÝÇáÚíæ ÇáÓÇÆá ÇáÐí íÝÓí Çáíá æÇáíáíÇ áÇ ÓíÁ ÁæÌÈ Èí ÇáÁíáÇä ää ÍÝÚá(2). 2- ÇáÝÈÇæí ÇáßÈÑí (4/608)

:Íßá ÇáÐÈÇá ÇáÁä Ýí ÝáÓØíä æÁÝÚÇáÓÈÇä áÐí ÈÈíä ÝíáÇ ÒÈÐ Ááá ÁÐÇ ÇÚÈí Úáí ÒÈÑ ää ÁÑÇÓí ÇááÓááíä ÝÄä ÇáíáÇí íÈÚíä Úáí Ááá Èáß ÇáÈÐÚÉ æÚáí ää ÐÑÈ äääá ÝÄä ää íßÝæÇ Áæ ÐÓÑæÇ Áæ ÈßÇÓæÇ íÈæÓÚ ÝÑÓ ÇáÚíä Úáí ää . íáíáá; Èä íÈííí ÝÑÓ ÇáÚíä ÈÇáÈæÓÚ ÍÈí íÚá ÇáÁÑÓ ßááÇ ÒÑÐÇ æÚÑÈÇ :æÝí áÐä ÇáíÇáÉ áÇ ÁÐä ááÐæí Úáí ÓæíÈä æááæÇáí Úáí æáíá æááíÇÆä Úáí áííáá; æÚáíá

.ÝÄä ÇáÁÈä ÈÇÐ Ýí ÑÐÇÈ ÇááÓááíä íáíÚÇ áÇ ÍÇáÈ Áí ÈÐÚÉ ßÇáÈ ÁÓáÇáíÈ Ýí íí ÇáßÝÇÑ -1 íÓíÇí ÇáÁÈä ÒÑíÇ ÍÓÈ ÇáÐíÑÈ æÇáÁáßÇáíÈ æÇáÓÇÐÈ; ÝÁÈä ÇáÚááÇÁ æÇáÐÇÍÉ -2 .æÇáíÚÇÈ ÇáÈÇÑÓíä Ýí áíÈáÚÇÈäá ÁÓí ää ÁÈä ÇáíááÇÁ æÇáÚÇáÉ

Áä ÁÈä ÈÐÇÚÓ ÍíááÇ Úá ÇááÝíÑ Ýí ÇáÐÓÇíÇ ÇááÚÇÓÑÈ -ßÁÝÚÇáÓÈÇä æÝáÓØíä -3 æÇáÝáÈíä æßÓáíÑ æáÈáÇá æÈÓÇí æÁÑíÈíÑíÇ- ÁÓí ää ÁÈä ÓÐæØ ÇáÁÑÇÓí ÇáÁÓáÇáíÈ ÇáÓÇÈÐÈ æÇáÉí ÚÇÓÑÈáÇ ÁííÇá áÓÈ; æßàÇ áÐæá: íÈ Áä áÑßÒ ÍáæíáÇ Úáí ÁÝÚÇáÓÈÇä æÝáÓØíä ÇáÁá; áÁááÇ ÐÓÇíÇ áÑßÒíÈ æÇáÚíæ ÇááíÈá áÇßÑ ííáá ÈÑáÇáíÇ ÈæÓÚíÇ Ýí ÇáááØÐÈ ßááÇ; æáÁä Ýí ÍááÇ ÍáÇ áßÈíÑÇ ää ÇáÐÓÇíÇ Ýí ÇáááØÐÈ ÇáÁÓáÇáíÈ ßááÇ; æÍàÇÍÈáÇ .ÍáÇÍÉ ááááØÐÈ ßááÇ

:ÇáÈíÁ ÈÁÝÚÇáÓÈÇä ää ÇÓÈØÇÚ ää ÇáÚÑÈ Áä ííÇáí Ýí ÝáÓØíä ÝÚáíá Áä íÈíÁ ÈáÇ; æää áá íÓÈØÚ ÝÚáíá Áä íÐáÈ Ááí ÁÝÚÇáÓÈÇä; æÁáÇ ÈÐíÈ ÇááÓááíä ÝÁáí ÁÑí Áä íÈíÁæÇ ÍáÇíáá Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇä; ÁááÇ áÑí ÇáÈíÁ ÈÁÝÚÇáÓÈÇä ÐÈá ÝáÓØíä áÇ áÁá ÁÝÚÇáÓÈÇä Ááá ää ÝáÓØíä; Èä ÝáÓØíä áí ÐÓíÈ ÇáÁÓáÇá ÇáÁæáí æáÉ ÇáÚÇáá ÇáÁÓáÇáí æáí ÇáÁÑÓ ÇááÈÇÑßÈ; æáßá ääÇß ÁÓÈÇÈ ÈíÚá :ÇáÈíÁ ÈÁÝÚÇáÓÈÇä ÐÈá ÝáÓØíä Áæáí äääÇ

Áä ÇááÚÑßÈ Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇä áÇ ÒÇáÈ ÐÇÆæÈ æÚáí ÁÓíáÇ æÈÓáí ÐÑí ÇáááíææØ Ýí -1 . ÁÝÚÇáÓÈÇä áÚÇÑß ää íÓáí ÇáÈÇÑíí ÇáÁÓáÇáí ÚÈÑ ÇáÐÑæä ßÈíÑÈ ááÇ áÚíÑÇ Áä ÇáÑÇÍÉ Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇä ÁÓáÇáíÈ æÇÓíÈ áÇ Ááá ÁáÇ Çááá áíáí ÑÓæä Çááá; æÇáÚÇíÈ -2 æÇÓíÈ (áÈßæä ßááÈ Çááá áí ÇáÚáíÇ); æáÐí áÓ ÍÓÈæÑ ÇáÁÈíÇí ÇáÁÓáÇáí ááíÇáí ÁÝÚÇáÓÈÇä .Ýí ÇááÇÍÈ ÇáÈÇáíÈ (Áä ÇááíÝ ää áÐÇ ÇáÁÈíÇí ææ ÁÐÇáÈ íæáÈ ÁÓáÇáíÈ Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇä)

æÝí ÇááÇÍÈ ÇáÈÇáíÈ: (Áä áíÝáÇ ääÈÈÐ ää Ðæáá ÈÚÇáí (Áä Çáíßá ÁáÇ ááá) ÝÇáíÇáíÈ ÇááØáÐÈ .áÑÈ ÇáÚÇááíä

áÐí ÒÈÐ ÇáÁÓáÇáíæä ÚíÑáá Ááí ÐíÇÍÈ ÇááÚÑßÈ Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇä; ÝÇáÐíä íÐæíæä ÇáíáÇí Ýí -3 ÁÝÚÇáÓÈÇä ää ÁÈáÇÁ ÇáíÑßÈ ÇáÁÓáÇáíÈ æÇáÚááÇÁ æíÝÚÈ ÇáÐÑÁä; ÈíááÇ ÇáÁáÑ áíÈáÝ Ýí ÝÓáØíä; ÝáÐí ÒÈÐ Ááí ÇáÐíÇÍÈ ÁáÇÓ ÍáØÇÁ; äääá ÇááÓáá ÇáÓÇíÐ äääááá ÇáÓíæÚí äääáá .ÇááÓáá ÇáÚÇíí; æÑÝÚæÇ ÑÇÍÈ ÇáíæáÉ ÇáÚááÇáíÈ

Áä ÇáÐÓíÈ Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇä áÇ ÒÇáÈ Èíí ÇááíÇáííä; æáÇ ÓÇáæÇ íÑÝÓæä ÇááÓÇÚíÈ ää Çáíæá -4 ÇááÓÑßÈ; ÈíááÇ ÇÚÈáíÈ ÇáÈæÑÈ ÇáÝáÓØíáíÈ ßáíÇ Úáí ÇáÁÈíÇí ÇáÓæÝíÈí; ÝÈÑßÈäá ÑæÓíÇ Ýí Áíáß ÇáÚÑæÝ íæÇíææä áÓíÑáá ÈÁäÝÓáá ÁáÇá ÇááÁÇáÑÈ ÇáÚÇááíÈ; æÁÓÈíÈ ÇáÐÓíÈ

æAä älä ÇáÚíæ Úái EÜÑ ää EÜæÑ ÇááÓááíä Åæ ÍíæÇ ÈáíÉ ÁÓáÇáíÉ ÝäæÇ BæÇ ÐBÑæÇ íÒÉÍ -2 ÇáíàÇÍ ÝÑÓ Úíä Úái Ááá Èáß ÇáÈáíÉ; æÚái ää ÍæááÇ æÝí æÐä ÇáíÇáÉ íØÐ ÇáÁÐä ÝáÇ ÁÐä .áÁíí Úái Áíí; ÍÉí íÑí Çáæáí Íæä ÁÐä æÇáíä æÇáÓæíÉ Íæä ÁÐä ÕæíàÇ æÇááíä Íæä ÁÐä ÍÇÆää æÈÈÐí ÍÇáÉ ÕæØ ÇÓÉÆÐÇä ÇáæÇáíä æÇáÓæí äÓÈáÑÉ ÍÉí ÁíÑÇí ÇáÚíæ ää ÁÑÓ ÇááÓááíä .

Ææ íÈíäÚ Úíí Ýíäá ÇáßÝÇíÉ áÁíÑÇí ÇáÚíæ æáæ ÇíÈáÚ Bá ÇááÓááíä Ýí ÇáÁÑÓ æíÐíä ÇáíàÇí æáæ ÝÑÓ Úíä Úái ØÇÚÉ ÇáæÇáí æái ÝÑÓ Úíä áÁä ÇáíàÇí ÍæÇíÉ ááíä æØÇÚÉ ÇáæÇáíä ÍæÇíÉ ÇááÝÓ; ÁÐ Áä ÇáíàÇí (æÚáÉ ÍÓááæÇ æÈÚÉáæÇ) æÇáíÇÚ Úái Çáíä æÐíä Úái ÇáíÇÚ Úái ÇááÝÓ; ÁÐ ÇáíàÇí æÝÓá ÁÈáÇÝ ááÝÓ ÇááíÇáí ÁÐ ÇÓÉÓáí ää Áíä ÍÝÚ Çáíä.

æíàÇíÉ Çáíä íÐíä æÈáÝ áÝÓ ÇáæÇáíä Úä; æÇáíÐíä æÐíä Úái ÇáÚä :æÈÇá ÝÑÓ ÇáÚíä æÇáßÝÇíÉ æÈá Ðæä Úái ÕÇØÆ ÇáÈíÑ íÈäÓæä æÝíä äíæÚÉ ÈÈÐä ÇáÓÈÇíÉ æÑÁæÇ ØÝáÇ íBÇí íÚÑÐ æáæ íÓíí ÁäÐÐæáí; Ýáá íÈíÑß Ááíä Áíí ää ÇáÓÈÇíä; æÁÑÇí ÓÈÇí Áä íÈíÑß áÁäÐÇÐä ÝäæÇá ÁÈæä Úä ÁäÐÇÐä Ýáá íÐæä ÝÐíä ää ÝÐáÇÁ ÇáÚÓæÑ BááÇ Ááá íÈ Úáíä ØÇÚÉ æÇáíä æÈÑß .

ÇáØÝá íÚÑÐ æáÐÇ æÈÇá ÁÝÚÇáÓÈÇä Çáíæä; ÁááÇ ÈÓÈÚíÈ ÝÁØÝÇááÇ íÐÈíæä æÈáÈáß ÇáÁÚÑÇÓ ÝíäÇ æíÐÈá ÇáÁÈÑíÇÁ æÈÈäÇÈÑ ÇáÁÓáÇÁ æíÑíí ÈÚÓ ÇáÓÈÇÈ ÇáÓÇíÐ Áä íÈíÑß áÁäÐÇÐää .æááÓÇÚíÈäá ÝíÈÚÇáí Úáiäá ÇááßíÑ BíÝ ÈÐäÈ Íæä ÁÐä æÇáíß ÝÁäÐÇÐ ÇáØÝá ÇáÚÑíÐ ÝÑÓ Úái Bá ÇáÓÈÇíä ÇáÐíä íÑæäá; ÝÐÈá Áä íÈíÑß Áíí íÈæíä ÍØÇÈ æíæÈ ÇáÁäÐÇÐ Áái ÇáíáíÚ; ÝÁä ÈíÑß æÇíí áÁäÐÇÐä ÕÐØ ÇáÁÈä Úä ÇáÁíÑíä; æÁä ää íÈíÑß .

Áíí ÝÇáÁÈä íáÓä íáíÚ ÇáÓÈÇíä æÐÈá Áä íÈíÑß Áíí áÇ ÁÐä ááæÇáíä æáæ äái ÇáæÇáí æáíä Úä ÁäÐÇÐ ÇáÚÑíÐ ÝáÇ ØÇÚÉ ää áÁä ÝÑÓ ÇáßÝÇíÉ ÍØÇÈä ÇÈÈíÇÁ BÝÑÓ ÇáÚíä æÁááÇ íÈáÝÇá Ýí ÇáááÇíÉ; ÝÁä ÐÇä Èä .

ÇáÈÚÓ ÕÐØ ÇáÁÈä Úä ÇáÁíÑíä æÁä ää íÐä Èä Áíí ÁÈä ÇáíáíÚ íÐæä ÇÈä ÈíáíÉ: (ÝÁäÇ ÁÐÇ äíä ÇáÚíæ ÝáÇ íÈÐí äáíáÇÝ æíä; ÝÁä ÍÝÚ ÕÑÑäá Úä Çáíä æÇááÝÓ æÇáíÑæ æÇíÈ ÁíàÇÚÇ).(1) 1- ÇáÝÈÇæí ÇáßÈÑí 4/607. æíáíä ÇÓÉÆÐÇä ÇáæÇáíä Ýí .

ÝÑÓ ÇáßÝÇíÉ æÚíä ÇÓÉÆÐÇááÇ Ýí ÝÑÓ ÇáÚíä ÇáíáÚ Èíä ÇáííÈíä ÇáÈÇáíä ÁæáÇ : ÍíÈ ÇáÈíÇí Úä ÚÈíÇááá Èä ÚáÑæ Èä ÇáÚÇÓ ÑÓí Çááá ÚáááÇ: ÍÇÁ Ñíä Áái ÇááÈí Õ .

íÓÈÁÐäá Ýí ÇáíàÇí ÝÐÇá: Áíí æÇáíÇB; ÐÇá: áÚái; ÐÇá: ÝÝíäæÇ ÝíÇáí ÈÇáíÇ : Ñæí ÇÈä ÍÈÇä Úä ÚÈíÇááá Èä ÚáÑæ ÑÓí Çááá ÚáááÇ(1): 1- ÁáÚÑ ÝÈí ÇáÈÇÑí (6/105). ÍÇÁ Ñíä Çái ÑÓæá Çááá Õ ÝÓÁáá Úä ÁÝÓá ÇáÁÚáÇá ÐÇá: ÇáÓáÇÈ; ÐÇá: Èä ää ÐÇá: ÇáíàÇí; ÐÇá: ÝÁä áí æÇáíä; ÝÐÇá: ÁáÑß ÈæÇáíß ÍíÑÇ ; ÝÐÇá: æÇáÐí ÈÚÈß ÈÇáíÐ áÁíÇáíä æÁÈÑßááÇ; ÐÇá: ÝÁäÈ ÁÚáá (2) 2- ÝÈí ÇáÈÇÑí (6/106); ÑæÇá ÇÈä ÍÈÇá æÓííä æÓÈÈ Úáíä ÇáíÇÝÚ Ýí ÇáÝÈí Ýæé ÍÓä Áæ Óíí. ÐÇá ÇáíÇÝÚ: æáæ äíææá Úái ÍáÇí ÝÑÓ ÇáÚíä ÈæÝíÐÇ Èíä .

ÇáííÈíä(3). 3- ÝÈí ÇáÈÇÑí (6/106) :ÇÓÉÆÐÇä ÇáÓíí æÇááÑÈí

ää íáÓ Áíí ää ÇáÝÐáÇÁ ÓáÝÇ æíáÝÇ Áä ááÓíí Áæ ÇááÑÈí ÍÐ ÇáÁÐä Úái ÈááíÐä Ýí ÇáÚÈÇíÇÈ; ÓæÇÁ BÇáÈ ÝÑæÓ BÝÇíÉ Áä ÝÑæÓÇ ÚíáíÉ; æää ÐÇá ÈÚíÑ áÐÇ ÝáíÁÈäÇ ÈäÓ ÕÑÚí Áæ ÈÓØÇä æÈíä; Ýáßá ÁáÓÇä áÓáá Áä íÐäÈ Áái ÇáíàÇí Íæä ÇÓÉÆÐÇä Óííä Áæ .

æÚááá; áÁä ÁÐä ÑÈ ÇáÚÇááíä äæ Çááíá; æÐí ÁÐä Èá ÝÑÓ ÇáíàÇí ÐÇá ÇÈä æÈíÑÉ: (Áä ää áBÇÆí ÇáÓíØÇä Áä íÐíä ÁæÈÇáÇ Ýí ÇááÚái ÈÚÈí ää Íæä Çááá; æÈá Áä íÈÈíä ää ÇáíÐ ÝíÐæá: áíÓ áÐÇ áÐäÈäÇ; ÈáííÇ ááÚÚ á Úáíä Ðí Ðíäá Úái ÇáíÐ).(1) 1- ÇáÚÐí .

ÇáíÇæÈíä (104) æáæ BÇä áÐÇ ÇáÈááíÐ íÑíí ÍÑÇÓÉ ÇáááíÓÉ Áæ ÇáØÈ Áæ ÇáÈÇÑíí Ýí Çáíæá ÇáÚÑÈíÉ Áæ ÁáÑíBÇ ÍíÈ ÇáÝÈä BÐØÚ Çááíä ÇááÚáá æíÈ ÇáíÓä ÇááÈáÇØä ää ÇááÚÑíÇÈ æÈíæÑ ÈÓÚíÑ ÇáÓáæÇÈ æÈÁíí ÇááÓæÇÈ; ÁÐæá: áæ ÐáÈ áÐÇ ÇáÈááíÐ Íæä ÁÐä Óííä ááÇ ÁáßÑ Úáíä ÇáÓíí æáÇ ÚíÑá; æáßá ÁÐ äÝÑ ááÑÈÇØ Áæ ÍÑí ááíàÇí Èíí ÇáÁáÓáÈ Úáíä ää Bá ÍÇáÈ; ÍÈÈ íÐÇá: BíÝ íÑí Íæä ÇÓÉÆÐÇä æÐí ÝÇÈ Óííä Áä íÓáÚ áBáÇá ÇááÈæÈ ÇáÓÑíÝ ÍÑÓ áíáÉ Ýí ÓÈíä Çááá ÈÚÇáí ÁÝÓá ää ÁáÝ áíáÉ íÐÇá áíááÇ æíÓÇá äáÇÑáÇ (1); 1- ÑæÇá ÇÈä áÇíÉ æÇáÓÈÑÇáí æÇáÈíáÐí æÓííä ÇáíÇB æÁÐÑá ÇáÐäÈí æÐÇá ÇáíÇÝÚ: ÁÓáÇíä ÍÓä ÁáÚÑ ÇáÝÈí ÇáÑÈÇáí .

(1/95); áíÈÖÑ áÓáá ÑÐä (1075)

æÝí Óííí áÓáá: ÑÈÇØ íæä æáíáÉ ÍíÑ ää ÓíÇá ÓáÑ æÐíÇáá; æÁä áÇÈ ÍÑí Úáíä Úááá ÇáÐí BÇä íÚáá æÁíÑí Úáíä ÑÓÐä æÁáá ÇáÝÈÇá ÚíæÈ Ýí ÓÈíä Çááá Áæ ÑæíÉ ÍíÑ ää ÇáíáíÇ æáÇ ÝíáÇ .(2) 2-

æÈÝÐ Úáíä Úái ÇáÓíí æÈáÇáíÐä Áä íÈÇíÑæÇ ÈÇáÁÚáÇá æíÓÈÈæÇ ÇáííÑÇÈ; æáÇ ÈÝæÈäáá äÓííÈ ÑÓæá Çááá Õ: ÁÚÈäá ÍáÓÇ ÐÈá ÍáÓ: ÍíÇÈß ÐÈá äæÈß; æÓíÈß ÐÈá ÓÐáß; æÝÑÇÚß ÐÈá ÓÚáß; æÓÈÇÈß ÐÈá áÑáß; æÚáÇß ÐÈá ÝÐÑß (3); 3- ÑæÇá ÇáíÇB æÇáÈíáÐí æáæ Óííí ÁáÚÑ Óííí ÇáíÇáÚ ÇáÓííí ááÁáÈÇáí (1088). æÚáíäá Áä íÓáÚæÇ ÇáííÈ ÇáÓííí: ÐíÇá ØÇÚÉ Ýí ÇáÓÝ ááÐÈÇá Ýí ÓÈíä Çááá ÍíÑ ää ÐíÇá ÓÈíä ÓáÈ (4) 4- ÑæÇá Áííí æÇáíÇB æÇáíÇÑáí; Óííí ÇáíÇáÚ .

ÇáÓÚíÑ ááÁáÈÇáí (4305)

ÐÇá ÇáÓÇÝÚí: (ÁíäÚ ÇááÓááæá Úái Áä ää ÇÓÈÈÇä áá ÓáÈ Úä ÑÓæá Çááá Õ ää ííä áá Áä ííÚáÇ .

áÐæá Áíí) :ÇáíàÇí ÈÇááÇ

áá íÓÚ Çááá .(3) 3- ÍíË Óíí ÑæÇá Áíáí; æÇáUÑ Óíí ÇáíÇáÚ ÇáÓÚíÑ ááÁáÈÇáí Ñðá (3967)
.æÑðá (7379). æÈÑß ÇáíáÇí áÚÓíÈ æáÇ ØÇÚÈ ááíáæð Ýí áÚÓíÈ ÇáíÇáð
:ÇáÁÓÈÆÐÇá

ÁáÑ ÇáÁÓÈÆÐÇá: æáÓíÇíÈ ÇáÁíÓÇí Ýí áÐá ÇááÓÁáÈ áðæá æÈÇááá ÇáÈæÝíð: Áá ÇáÓíÇÈÈ
ÑÓæÇá Çááá Úáíáá áá íßææÇ íÓÈÁÐæáá ÑÓæá Çááá Ó ÈÚÍ Úðí ÇáÑÇíÈ æÁÓÈæÝÇÑ ÇáÁáÈ..
Èá ßÇá ÇÓÈÆÐÇá ÇááÈí Ó ÇÓÈÓÇÑÈ ÈÚÍ Úðí ÇááíÈ Áæ ÈÚÍ ÈÓÍá ÁÓá ÇáÓíÇÈí Ýí
ÇáÚÓæÈ; ÝÝí ÇáííÈ ÇáÓíí ÇáÐí ÑæÇá Áíáí æÇááÓÇÆí Úá áÚÇæíÈ Èá ÍÇááÈ ÇáÓááí Áá ÍÇááÈ
ÁÈí ÇááÈí Ó ÝðÇá: íÇ ÑÓæá Çááá; ÁÑÍÈ ÇáÚÓæ æíÆÈß ÁÓÈÓíÑß; ÝðÇá: áá áß áá Áá; ÝðÇá:
áÚá; ÝðÇá: ÁáÓááÇ ÝÁá ÇáíáÈ Úáí ÑíáíÇ (4); 4- áíá ÇáÁæØÇÑ ááÓæßÇáí(8/37). æÝí ÑæÇíÈ:

.Ááí ÇÓÈÈÈÈÈ Ýí ÚÓæÈ ßÐÇ ; Áí ßÈÈÈ ÇÓáí; áÐÇ ÚáíáÇ ßÇá ÇáíáÇí ÝÑÓ ßÝÇíÈ
ÝÁáÇ ÁÐÇ ÁÐÈÍ ÇáíáÇí ÝÑÓ Úáí ÈÚÍ ÇáÁÓÈæÝÇÑ ÝÁá ÇÓÈÆÐÇá ÇááÈí Ó íÓÈí ÚáÇáÈ
:áÝÇð; Ýðí ÍÇÁ Ýí áíßá ÇáÈæÓíá

áÇ íÓÈÁÐáß ÇáÐíá íÁáæáá ÈÇááá æÇáíæá ÇáÁíÑ Áá íÇáíæÇ ÈÁæÇááá æÁáÝÓáá æÇááá Úáíá)
ÈÇááÈðíá ÁááÇ íÓÈÁÐáß ÇáÐíá áÇ íÁáæáá ÈÇááá æÇáíæá ÇáÁíÑ æÇÑÈÇÈÈ ðáæÈáá Ýáá Ýí
(ÑíÈáá íÈÑííæá
(ÇáÈæÈÈ: 44- 45)

æÁáÇ ÇáíáÝÇÁ ÇáÑÇÓíæá -ÁÈæ ÈÑÑ æÚáÑ æÚÈáÇá æÚáí ÑÓí Çááá Úááá- ÝáÇ áÚáá Áá
ÇáÓíÇÈÈ æÇáÈÇÈÚíá ßÇáæÇ íÓÈÁÐæááá; æáÇ ßÇá ßá æÇíí íÑíí ÇáÚÓæ Áæ ÇáíáÇí íÁÈí Ááí
ÁÈí ÈÑÑ áíÓÈÁÐáá; ÝÇáááá Áá ÈÚðí ÇáÑÇíÈ æÈíÑí ÇáÓÑíÈ; æÁáÑÇÁ ÇááÁááá áá ÈÚÍ
ÇáíáÝÇÁ áÇ áÚáá Áá ÇáÐí ßÇá íáæí ÇáÑÈÇØ Áæ ÇáíáÇí íÑÓá Ááíáá íÓÈÁÐáá; æáÇ áÚáá Áá
æÇííÇ áá ÇááÓááíá Ýí ÇáÈÇÑíí ÇáÁÓáÇáí ßáá ðí ÚæðÈ áá ðÈá ÁáíÑ ÇááÁááíá ÈÓÈÈ ÇáíáÇí Áæ
ÇáÚÓæ Èíæá ÁÐáá; æÁááÇ íÓÈÁÐá ÁáíÑ ÇáíÑÈ æðÇÆí ÇááÚÑßÈ Ýí ÇáÚÓæ æÇááíæá áá Áíá
ÇáÈáÚíá æÇáÈæÓíð æíÈí áÇ íÝÓí ÇááÑÁ ÇáÐí íáíá Úáí ÇáÚíæ ÍØÈ ÇááÓááíá.æíÓØ ÈÚÓ
ÇáÝðáÇÁ ßÇáÁæØÇÚí ÇáÁÓÈÆÐÇá áá ÇáÁáÇá Ýí ÍÇáÈ Çáíáæí ÇáÐíá íÁíÐæá ÑæÇÈÈáá áá
Ííæá Çáíáí. ðÇá ÇáÑááí Ýí ááÇíÈ ÇááíÈÇí (8/60): íßÑá ÇáÚÓæ ÈÚíÑ ÁÐá ÇáÁáÇá Áæ
:áÇÆÈá; æáÇ ßÑÇáÈ Ýí ÍÇáÇÈ
ÁÐÇ Ýæ È ÇáÁÓÈÆÐÇá ÇááðÓæí -1
.Áæ ÚØ á ÇáÁáÇá ÇáÚÓæ -2

.Áæ ÚáÈ Úáí Úáá Úíá ÇáÁÐá ßáÇ ÈíÈ Ðáß ÇáÈáðíáí -3
áÚáí Ýáðæá: áÐÇ ßáá ÁÐÇ ßÇá ÇáíáÇí ÝÑÓ ßÝÇíÈ; ÁáÇ ÁÐÇ ÁÐÈÍ ÇáíáÇí áÈÚíáÇ (ÝÑÓ
Úíá) ÝáÇ ÁÐá æáÇ ÇÓÈÆÐÇá; ðÇá ÇÈá ÑÓí:(ØÇÚÈ ÇáÁáÇá áÇÓáÈ æÁá ßÇá ÚíÑ Úíá áÇ áá
íÁáÑ ÈáÚÓíÈ; æáá ÇááÚÓíÈ Çáááí Úá ÇáíáÇí ÇááÈÚíá)(1). 1- ÁáUÑ ÝÈí ÇáÚáí ÇááÇáß ááÓíí
.ÚáíÓ (1/390)

æáÓíí ÇááÓÁáÈ æÓæíÇ Ýáðæá: Áá ÇáÁÐá æÇáÁÓÈÆÐÇá Ýí ÝÑÓ ÇáßÝÇíÈ ÁááÇ íßæá ÈÚÍ
ÇáßÝÇíÈ Áí ÈÚÍ Áá íßæá Úíí ÇááíÇáíá ßÇÝíÇ ááðíÇá ÈÇáÝÑÓ; ÁáÇ ðÈá Áá ÈíÓá ÇáßÝÇíÈ
ÝÇáíØÇÈ ææíá Ááí ÇáíáíÚ; æíÈÈ Úáí Çáßá; æíÓðØ ÈÝÚá ÇáÈÚÓ; æáÇ ÝÑð Èíá ÝÑÓ ÇáßÝÇíÈ
æÇáÚíá ðÈá Áá ÈÈá ÇáßÝÇíÈ. æðÈá ÇáßÝÇíÈ: áÇ ÁÐá æáÇ ÇÓÈÆÐÇá; æÇáÁÐá
.æÇáÁÓÈÆÐÇá ÁááÇ íßæá ÈÚÍ ÇáÚáá ÈßÝÇíÈ ÇááÓááíá Ýí ÁÑÓ ÇááÚÑßÈ ááðíÇá ÈÇáÝÑÓ
ÈÚÍ áÐÇ ßáá ðí íðæá ðÇÆá:ÈíðáÇ ÇáÁá Áá ÇáíáÇí ÝÑÓ Úíá; æÁáá áÇ ÁÐá æáÇ ÇÓÈÆÐÇá áá
:Áíí ÁÈíÇ Ýí ÇáíáÇí; æáßá ááÇáß ÁÓÆáÈ áááÈ
:áá íáßá ÈØÈíð ÇááÝíÑ ÚááíÇ Ýí áÐá ÇáÁíÇá -1
:áá áíÇáí æáíÓ ááÇáß ÁáíÑ æÇíí -2

¿áá áðÇÈá Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇá æÇáðÇíÈ áíÈáÝæá æáÈÝÑðæá -3
¿áá íðÇÈá ÇááÓáá æííá ÁÐÇ ðÚí ÇááÇÓ -4
¿áá áÓÈÚíá ÈÇáßÝÇÑ ÁÐÇ ßáÇ ÓÚÇÝÇ -5
¿áá áðÇÈá áÚ áÓááíá áíÓæÇ Úáí áÓÈæí áðÈæá áá ÇáÈÑÈíÈ ÇáÁÓáÇáíÈ -6

¿ÇáÓÁÇá ÇáÁæá: ßíÝ áØÈð ÇááÝíÑ ÚááíÇ Ýí áÐá ÇáÁíÇá
íÑí ÈÚÓ ÇááÇÓ Áá ÇááÝíÑ ßáÇ íØáÈ ÇáÁÓáÇá ÈíÈÈ ÈíÑí ÇááÑÁÈ Íæá ÁÐá ÒæíáÇ æÇáááí Íæá
:ÁÐá æÇáíá áÐÇ ÁáÑ ÚÓíÑ ííÇ áÁÓÈÇÈ
.Áá ÁíÈ ÈðÚÈ ÁÓáÇáíÈ áÇ ÈÈÓÚ áÚÓÑ áÚÓÇÑ ÇááÓááíá -1

Áá áÐÇ íÁí Ááí ÇáÁíáÇá ÈÚááíÈ ÇáÈÑÈíÈ ÇáÁÓáÇáíÈ ÇáÈí ÈÚÈÈÑ ÇáÁáá ÈÁÐá Çááá -2
.-ÚÓæíá- Ýí ÁáðÇÐ ÇáÁáÈ

Áá áÐÇ íÁí Ááí ÚááíÈ ÈÝÑíÚ ááÈðÇÚ ÇáÁÓáÇáíÈ ÁÐ ßá æÇíí íÁÈí ááíáÇí Ýí ÝáÓÓíá Áæ -3
.ÁÝÚÇáÓÈÇá ÁááÇ íÈÑß ÈÚÑÈ ááÓíæÚíá æÇáÈÚÈíá æÇáðæáíá æÇáÚááÇáíá Ýí Èáíá
ÇáíæÇÈ: áæ ØÈð ÇááÓááæá ÁáÑ ÑÈáá æáÝðæÇ Íßá ÒÑíÚÈáá Ýí ÇááÝíÑ ÁÓÈæÚÇ æÇííÇ
áÝáÓÓíá; ÝÁá ÝáÓÓíá ÓÈÈØáÑ ááÇÆíÇ áá Çáíáæí æßÐáß Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇá áÇ íØæá ÇáÁáÑ áæ
áÝÑÈ ÇáÁáÈ; æÚáíÆÐ áÇ ÈÓÚÑ ÁáÇßá ÇáíÚÇÈ æáÇ ÈÈíáÑ ÈíæÈáá ÈíÑáí áÓÇÆáá. æáßááÇ
ááÈÚÑ Ýí ßá áÑÈ æáÈðí ááÚÑ Ááí ÇáÁáíá ÇáÁÓáÇáí ÇáÐí æðÚ ÈíÈ ÓíÑÈ ÇáßÝÇÑ ÈÈí
íÈÈáÚ Èá áÁÈáá ÈíØÈ ÑáÇáÈ æíææÚ áÈÇáÈ æíæðáÇÈ ÍÑ í æÈÁæáÇÈ ßÈíÑÈ.. ÁááÇ áÝÑß
ÈÇáÁÓáÇá ÈÝßíÑÇ ÁÓáÇáíÇ ðæáíÇ; ÝáÇ ÈÈÚí áÚÑÇÈáÇ Çáííæí ÇáíÚÑÇÝíÈ ÇáÈí ÑÓáÈáÇ
.ááÇ áÚÇáíÈ ÓÇíßÓ -Èíßæ; Áæ ÍØáÇ Íæá ÁáØæá ÇáÈÑíØÇáí Áæ ÇáÝÑáÓí

Áá ÇÈá áííáÈ ÇáÑæÇ ÇáÁÑíáíÈ Úáí Ííæí ÓæÑíÈ áíÓÚÑ ÈÇáÁáÈáÇá æíÓÈí ÈÈÝÑíÑá ÇáÁÓáÇáí
Ááí ÇÈá ÇáÚðÈÈ ÇáÁÑíáíÈ - ÇáÈí ÈÈÚí ÁßÈÑ áá ÓÈáÇÆÈ ßá ÁßÈÑ áá ÇÑÈÈÇØá ÈÇÈá áííáÈ

INÚÇ ÇáÓæÑíÉ ÇáÉí áÇ ÈÈÚÍ ÚÓÑÉ BíaæÇÈ Úá ÇáÑæÈÇ; áÚ Āä ÇÈà INÚÇ æÇÈà ÇáÚPÈÈ ÇáÁÈàÇà aÓáaÇà æÈÚÈÍÇ; Éá ðÍ íBæà ÇÈà INÚÇ ÁBÈN ÈÍíÇ æÇáÈÓÇÇ ää ÇÈà ÇáÚPÈÈ ÇáÑíííÉ

ÇáÓÁÇá ÇáÈÇáí: áá àìÇáí æáíÓ ááÇ ĀáíN æÇÍÍ àÚá àìÇáí æáíÓ ááÇ ĀáíN; æáá íPá ĀÍÍ Āä ÚÍà ÇÈÍÇ ÇááÓáíá Úáí ĀáíN íÓPØ ÝÑÓíÉ ÇáìÇÍ; Éá áPÍ ÑÁíÇ ÇááÓáíá ÁíÇá ÇáíNæÈ ÇáÓáíÉíÉ æÇáÈÈÇN íPÇÈáæá áÚ Āä ĀāÑÇÁāā àíÈáYæá æYí Bá Èáí ĀáíN Āæ ÚíÈ ĀāÑÇÁ; ÝYí ÍáÈ ĀáíN; æYí ÍàÓP ĀáíN; æYí aÓN ĀBÈN āā ĀáíN æÈÚÓāā íÓÈáí ÈÇáÓáíÉíá Úáí ĀíæÇáāā ÇáĀāÑÇÁ BāÇ ÍÓá āā ÓÇæN ÇáÐí ÇÓÈÚÇá ÈÇáÓáíÉíá Úáí ĀáíN .ÁÍN Yí aÓN (ÓNÚÇ)

æáá íPá ĀÍÍ āā ÇáÚáāÇÁ Āā àÐÇ ÇáíÇá æàÐÇ ÇáÚÈÇÁ íÓPØ ÝÑÓíÉ ÇáìÇÍ ááíYÇÚ Úá ĀÑÓ :ÇááÓáíá Èá íÓÇÚY æÇÍÈāā; æBÐáB ÇáíÇá Yí ÇáĀáíáÓ ÇáÉí BÇáÈ BāÇ íPæá ÇáÓÇÚN æÈYÑPæÇ ÓíÚÇ YBá áíáÉ YíáÇ ĀáíN ÇáāĀāíá æāāÈN :æPÇá ĀÍN

āāÇ íÓáíá Yí ĀÑÓ ĀáíáÓ ĀāPÇÈ áÚÈáí YíáÇ æáÚÈÓÍ ĀāPÇÈ āāáBÈ Yí ÚíN ææÓÚáÇ BÇáāN íBí ÇáÈYÇÍÇ ÓæáÈ ÇáÁÓÍ æáá íPá ĀÍÍ āā ÇáÚáāÇÁ Āāā áÇ ÌáÇÍ Yí àÐÇ ÇáíÇá; Éá BÇá ĀÚíÇá ÇáÚáāÇÁ Yí àPíáÈ ÇáÓYæY Yí ÇáĀáíáÓ

æPÍ ÈÍáæ ÇááÚNÈÈ āā ÐÇÆÍ ÓNÚÍ áÚá ÇáæáÇíÉ āā ÇáĀáíN ÇáÚÇá BāÇ ÍÈÈ íæā āĀÈÈ; YPÇá ÍÇáí .Èā Çáæáí æÇÓÈāā ÇáÑÇÍÉ æĀāÐÐ Çááā Èá ÇáíÓ ÇááÓāā æĀPÑā Ó æĀÈáí Úáíá æPÍ íBæà ÇáĀāÇá Āæ ĀáíN ÇáāĀāíá ÚíN æáíáí; æàÐÇ áÇ íÓPØ ÝÑÓíÉ ÇáPÈÇá æÇáíYÇÚ Úá ĀÑÓ ÇááÓáíá; æáÇ āāÈÚN ÍÈí ÈPæā ÇáæáÇíÉ ÇáBÈNí æÈÓÈĀáY ÇáìÇYÉ; áĀā ÇáæáÇíÉ ÇáÚÇáÈ æÇáíáÇYÉ áÇ ÈĀÈí àNÚíÇ ÈÇáÈPÇYÉ æÇáíNÇÓÉ; Éá ÇáìÇÍ ĀÓāā ØÑíPÈ áBí ÈÓÈÍ ÇáæáÇíÉ ÇáíÇÓÈ -Áí ĀāÇNÈ ÇáPÈÇá- æáÇíÉ ÚÇáÈ æíáÇYÉ; æÇááìÇáíæā íÈÇNæā ĀáíNÇ ááìáÇÍ āā Èíáāā íÓáí ĀāÑāā; æíáā ÓÚÈāā; æíNí Ðæíāā Úá ÓÚíYāā; ÝYí ÇáííÈ ÇáÓíí Úá ÚPÈÈ Èā ÚÇáN æBÇá āā ÑāØā ÐÇá: ÈÚÈ NÓæá Çááā Ó ÓÑÍÈ YÓáíÈ ÑíáÇ ÓíYÇ ÐÇá; YāāÇ NÍÚ ÐÇá: áÇ ÑÁíÈ æÈá áÇ áÇāāÇ NÓæá Çááā Ó ÐÇá: ĀÚÍÓÈā ĀÐ ÈÚÈÈ ÑíáÇ Yāā íāÓ áĀāNí Āā ÈíáÚæÇ āBÇāā āā íāÓí áĀāNí (1). 1- ĀÈæ ÍÇææí æĀíáí æÓííá ÇáíÇBā ææÇYÐā ÇáÐáÈí; ĀāÚN ÇáYÉÍ ÇáÑÈÇáí (41/45)

YÇáÑÓæá Ó ÍN Óāā Úáí ÈÚíN ĀáíN ÇáÓÑíÉ ÇáÐí ÚPÍ āā ÇáÑÇÍÉ Èíá ÇáÓÑíYÉ; YBíY ĀÐÇ áā íBā ĀáíNÇ ĀÓáÇ Āā ÇáíÇÍÈ ĀÓÍ Āáí ÈĀáíN ĀáíN ááíNÈ ÐÇá ÇÈà ÐíÇáÈ Yí ÇááÚáí (8/253): (YĀā ÚÍà ÇáĀāÇá āā íÁÍN ÇáìáÇÍ áĀā aÓáíÈā ÈYæÈ ÈÈÁíNā)

æĀÐÇ ÇÍÈÇN ÇááÇÓ ĀáíNÇ YíìÈ ØÇÚÈá; ÍÇÁ Yí YÉÍ ÇáÚáí ÇáāÇáB (1/389): áPá ÇáÓíí áíÇNÈ ĀÐÇ ÍáÇ ÇáæPÈ āā ÇáĀáíN æĀíáÚ ÇááÇÓ ÑĀíáā Úáí ÈÚÓ BÈÑÇÁ ÇáæPÈ íāí ÓÈíáāā æíNí Ðæíāā Úá ÓÚíYāā YPÇá ÈÐáB ÐÍN Çáìáí æÇáØÇPÈ. YÇáÚÇáN Āā ÇáPíÇá Úáíá áÇ íæÓ; æÇááÚNÓ āā íNíí ÓP ÚÓÇ ÇáÁÓáÇá æÈYÑíP ÌáÇÚÈá; ÝYí Óííí aÓāā ÇáííÈ: ĀāāÇ ÓÈBæā āāÇÈ æāāÇÈ Yāā ĀNÇÍ Āā íYÑP ĀāN àÐā ÇáĀáÈ æāæ ÌáíÚ YÇPÈáæá BÇÆáÇ āā BÇá āā ĀÈÇBā . æĀāNĀā ÌáíÚ Úáí Ñíá æÇÍÍ íNíí ÈYÑíP ÌáÇÚÈBā YÇPÈáæá

ÇáÓÁÇá ÇáÈÇáÈ: áá àPÇÈá Yí ĀYÚÇáÓÈÇá æÇáPÇÍÈ àíÈáYæá æāÈYÑPæā ÇáìæÇÈ: íÈ ÇáPÈÇá Yí ĀYÚÇáÓÈÇá áÚ Āā ÇáPÇÍÈ àíÈáYæá æāÈYÑPæā; áĀā ÇáPÈÇá ÍYÇÚ Úá ÇááÓáíá ÇááÚÈÈ Úáíáā āā ÐÈá Çáááííá; æáÇ áÇáÚ āā ÇáPÈÇá áÚ àíæÚÇÈ ÁÓáÇáíÈ ÓÍ .ÇáBÝ ÇN Çáááííá ÍÈÈ íÚÈÈN ÐÇÆÍ Bá ÍÓÈ ĀáíN ÇáPÈÇá áÐáB ÇáíÓÈ

ÇáÓÁÇá ÇáNÇÈÚ : áá íPÇÈá ÇáĀáÓÇá æííá ĀÐÇ ÐÚÍ ÇááÇÓ :áÚá íPÇÈá áĀā Çááā ÚÓ æíá ííÇØÈ æÈíá Ó ÐÇÆáÇ YPÇÈá Yí ÓÈíá Çááā áÇ ÈBáY ÁáÇ áYÓB æíNÓ ÇáāĀāíá ÚÓí Çááā Āā íBÝ ÈÁÓ ÇáÐíá BÝNæÇ (æÇááā ĀÓÍ ÈÁÓÇ æĀÓÍ ÈáBíáÇ (ÇááÓÇÁ: 48)

:YÇáÁíÈ ÈĀāN ÇáNÓæá Ó ÈĀāNíá æÇÍÈíá -áĀā ÇáĀāN ÈÇáæíæÈÚ .ÇáPÈÇá æáæ æííá -1 .ÈÍNíÓ ÇáāĀāíá -2

æíÐBÑ NÈ ÇáÚÓÈ ÇáíBáÈ āā ÇáPÈÇá æāæ BÝ ÈĀÓ ÇáBÝÇN; áĀā ÇáBÝÇN áÇ íÍÓæā æíáíáÇ .ÁáÇ ÈÇáPÈÇá (æPÇÈáæāā ÍÈí áÇ ÈBæā YÈáÈ æíBæā Çáííá Bāā ááā) æÈÈÑB ÇáPÈÇá íÓæí ÇáÓÑB æāæ ÇáYÈáÈ æíáÈÓN ÇáBÝN. æPÍ Yāā ÇáÓíÇÈÈ NÓæÇá Çááā Úáíáā ÇáÁíÈ Úáí ÚÇáÑáÇ. YÚá ĀÈí ÁÓÍP ÐÇá: ÐáÈ ááÈNÇÁ Èā ÚÇÓÈ NÓí Çááā Úāā: ÇáNíá ííáā Úáí ÇááÓÑBíá Āāæ íáPí Èííá Āáí ÇáÈááBÈ; ÐÇá: áÇ áĀā Çááā ÈÚÈ NÓæāā Ó YPÇá: (YPÇÈá Yí ÓÈíá Çááā áÇ ÈBáY ÁáÇ áYÓB). ĀāāÇ ÐÇB Yí ÇááYÐÈ(2). 2- (ÇáYÉÍ ÇáÑÈÇáí(14/8); ÑæÇá Āíáí æÓííá ÇáíÇBā ææÇYÐā ÇáÐáÈí; æáÚáí (ĀāāÇ ÐáB Yí ÇááYÐÈ) íÓíN Āáí ÇáÁíÈ: (æĀáYÐæÇ Yí

.ÓÈíá Çááā æáÇ ÈáPæÇ ÈÁííBā Āáí ÇáÈááBÈ...) YÈÑB ÇááYÐÈ ææ ÇáÈááBÈ ÐÇá ÇÈà ÇáÚNÈí Yí ĀÍBÇá ÇáPÑĀā (2/954): (æPÍ ÈBæā ÍÇáÈ íÈÈ YíáÇ áYíN ÇáBá ĀÐÇ ÈÚíá ÇáìáÇÍ Úáí ÇáĀÚíÇá ÈÚáÈÈ ÇáÚíæ Úáí ÐØN āā ÇáĀPØÇN Āæ áíáæāā ÈÇáÚPÑ YíìÈ Úáí BÇYÉ .ÇáíáP ÇáìáÇÍ æÇáíNæí YĀā ÐÓNæÇ ÚÓæÇ)

YĀÐÇ BÇá ÇááYíN ÚÇáÇ áÚáÈÈ ÇáÚíæ Úáí ÇáíæÓÈ Āæ ÇÓÈíáÇÆá Úáí ÇáÁÓÇNí BÇá ÇááYíN ÚÇáÇ; æáíÈ ÇáíNæí ÍYÇYÇ æÈPÇáÇ NÈBÈÇáÇ æNíÇáÇ ÚÈííÇ æÁÍNÇNÇ; āā BÇá āā ĀÈ

aa ÚiÑ ÁÐää; æää áÇ ÆÈ áá ÍÈi iUáÑ Íia Çááá æÈíàì ÇáÈiÓÈ æÈÍYÙ ÇáíæÒÈ æíÒi ÇáÚiæ
æiÓÈæÐ ÇáÇÒÑi æáÇ ÍáÇY Ýi áÐÇ
ÝíÝi iÓáÚ ÇáæÇíi ÁÐÇ ÐÚi ÇáíáíÚ; iÚái Áái ÁÓiÑ æÇíi ÝiÝiá; æiÚÓæ ÈáYÓá Áá ÐiÑ æÁáÇ
(ÍáÒ ÚÇÒiÇ

Èá Áá ÐÈÇá ÇááÑÁ æííá iÑÓi Çááá æiÚiÈá; ÝYi ÇáíiÈ ÇáíÓá ÇáÐi ÑæÇá Áíáí æÁÈæ ÍÇæi ÐÇá
Ò: ÚiÈ ÑÈæÇ áá Ñiá ÚÓÇ Ýi ÓÈiá Çááá YÇááÒá ÁÓiÇÈá YUáá áÇ Úáiá YÑiÚ ÍÈi ÁáÑp Íáá
ÝiÐæá Çááá ÚÓ ælá áááÇÆÈÈá: ÁáUÑæÇ Áái ÚÈiÍ ÑiÚ ÑUÈÈ ÝiáÇ Úái æÓYÐÈ ááÇ Úái ÍÈi
ÁáÑiÐ Íáá

ÇáÓÁÇá ÇáíÇáÓ: áá áÐÇÈá áU áÓááíá áiÓæÇ Úái áÓÈæi áÐÈæá áá ÇáÈÑÈiÈ ÇáÁÓáÇáíÈ
áÐÇ ÇáÓÁÇá iÈæÑ áá ÐÈá ÈUÓ ÇááÇÓ; æÐÓá áááá áíáÓæá;æiÈÓÇÁáæá:ÍiÝ áÐÇÈá áU Ðæá
BÇáÁYÚÇá Ýiáá ÇáÓÇiÐ æYiáá ÇáBÇÐÈ æiáÈÒÑ Èiááá ÒÑÈ ÇáíiÇá æÇááÓæÇÑ (BÇáíiÇá) æÐi
iÈiÚ ÈUÓáá ÓáÇiá; æää ÁáÇÓ æÈUÓÈæá ááÐáÈáá ÇáíáYi æÈUÓáá iUáÐ ÇáÑÐi
æÇáÈæÇÆá; æÐÈá Áá ÁÈiá ÇáíBá ÇáÒÑÚi ÁÐæá: ÁÑæái ÓUÈÇ áÓááÇ Ýi ÇáÁÑÓ Íáæ áá áÐá

ÇáÁáæÑ; Ýáá æÈÑB ÇáBÝÇÑ Ýi Bá ÁÑÇÓi ÇááÓááíá áÁá áÐá ÇáÁáæÑ ææíæiÈ
ÇáíæÇÈ: íÈ ÇáÐÈÇá áÁá ÇáÐÈÇá áÈái Úái ÍYÚ ÁUÚá ÇáÒÑÑiá; ÝááÇáB ÇáBæÇÚi ÇáYÐáiÈ Ýi
áíáÈ ÇáÁiBÇá ÇáÚiáíÈ ÇááÇiÈ ÑÐá (26): (ÍÈiáá ÇáÒÑÑ ÇáíÇÓ áíYÚ ÇáÒÑÑ ÇáÚÇá); æYi
ÇááÇiÈ ÑÐá (27): (ÇáÒÑÑ ÇáÁÓi iÓÇá ÈÇáÒÑÑ ÇáÁiY); æYi ÇááÇiÈ ÑÐá (28): (ÁÐÇ ÈUÇÑÓÈ
áYÓiÈÇá ÑæÚi ÁUÚáááÇ ÒÑÑÇ ÈÇÑÈBÇÈ ÁiYááÇ); æYi ÇááÇiÈ ÑÐá (29): (ÍÈÇÑ Ááæá
ÇáÒÑiá)

ÝáÇ Èi áá ÇiÈiÇÑ Ááæá ÇáÒÑiá: ÁiááÇ ÁUÚá ÒÑÇ ÇÓÈiáÇá ÇáÑæÓ Úái ÁYÚÇáÓÈÇá
æÈiÈáíááÇ Áái ÈáÇi BÝÑ íááÚ ÝiáÇ ÇáÐÑÁá æÇáÁÓáÇá Áá ÇáíáÇi áU Ðæá Ýiáá ÐææÈ æÁiÓÇá
iÐæá ÇÈá ÈiáíÈ Ýi áíáæÚ ÇáYÈÇæi (28/506): æááÐÇ BÇá áá ÁÓæá Ááá ÇáÓáÈ æÇáíáÇÚÈ
ÇáÚÓæ áU Bá ÈÑ æYÇiÑ; ÝÁá Çááá íÁií áÐÇ Çáíá ÈÇáÑiá ÇáYÇiÑ æÈÁÐæÇá áÇ ÍáÇp
ááá; BáÇ ÁiÈÑ ÈÐáB ÇááÈi Ó; áÁáá ÁÐÇ áá iÈYÐ ÇáÚÓæ ÁáÇ áU ÇáÁáÑÇá ÇáYiÇÑ Áæ áU
ÚÓBÑ BÈiÑ ÇáYiæÑ ÝÁáá áÇ Èi áá Áií ÁáÑiá

ÁáÇ ÈÑB ÇáÚÓæ áUáá; ÝiáÓá áá ÐáB ÇÓÈiáÇá ÇáÁiÑiá ÇáÐiá áá ÁUÚá ÒÑÑÇ Ýi Çáíá
æÇáíáÇ; æÁáÇ ÇáÚÓæ áU ÇáÁáiÑ ÇáYÇiÑ ÝiÍÓá ÈÐáB ÍYÚ ÇáÁYiÑiá æÁÐÇáÈ ÁBÈÑ
ÓUÇÆÑ ÇáÁÓáÇá; æÁá áá íáBá ÁÐÇáÈ íáíUáÇ; ÝáÐÇ áæ ÇáæÇiÈ Ýi áÐá ÇáÓæÑÈ æBá áÇ
ÁÓÈááÇ; Èá BÈiÑ áá ÇáÚÓæ ÇáíÇÓá áU ÇáíáYÇá ÇáÑÇÓiá áá iÐÚ ÁáÇ Úái áÐÇ Çáæíá; æÈÈÈ
Úá ÇááÈi Ó: Çáíiá áUÐæi Ýi áæÇÓiáÇ ÇáíiÑ Áái íæá ÇáBíÇáÈ; ÇáÁiÑ æÇááÚáá ÝáÇ ÍÇææÇ
áÓááíá íÈ ÇáÐÈÇá áUáá; æÇáÑÇiÈ Ýi ÁYÚÇáÓÈÇá ÁÓáÇáíÈ; æÇááíY ÇááÚáá áæ ÁÐÇáÈ Íiá
Çááá Ýi ÇáÁÑÓ; æáæ ÐÇÈá ÇááÓááæá Ýi ÝáÓØiá ááÇ ÓÇUÈ ÝáÓØiá ÑÚá ÇááYÇÓi ÇáÈi BÇáÈ
Ýi ÇáÈiÇiÈ; æÐÈá Áá íYÓi ÇáÁáÑ ááÇÆiÇ æáíiÁ iæÑi ÍÈÓ æáÇiY iæÇÈáá æÇáÁÈ BæÓi
æÁáÈÇááá

æÁáÇ ÐÇiÈ ÇáíáÇi ÇáÁYÚÇái ÝBááá ÓÇÆæáá áÓæáá iÐiáæá ÇáÓÚÇÆÑ æiáÇiæá ÈÇáÁÓáÇá
íÈ ÇáÐÈÇá áU Ái Ðæá áÓááíá áÇ ÍÇææÇ áÓááíá áááÇ BÇá YÓBáá æYiæÑáá; ÁÐÇ BÇá ÇáÐÈÇá Ói
ÇáBÝÇÑ Áæ Ááá ÇáBÈÇÈ Áæ Çáááíiá; iÐæá ÇáÓæBÇái Ýi áíá ÇáÁæØÇÑ (8/44): (æÈiæÓ
ÇáÁÓÈÚÇáÈ ÈÇáYÓÇp Úái ÇáBÝÇÑ ÁiáÇÚÇ)

ÇáÓÁÇá ÇáÓÇiÓ: áá áÓÈÚiá ÈÇááÒÑBíá ÁÐÇ BáÇ Ýi ÍÇáÈ ÓUY
iÑi ÈUÓ ÇááÇÓ ÇáÁÓÈÚÇáÈ ÈÁáÑiBÇ æÈÇáíæá ÇáÚÑÈiÈ Ýi ÇáíáÇi ÇáÁYÚÇái.
æÇáÁÓÈÚÇáÈ ÈÑæÓiÇ Ói Çáíáæi Ýi ÝáÓØiá;æáÐÇ ÇááæÚ áá ÇáÁÓÈÚÇáÈ iÑÇá ÈÇÈYÇp
ÇáYÐáÇá æÈÓiÚ ááíY ÇáíáÇi ááÇÆiÇ ; æYi ÇááÓÁáÈ ÁiÇiÈ æÈUÇÑÓÈ; Ýáá ÇáÁiÇiÈ
:ÇááÇáÚÈ ááÁÓÈÚÇáÈ

ÍiÈ Ýi Óiíi áÓáá Ðæáá Ó ááÒÑB íæá ÈiÑ: ÝÇÑiÚ Ýáá ÁÓÈÚiá ÈáÒÑB .(1) 1- áíá ÇáÁæØÇÑ -1
(7/128)

ÍiÈ ÁiÑ: ÁáÇ áÇ áÓÈÚiá ÈÇááÒÑBíá Úái ÇááÒÑBíá .(2) 2- ÑæÇá Áíáí æÇáÓÈÑÇái; ÐÇá -2
ÇááíÈái Ýi áíáÚ ÇáÓæÇÆi: ÑiÇá Áíáí æÇáÓÈÑÇái ÈÐÇÈ. æááÇáB áÓ Óiíi Áá ÓYæÇá Èá ÁáiÈ
BÇÈá áU ÑÓæá Çááá Ó æáæ BÇYÑ

ÐÇá Çááææi Ýi ÈáÐiÈ ÇáÁÓáÇá æÇááÚÇÈ ÑÐá (263): (ÓYæÇá Èá ÁáiÈ Óái ÍáíáÇ áU ÇááÈi Ó
BÇYÑÇ) æÐi ÇÓÈÚÇÑ ÑÓæá Çááá Ó íæá Íáíá iÑæÚ ÓYæÇá Èá ÁáiÈ æÐÇá áá Ó: ÚÇÑiÈ áÁiÇÈ .

(3) 3- ÍiÈ Óiíi ÑæÇá ÇáíÇBá; ÁáUÑ Óiíi ÇáíÇáU 3862. æÈÈÈ Úái Ááá ÇáÓiÑ Áá ÐÓáÇá iÑi áU
ÇááÈi Ó íæá Áií æÐÈá ÈáÇÈÈ áá ÍááÈ áæÇá ÇááÒÑBíá æÐÇá Ó Úá ÐÓáÇá: Áá Çááá áíÁÒÑ áÐÇ
Çáíá ÈÇáÑiá ÇáYÇiÑ

æÈáÇá Úái áÐÇ ÇáÈÚÇÑÓ ÝÐi ÇiÈáY ÇáYÐáÇá Ýi ÇáíáÚ Èiá ÇáÁiÇiÈ áááÇ: Áá ÇáÁÓÈÚÇáÈ
ÈÇááÒÑBíá BÇáÈ áááæÚÈ Èá ÑiÓ ÝiáÇ; ÐÇá ÇáíÇYU Ýi ÇáÈáiÓ: æáÐÇ ÁÐÑ ÈáÇ æÚáiá áÓ
ÇáÓÇYÚi(4). 4- áíá ÇáÁæØÇÑ (8/44). æÐi ÇÈYp ÇáYÐáÇá ÇáÁÑÈÚÈ Úái iæÇÓ ÇáÁÓÈÚÇáÈ
:ÈÇáBÝÇÑ ÈÓÑæØ

Áá íBæá ÍBá ÇáÁÓáÇá áæ ÇáÚÇáÑ; Ái íBæá ÇááÓááæá ÁÐæi áá áíáæÚ ÇááÒÑBíá ÇáÐiá -1
ÇÓÈÚÇæÇ Èáá æÇááÒÑBíá ÇáÐiá iÐÇÈáæáá; ÈiíÈ áæ ÇÈYp ÇáBÝÇÑ íáíUÇ ÚáÈáá ÇááÓááæá

Áá íBæá ÇáBÇYÑ ÍÓá ÇáÚá ÈÇááÓááíá æÈÁáá ÍiÇáÈáá; æiÚÑY ÐáB áá ÍáÇá áUÇááÈá -2
Áá íBæá ÇááÓááæá ÈiÇiÈ Áái ÇáBÇYÑ Áæ ÇáBÝÇÑ ÇááÓÈÚÇáÈ Èáá -3

:Á - ÑÁi ÇáíáYiÈ

Ḃáḃ ḂŌáÍÉ áááŌááíá; æáḂá ÈŌŊŌ Ḃá Ḃç ÈÈŌää ÇááŪÇáÍÉ ŌŊŌÇ ÍÈŌá ÇááŪÇáÍÉ Ḃæ ÍŸŌíáÇ
:æääáÇ

áÇ íḂæŌ Ḃá Ḃç ÈÈŌää ÇááŪÇáÍÉ ŌŊŌÇ Ḃíá ÇŪÈŊÇŸ Ḃæ ḂḃŊÇŊ ÇáḂŸÇŊ ÈŌÈŊ Ḃá ḂŊÇŌí -1
ÇááŌááíá(1) 1- ááÇÍÉ ÇááÍÉÇÍ (8/58). áḂá ḂŊŌ ÇáÁŌáÇá áíŌÉ áÁÍÍ ḂáÇ ÍḂ ḂáÍÍ Ḃá ÍŸÇæŌ
ŪáíáÇ; æáḂÇ ÇáŌŊŌ ÍÈŌá ÇáŪḂÍ; áḂá ÇáḂŊŌ ááá Èá ááÁŌáÇá; ḂáÇ íḂæŌ ḂáÍÍ Ḃá ÍÈŌŊŸ Ḃí
ääḂ ŪíŊá æáÇ ÈÍŪ áÇÈá ḂÍá ḂíáÇ Ḃç íáḂ; æáḂÇ ÈÈÇááŌÈÈ ááŊæŌ áÇ íḂæŌ ÇáÈŸÇæŌ áŪáá ÍÈÍ
íáŌÍÈæÇ Ḃá Ḃá ŌÈŊ Ḃá ḂŊÇŌí ḂŸŪÇáŌÈÇá; æáÇ áŪ ÇáíáæÍ ḂÈÍÇ Ḃí ḂáŌŌíá
ḂḂÇ ÈŪíá ÇáíáÇÍ ÈŌá ÇáŌáÍ ḂáÇ ḂḂÇ Ííá ÇáŪÍæ ḂŊŌ ÇááŌááíá Ḃæ ḂÇá ŌÇáÈÇ Ḃáá; ÍÇÁ Ḃí -2
ŸÉÍ ÇáŪáí ááÇáḂ (1/982) Ḃí ÇáŌáÍ æÇááŪÇáÍÉ Ḃí ÇááŪíÇŊ -Ḃí ÈÇÈ ÇáíáÇÍ- Ḃç ḂŌá: (ḂæḂŪ
ÇáíáíŸÈ ÇáŌáÍ áŪ ÇááŌÇŊí æÇááŌááæá Ḃç ÍŊæá ḂáÇ ÇáíáÇÍ ḂááÇÍáÈá ḂáḂæŌÈ æŸŪáá ḂŊíáæí)
; æÍíÈæÇ ÈŪíá ÇáíáÇÍ Ḃí ḂæŌŪ áá íŌ Ḃíá ÇáŌáÍ; ḂáÇ áæ ḂÇá ÇáŪÍæ ŪÇáÈÇ Ḃáí ÇááŌááíá; æḂá
áÇ ḂḂá Ḃí ÈŪíá ḂŊŌ ÇáíáÇÍ ḂçáŪ Ḃá ÇáŌáÍ áÇŌÈáŌÇáá ḂÈŌÇá ḂŊŌ ÇáŪíá ÇáḂí ææ ÇáíáÇÍ
ÇááŌáæÈ Ḃíá ÇáÁŌÈæḂÇḂ

ḂḂá ÇáḂÇŌí ÇÈá ḂŊŌÍ ÇáÁÈŸÇḂ Ḃáí Ḃá ÇáíáÇÍ ḂḂÇ ÈŪíá ḂḂæí Ḃá ÇáḂáÇÈ Ḃáí ÍÈ
ÇáŸŊíŌÈ; áḂá ÇáíáÇÍ Ḃá ÈŪíá ḂÇá Ḃáí ÇáŸæŊ; æÇáÍ Ḃí Ḃíá Ḃíá Ḃáá Ḃáí ÇáÈŊÇÍ; ḂÇáŌáÍ
ÇááḂḂæŊ íÈ ḂḂŌá áḂáá ÈáḂÈŌí ÇáŌŊŪ ḂíŊ ḂáÈŊá ḂíḂáá ḂíŊ áÇŌá Ḃáí Ḃá Ḃá ÍḂ ḂŌæá
ÇáŌŊíŪÉ; æÇáŌáÍ ÇááḂḂæŊ Ḃíá ÈŊḂ ÇáíáÇÍ ÇááÈŪíá æÈŊḂ ÇáíáÇÍ ÇááÈŪíá ḂáÈáŪ æḂá ḂáÈáŪ
ŪíŊ áÇŌá

Ḃá ŌŊŌ ÈŌää ÈŪŌíá ŌŊíŪÉ Çááá Ḃæ ḂááÇá ŌŪÇÆŊá Ḃáæ ÈÇŌá; ḂáÇ íḂæŌ ááŊæŌ Ḃá -3
íÈÍíáæÇ Ḃí áŪÇá ÇáíḂá; áḂá ḂḂÇ ḂŸŌÇÍ ááíáÇÍ æáŸá

áÇ íḂæŌ Ḃá íÈŌää ÇáŪḂÍ ŌŊŪÇ Ḃíá ḂḂáÇá áááŌááíá Ḃæ íŌŪŊ ÈáḂÇ; ḂáÇ ÍÇÁ Ḃí ÇáÍÍÈ Ḃá -4
ÇáŌáŊí(1) 1- ḂŪáÇÁ ÇáŌáá (12/8): (ḂÇá: ááÇ ÇŌÈÍ Ḃáí ÇááÇŌ ÇáÈáÇÁ ÈŪÈ ḂŌæá Çááá Ō Ḃáí
ŪíáÈ Èá ÍŌá Èá ÍáíŸÈ Èá ÈÍŊ Ḃááí ÇáíÇŊÈ Èá ḂÈÍ ḂáŸ ÇááŌáí -æááÇ ḂÇÆÍÇ ŪŌŸÇá-
ŸÁŪŌÇááÇ ÈáÈ ÈáÇŊ ÇááíáÈ Ḃáí Ḃá íŊÍŪÇ Èáá áŪááÇ Ḃáá æŪá ḂŌÍÇÈá; ḂíŊí Èíáá æÈíáááÇ
ÇáŌáÍ; æáá ÈḂŪ ÇáŌáÇÍÉ; ḂááÇ ḂŊÇÍ ḂáḂ ÈŪÈ Ḃáí ŌŪÍ Èá áŪÇḂ æŌŪÍ Èá ŪÈÇÍÈ
ŸÇŌÈŌÇŊááÇ Ḃíá ḂḂḂŊ ÇáÍÍÈ áŸŌáÇ æŸíá: Ḃí ḂáááÇ Ḃá ÇáŪŊÈ Ḃí ḂáÈḂá Ḃá ḂæŌ
æÇÍÍÈ; Ḃáá ÈŊæá Ḃá áŸŪ Ḃáíáá ŌÍÆÇ Ḃá ÈáÇŊ ÇááíáÈ; ḂÇáæÇ: íÇ ḂŌæá Çááá Ḃá ḂáÈ ḂáÈ Ḃá
Ŋáí ḂŊáíḂ ḂáÈŪ; ḂáÇ áÇ áŸŪ Ḃáíáá ÈáŊÈ ḂáÇ ÈŌŊí Ḃæ Ḃ Ḃí æáíá ḂŸÇŊ ḂḂí ḂŪŌáÇ Çááá
ÈÇáÁŌáÇá; ḂŌŊ ÇááÈí Ō ÈḂæááá)(1). 1- ḂŊŌá Ḃæí. æḂí ŌŪŊ ÇáÁáŌÇŊ Ḃá ḂḂÇ Ḃá Ḃíá ḂḂáÇáÇ
ááá; æáḂÇ ÍÇÁ Ḃí ÈŪŌ ÇáŊæÇÍÇÈ: áÇ áŪŌÍḂá ḂáÇ ÇáŌÍŸ
:Ḃá Ḃç íÈŌää ÇáŪḂÍ ŌŊŌÇ íÇáŸ ÇáŌŊíŪÉ ÇáÁŌáÇáíÈ áÈá -5

Ḃ- ḂḂŊÇŊ ÇááŌŊḂíá ÇáŌḂá Ḃí ḂŊŌ ÇáíŊáíá; áḂáá Ḃí ÇáÍÍÈ: ḂíŊíæÇ ÇáíáæÍ æÇááŌÇŊí Ḃá
ÍŌíŊÈ ÇáŪŊÈ (1). 1- ḂæÇá áŌáá -ÇáŸÈÍ ÇáŊÈÇáí (14/120)Ū
È- Ḃæ ḂŊíÇŪ ÇáŊáÈ áŌááÈ Ḃáí ÇáḂŸÇŊ
(Ḃáá ḂááÈæááá ḂáááÇÈ ḂáÇ ÈŊÍŪæáá Ḃáí ÇáḂŸÇŊ áÇ Ḃá Íá ááá æáÇ Ḃá Íáæá ááá)
(ÇáááÈÍáÈ: 10)

ḂáÇ ḂŊíÇŪ ÇááŌáá Ḃáí ÇáḂŸÇŊ; ḂḂí ÇÍÈáŸ ÇáŸḂáÇÁ Ḃíá; ḂÈŪŌää ḂÍÇŌ ḂŊíÇŪá ḂÍÇŌÇ
Ūáí ŌŊŌ ÇáÍÍÈÍÈ; æáḂá ÇáŸḂáÇÁ ÇáÁÍŊíá ḂíæÇ Ḃíá ÍæÇŌ ḂḂÇ ÇáŌŊŌ ḂáÇ ŌŊŌ ÇáÍÍÈÍÈ
Ÿáæ ÍÇŌ ÈÇáŊŌæá Ō; áḂáá Ḃáá Ḃá Çááá ŌíŪá ááá ḂíŊíÇ æáḂÇ Ḃæ ÇáŊÇÍÍ
Ūá ÇáÈŊÇÁ Èá ŪÇŌÈ ḂÇá: æÇÍŪ ḂŌæá Çááá Ō ÇááŌŊḂíá íæá ÇáÍÍÈÍÈ Ḃáí ÈáÇÈ -áá ḂÈÇáá Ḃá
Ūáí ÇááÈí Ō áá íŊíáæá; æáá ḂÈÍ áááá Ḃíæá; ḂÇá Ō: Ḃá ḂáÈ ḂáÇ Ḃáíáá ḂáÈŪÍá Çááá (1). 1- ḂÈŸḂ
Ūáíá æŌÇÍ áŌáá Ḃá íŊí áááá ŌíŪá Çááá áá ḂíŊíÇ ÇáḂŊŌÈÍ (8/39)

æáÇ íḂæŌ ḂḂáḂ Ḃá íÈŌää ÇáŪḂÍ ḂŪáÇŊ ŌŪÇÆŊ ÇáḂŸÇŊ Ḃí ÈáÇÍ ÇááŌááíá ḂÈá ÇáŌáÇÍ ááá -6
ÈÈáÇÁ ÇáḂáÇÆŌ æÇáÁÍÍÈ Ḃæ ḂŊŌÇá ÇááÈŌŊíá ÇáḂíá íŸÈæáá ÇááŌááíá æíŸŌíæá ḂḂÇÆÍáá
æÍÇŌÈ Ḃí ÍŌíŊÈ ÇáŪŊÈ æŪáíá: ḂÇáíá ÇáŌíÇŌí æÇááŸÇæŌÇÈ Ḃí ḂáŌŌíá ÈÇŌáÈ ÈŌáÇáÇ
:ḂŌáíÇ Ḃç íáíḂáÇ ÇáÁíÇŌÈ æáÇ ÇáÈŌÍÍ; ḂáÇ Ḃí ḂŸŪÇáŌÈÇá ḂÈÍæŌ ÈŌŊæŌ
. Ḃá íáŌÍÈ ÇáŊæŌ Ḃá ḂŊŌ ÇááŌááíá íáíŪÇ -1

Ḃá ÈḂæá ÍæáÈ ÇáÁŌáÇá Ḃí ḂŸŪÇáŌÈÇá ÈŪÍ ÍŊæíáá; æḂá Ḃç íÈÍíáæÇ Ḃí áŪÇá ÇáíḂá ÇááḂÈá -2
ḂáŊíÇŪ ÇáááḂ; Ḃæ ḂááÇÁ ÈŪŌ ÇáŌŊæŌ ÇáÈḂÇŸÍÈ ÇáÈí ÈŊÍ ḂŸŌÇÍ ḂḂÇÆÍ ÇáŌŪÈ
ÇáÁŸŪÇáí
. Ḃá íḂæá ÇáÁáŌÍÇÈ Íæá Ḃí Ḃæ ŌŊŌ -3

Ḃá íŪÈŊŸ ÇáŊæŌ ÈÇááíÇáíá æḂá íŌáÈæÇ áááá ÇáŌáÍ (æḂá íáíæÇ ááŌáá ḂÇÍáí ááÇ æÈæḂá -4
Ūáí Çááá); ḂÇá ÇáŌÍ æÇÈá Ōí: (Ḃá ÍŪæḂ Ḃáí ÇáŌáÍ ḂáÍÈáá)(1). 1- ÍÇŌÍÈ ÇáŌŊæÇáí æÇÈá
ÇáḂÇŌá Ḃáí ÈÍŸÈ ÇááÍÈÇÍ (9/306)

ḂÇá ÇÈá ÍŊ ÇááíÈáí: (æÇáŌŊŌ ÇáŸÇŌÍ íŸŌÍ ÇáŪḂÍ Ḃáí ÇáŌÍÍ; ÈḂá ŌŊŌ Ḃíá ḂáŪ ḂḂ
ḂŌŊÇáÇ; Ḃæ ÈŊḂ áÇ ÇŌÈæáæÇ Ḃáíá Ḃæ Ḃí áŌáá ḂŌíŊ ḂŸáÈ áááá; Ḃæ ŌḂáÇáá ÇáÍÇŌ; Ḃæ
ḂááÇŊ ÇáíáŊ ÈÍÇŊáÇ; Ḃæ Ḃá æŪÈ Ḃáíáá Ḃá ÍÇÁáÇ áááá)(1). 1- ÇáḂŊŌÈÍ (8/39)

Ḃá íŌáæá ÇááíÇáíæá Ḃá ÇáŊæŌ ŌÇÍḂíá Ḃí ŌáÈ ÇáŌáá æáíŌæÇ áíÇÍŪíá; æáḂÇ ḂÇáḂíá -5
íŌÇáÈæá ÈÇáíá ÇáŌááí Ḃæ íŊíáæá ÍáæáÇ æŌŌÇ ÈŪÍá ḂŪáÇá áŸ ÇáíáÇÍ æáæ: ḂíÇá ÍæáÈ
ḂŌáÇáíÈ ÈÍÈ Ḃá Çáíæá ÇáŪŊÈÍÈ áÇ ÈḂÈá ḂḂÇ æÈḂÇæáá; áḂáÇÁ áÇ íŊḂæá áŸ ÇáíáÇÍ; Èá
áíŌ Ḃáíáá ÈŌæŊ ḂŌáÇáí æÇŌÍ; æáḂáÇÁ áÇ íḂæŌ Ḃá íḂææÇ ÍææíÇ Ḃí ÇáíáÇÍ ḂŌáÇ Ḃá Ḃá
:íḂæææÇ ḂÇÍÈ; áḂá Çááá ŪŌæíá íḂæá

YÁÀ ÑÌÚß ÇÁÁÀ ÀÀÌ ØÇÆÝÉ ÀÀÀÀ ÝÇÓÈÆÐÀÆß ÁÀÌÑÀÈÌ ÝÐÁ ÀÀ ÈÌÑÌÆÇ ÀÚÌ ÆÈÌÇ ÀÀÀ
(ÈÐÇÈÁÆÇ ÀÚÌ ÒÌÆÇ
(ÇÁÈÆÈÈ: 83)

ÐÇÁ ÇÁÐÑØÈÌ (8/318): ÀÀÐÇ ÌÁ ÚÀÌ ÆÀ ÇÓÈÓÌÇÈ ÇÁÀÌÈÁ ÝÌ ÇÁÚÒÆÇÈ ÁÇ ÌÆÒ; ÀÐÌ ÀÒ ÀÚÚÀ
ÇÁÝÐÁÇÁ ÝÌ ÒÈÇÈ ÇÁÌÇÌ ÚÀÌ ÆÀ ÁÇ ÌÆÒ ÆÀ ÌÓÈÓÌÈ ÝÌ ÇÁÌÍÒ ÆÌÈÁ ÀÆÇ ÀÈÈØ ÀÆÇ ÆÑÌÝ ÀÆÇ
.ÀÌÐÁ ÀÆÇ ÀÚÆÐ
ÇÁÁÀÀ ÇÀÒÑ ÇÁÀÌÇÁÌÌÁ ÝÌ ÆÝÚÇÀÓÈÇÈ ÀÆÝÌ ÝÁÓØÌÁ ÀÆÝÌ ÇÁÝÁÈÌÁ ÀÆÝÌ ÁÈÀÇÀ ÀÆÝÌ ÒÁ ÆßÇÀ
.ÀÇÑÝÚ ÑÇÌÈ ÇÁÁÓÁÇÀ ÀÌßÁ ÌÆÁÈ ÇÁÐÑÁÀ ÆÀÀÆÆÇ ÚÀÌ ÇÁÓÀÇÌÈ ÝÌ ÓÈÌÁß
ÓÈÌÇÀ ÑÈß ÑÈ ÇÁÚÓÈ ÚÀÇ ÌÓÝÆÀ ÀÓÁÇÀ ÚÀÌ ÇÁÀÑÓÁÌÁ ÀÇÁÌÁ ÁÁÀ ÑÈ ÇÁÚÇÁÀÌÁ; ÀÓÁ ÇÁÁÀ ÚÀÌ
.ÀÈÌÇ ÁÌÁÌ ÀÚÀÌ ÁÁÀ ÀÓÌÈÀ ÀÇÁÈÇÈÚÌÁ ÀÀÀ ÈÈÚÀÀ ÈÁÌÓÇÀ ÀÀÌ ÌÆÀ ÇÁÌÌÁ

ÒÁÀÈ ÌÇÈÀÈ

ÀÈÌÇÇÇ ÀÐÆÁ: ÁÌÓÈ ÇÁÐÓÌÈ ÈÈÈÈÈ ÇÁÀÒÆÒ ÀÆÝÑÈ ÇÁÒÆÇÁÌ; ÀÀÀÀÇ ÇÁÀÑ ÆÈÚÁÐ
ÈÇÁÐÆÈ; ÝÁÀ ÆÚØÇÇÇ ÇÁÁÀ ÀÆÑÇ ÆÈÒÑÈ ÇÁÌÐ ÀÇÈÓÌ ÝÌÁ; ÀÀÀ ÆÚÁÀÈ ÇÁÐÆÈ ÀÀ ÈÚÌ
.ÈÑÌ

(ÝÁÀÀÇ ÈÚÀÌ ÇÁÀÈÒÇÑ ÀÀßÁ ÈÚÀÌ ÇÁÐÆÈ ÇÁÈÌ ÝÌ ÇÁÒÌÆÑ)
(ÇÁÀÀÚÇÀ: 104)

ÀÀÈÒÇÑ ÇÁÐÆÈ ÁÀÈÒÇÆÑ ÀÇÁÀÌÇÈ ÇÁÑÈÇÁÌÈ ÈÁÈÌ ÀÈÌÌÈ ÇÁÈÐÆÌ ÀÇÁØÇÚÈ ÀÇÁÀÌÈÇÌ ÝÌ
ÇÁÚÈÇÌÈ (ÐÌ ÌÇÁÒÀ ÈÒÇÆÑ ÀÀ ÑÈÒÀ ÝÀÀ ÆÈÒÑ ÝÁÀÝÓÀ ÀÀÀ ÚÀÌ ÝÚÁÌÁÇ ÀÆÇ ÀÀÇ ÚÁÌßÁ
.ÈÀßÌÁ)

ÀÀÐÁ ÇÁÈÓÌÑÈ ÈÝÌÑ ÝÌ ÇÁÐÆÈ ÌÀÇÈÌÚ ÇÁÀÚÑÝÈ ÀÇÁÀÌÑÇß; ÀÀÐÁ ÁÇ ÈÀÇÁ ÈÒÓÈ ÀÆÇ
ÌÑÇÓÈ; ÀÀ ÀÆ ÁÁÇ ÝÀÀ ÌÁÈÌÁ ÇÁÁÀ ÚÈÌÇ ÝÌ ÒÈÇÈÀ ÀÌÌÁÀ ÚÀÌ ÐÌÑ ÈÓÌÑÈ ÐÁÈÁ; (ÀÀÐÁ
:ÇÁÈÓÌÑÈ ÈÀÈÈ ÝÌ ÆÑÓ ÇÁÐÆÈ); ÌÝÑÐ ÈÀ ÈÌÁ ÇÁÌÐ ÀÇÁÈÇØÁ; ÀÇÁÓÇÌÐ ÀÇÁßÇÐÈ; ÐÇÁ ÈÚÇÁÌ
(ÀÀ ÝÌ ÐÁß ÁÁÌÇÈ ÁÁÀÈÆÓÁÌÁ)
(ÇÁÌÌ: 75)

ÐÇÁ ÀÌÇÁÌ: ÀÆÝÌ ÇÁÈÑÀÐÌ ÀÀ ÌÌÈ ÀÈÌ ÓÚÌÌ ÇÁÌÌÑÌ ÑÒÌ ÇÁÁÀ ÚÀÀ ÚÀ ÇÁÀÈÌ Ò ÀÀÀ ÐÇÁ: ÇÈÐÆÇ
.ÝÑÇÓÈ ÇÁÀÀÀ ÝÁÀÀ ÌÀÚÑ ÈÀÑ ÇÁÁÀ ÚÓÈÌÁ ÈÀ ÐÑÀ (ÀÀ ÝÌ ÐÁß ÁÁÌÇÈ ÁÁÀÈÆÓÁÌÁ)

ÀßÁ ÀÀ ÀÈÑ ÇÁÌÁÇ ÀÀ ÁÁÀ ÇÁÚÁÀ ÀÇÓÈÌÈÀÇ ÝÁÇ ÈÌ ÀÀ ÌÐÆÁ ÚÀÌ ÇÁÁÀ ÚÌÑ ÇÁÌÐ ÝÌ ÝÈÆÇÁ
ÀÌßÁÀ ÝÌ ÌÈÑÀ ÀÇÁÓÇÁÀ; ÁÀÀ ÁÌßÇÀ ÇÁÑÈ ÓÈÌÇÀÀ ÒÈÌÑÇ ÀÇ ÈÁÈÌ ÚÀÌ ÌÁÇÝ ÀÚÑÇÓ
.ÇÁÀÇÓ; ÀÆÇ ÓÌÁÇ ÁÁÀ ÇÁÑÌÇÓÀ
ÀÇÁÐÌÁ ÌÈÈÚÆÀ ÇÁÓÀÆÇÈ ÝÁÀÀÀ ÁÇ ÈÈÀ ÁÀÀ ÀÚÑÇÓÀÀ ÁÁÇ ÈÁÌÇÁÝÈ ÇÁÌÐ ÀÆÝÚÀ ÒÈÌÑÇ
; ÝÁÐÇ ÒÇÀ ÇÁÚÇÁÀ ÀÇÁÌÇÀ ÀÌÈÌÁ ÁÁÑÌÇÓÈ ÀÈÈÚÌÁ ÁÁÓÀÆÇÈ; ÀÀ ÌÈÀ ÁÁÇ ÐÁß ÁÁÇ ÈÝÚÀ ÁÇ
ÌÓÇÌÁ ÀÀ ÇÁÌÐ; ÀÆÇ ÓÌÁÇ ÁÐÇ ÐÇÀÈ ÀÀ ÓÈÁÈ ÝÈÈÝÐ ÇÁÓÈÁÈ ÀÇÁÓÀÆÈ ÀÈÈÑ ÇÁÀÆÌ; ÝÌÝÌ
.ÇÁÒÆÇÈ ÀÌÁÒÁÒ ÀÌÁ ÇÁÌÐ
.ÀÆÁÀ ÒÇÀ ÇÁÌÐ ÚÇÀÑÇ ÁÇ ÌÝÇÁ ÈÀ ÀÆÇ ÓÈÁÈ ÝÌÁ ÀÐÌÁ ÚÀÌ ÀÌÇÁÝÈÀ ÀÐÇÁ: ÁÌ ÁÌÑÌ ÈÇÁÈÆÈÈ
ÀÆÝÌ ÁÁÁÇÁ ÀÀÓÈÇÁÀÀ ÐÇÁ ÈÚÇÁÌ: (ÝÌÁÝ ÀÀ ÈÚÌÀÀ ÌÁÝ ÀÓÇÚÆÇ ÇÁÓÁÇÈ ÀÇÈÈÚÆÇ
: ÇÁÓÀÆÇÈ) ÀÐÇÁ ÈÚÇÁÌ ÝÌÁÀ ÁÌÓÇ

ÝÌÁÝ ÀÀ ÈÚÌÀÀ ÌÁÝ ÀÈÑÆÇ ÇÁßÈÇÈ ÌÁÌÐÆÀ ÚÑÒ ÁÐÇ ÇÁÀÌÁÌ ÀÈÐÆÀÀ ÓÌÝÑ ÁÁÇ ÀÀÀ ÌÁÈÀÀ)
ÚÑÒ ÀÈÁÀ ÌÁÌÐÆÀ; ÁÁÀ ÌÁÌÐ ÚÁÌÁÀ ÀÈÇÐ ÇÁßÈÇÈ ÁÁÇ ÌÐÆÁÇ ÚÀÌ ÇÁÁÀ ÁÁÇ ÇÁÌÐ ÀÌÑÓÆÇ ÁÇ
(ÝÌÁ ÀÇÁÌÇÑ ÇÁÀÌÑÈ ÌÌÑ ÁÁÐÌÁ ÌÈÐÆÀ ÁÝÁÇ ÈÚÐÁÀÀ
(ÇÁÀÚÑÇÝ: 169)

ÝÁÀ ÇÈÈÇÚ ÇÁÀÆÌ ÌÚÀÌ ÚÌÁ ÇÁÐÆÈ; ÝÁÇ ÌÁÌÒ ÈÌÁ ÇÁÓÀÈ ÀÆÇÁÈÌÚÈ ÀÆ ÌÁÒÁ; ÝÌÑÌ ÇÁÈÌÚÈ
ÓÀÈ ÀÇÁÓÀÈ ÈÌÚÈ; ÝÁÐÁ ÁÝÈ ÇÁÚÁÀÇÁ ÁÐÇ ÀÈÑÇÆÇ ÇÁÌÁÇ ÀÇÈÐÆÇ ÇÁÑÌÇÓÇÈ
.ÀÇÁÓÀÆÇÈ (ÇÁÝÆÇÆÌ: 113-114)

ÀÇÈÁ ÚÁÌÁÀ ÀÈÀ ÇÁÐÌ ÁÈÌÁÇÀ ÁÌÇÈÇÇ ÝÇÀÓÁÌ ÀÀÇ ÝÁÈÈÚÀ ÇÁÓÌØÇÀ ÝÒÇÀ ÀÀ ÇÁÚÇÁÌÁ; ÀÆÀ)
ÓÆÇ ÁÑÝÚÆÇÀ ÈÀÇ ÀÀßÁÀ ÁÌÁÌ ÁÀÌ ÇÁÀÑÒ ÀÇÈÈÚ ÀÆÇÁ ÝÁÈÀÀ ÒÁÈÁ ÇÁÒÁÈ ÀÀ ÈÌÁÀ ÚÁÌÁ ÌÁÀÈ
(ÀÆ ÈÈÑÒÀ ÌÁÀÈ
(ÇÁÀÚÑÇÝ: 175-176)

.ÀÀÐÁß ÝÁÀ ÇÁÀÒÆÒ ÀÈÌÁÇ ÁÇ ÈßÝÌ ÀÆÇ ÈÌ ÀÀ ÈÓÌÑÈ ÇÁÐÆÈ ÌÈÌ ÌÈÒÑ ÈÀÇ ÇÁÌÐ
ÀÀ ÇÁÐÆÈ ÁÐÇ ÒÈÑ ÈßÇÁÈÀ ÚÀÌ ÇÁÌÁÇ ÀÈÈÈÈ ÐÀÆÈ ÇÁÀÝÓ ÇÁÈÌ ÈÌÁÀÀ ÌßÆÀ ÚÁÌÁ ÇÁÑÇÁ; ÁÀÀ
ÒÁ ÐÁÈ ÌßÆÀ ÓÆÌÇÁ ÚÀÌ ÇÁÐÆÈ; ÀÆÇ ÈÒÇÁ ÇÁÀßÇÈ ÇÁÓÆÌÇÁ ÈÈÈÈÈ ÌÈÌ ÌÈÒÀÀ ÇÁÑÇÀ
(ÇÁÚÁÇÝ ÇÁÁÓÆÌ) ÇÁÐÌ ÌÀÀ ÌÌÆÁ ÇÁÀÑ ÆÀÌ ÁÐÇ ÇÁÐÆÈ
ÀÚÀÌÁÇ ÌÚÁÀ ÇÁÐÆÈ ÁÇ ÈÚÀÑ ÒÆÑ ÇÁÁÓÌÇÁ ÚÀÌ ÌÐÌÈÀÇ ÝÌÁÈÈÓ ÇÁÌÐ ÀÆÇ ÈÚÀÑ ÒÆÑÈÁ; ÀÐÌ
.ÌÁÈÒÓ ÇÁÐÆÈ ÝÌÑÌ ÇÁÌÐ ÈÇØÁÇ ÀÇÁÈÇØÁ ÌÐÇ
ÀÀÐÇ ÁÇ ÈÌ ÀÀ ÇÁÈÐÆÌ ÌÈÌ ÌÚÀÑ ÇÁÝÑÐÇÀ ÀÍÓÝÆ ÇÁÐÆÈ ÀÈÈÌÆ ÇÁÁÓÌÇÁ ÚÀÌ ÀÑÀÈÀ ÌÁÌÈ
ÀÇÓÌÈ (ÌÇ ÁÌÁÇ ÇÁÐÌÁ ÁÀÀÆÇ ÁÀ ÈÈÐÆÇ ÇÁÁÀ ÌÚÁ ÀÒÀ ÝÑÐÇÇ ÀÈßÝÑ ÚÀÒÀ ÓÌÆÇÈÒÀ ÀÌÝÑ
ÁßÀ ÀÇÁÁÀ ÐÆ ÇÁÝÓÁ ÇÁÚÚÌÁ)
(ÇÁÀÀÝÇÁ: 29)

ÀÀÐÇ ÒÇÀÆÇ ÁÐÇ ÀÒÒÁ ÚÁÌÁÀ ÀÀÚÓÀÈÀÀ ÀÓÁÁÈ ÌÐÆÀÆÀ: ÁÓÁÁÆÇ ÁÁÀ ÇÁÈÚÆÑ ÁÁÀÀÀ ÁÐÑÈ
.ÇÁÀÇÓ ÁÀÌ ÇÁÁÀ

æpĭ ÓĀáæÇ ĀĭĭĀ Èà ĩăĒĂ äă äÓĀă ÈÚĭß; ÞÇá: ÇÓĀáæÇ ĀÈÇ ÈBŃ ÇăæŃÇÞ ÝĀă Úăĭă æŃÚ -ßăÇ
.ĭŌÈ- æĀŃĭæ Āă ĩæŸÞ ááĀĭÇÈÈ
æŸĭ ÇăĒĭÇŃĭ æăŌăă ÇĀĭĭÈ ÇăăŃŸæÚ: Þĭ ÞÇă ÝĭăÇ äŌĭ ÞĒăßă äă ÇăĀăă ĀăÇŌ ĀĭĒæă ÝĀă ĭß Ÿĭ
. ĀăĒĭ Āĭĭ äăăă Ÿăæ ÚăŃ Èă ÇĀĭŸÇÈ
.æăĐăß äŌĭÞ ÚăŃ æĀĭăÇŌă æăŪăĭ ĀĭĒæă: äăăăæă

ßăÇ ĀĭŃĭ äŌăă Ÿĭ Ōĭĭă Ūă ŪÇÆŌÈ ŃŌĭ Çăăă ŪăăÇ ÞÇăĒ: ÞÇă ŃŌăă Çăăă Ō ĭŸÈĒĭ ŌăÇĒă
ĀĐÇ ÞÇă äă Çăĭĭ: Çăăăă ŃÈ ĩÈŃĭă æăĭßÇÆĭă; ŸÇŦŃ ÇăŌăæÇÈ æÇăĀŃŌ ŪÇăă ÇăŪĭÈ
æÇăŌăÇĭÈ ĀăĒ Èĭßă Ēĭă ŪÈÇĭß ŸĭăÇ ÞÇăæÇ Ÿĭă ĭĒăŸæă; Āăĭă äăÇ ÇĭĒăŸ Ÿĭă äă ÇăĭÞ
. ÈĀĐăß; Āăß Ēăĭĭ äă ÈŌÇĂ Āăĭ ŐŃÇŦ äŌÈÞĭă

æĭĒÇăÇ äĭŪă ÈÇăĀĭÈ ÇăßŃĭăÈ: (ŃÈăÇ ÇŸĒĭ ÈĭăăÇ æĒĭă ÞæăăÇ ÈÇăĭÞ æĀăĒ ĭŃ ÇăŸÇĒĭă)
æăŃĭĭ ÈÇăĭŪÇĂ ÇăăĀÈæŃ ÇăĐĭ ÞÇă ĭŪăă Èă ŃŌăă Çăăă Ō ÞăÇ ĀĭŃĭă äŌăă Ÿĭ Ōĭĭă: Çăăăă
ÇăĭăÇ äăÇ ÇĭĒăŸæÇ Ÿĭă äă ÇăĭÞ ÈĀĐăß Ēăĭĭ äă ÈŌÇĂ Āăĭ ŐŃÇŦ äŌÈÞĭă; ŃÈăÇ ÇŪŸŃ äăÇ
æăĀĭæÇăăÇ ÇăĐĭă ŐÈÞæăÇ ÈÇăĀĭăÇă æăÇ ĒĭŪă Ÿĭ ÞăæĒăÇ ŪăÇ äăĐĭă ĀăăæÇ ŃÈăÇ Āăß
. ŃĀæŸ Ńĭĭă

Çăăăă ĀĭĭăÇ ŌŪĭÇĂ æĀăĒăÇ ŌăĭÇĂ æÇĭŌŃăÇ Ÿĭ ŌăŃÈ ÇăăŦŸŸĭ Ŧ; æŌÈĭÇăß Çăăăă æĒĭăĭß
. ĀŌăĭ Āă äÇ Āăă ĀăÇ ĀăĒ ĀŌÈŸŪŃß æĀĒăĒ Āăĭß
æĒÇÆÞ æĭÞÇÆÞ äŌæŃÈ
ĭæŪŌăÇŸĭÇ
:ĭăăĒ ĀŃăÇĒĭÈ

ĭÈŪŃŌ ÇăăŌăăæă -ăĐă ÇăĀĭÇă- Ÿĭ ĭæŪŌăÇŸĭÇ áĭăăĒ ĀŃăÇĒĭÈ ŐŃŌÉ; ÈŌÈăĭŸ Āĭă æĀĭ
ÇăĭÇă ÇăĀŌăÇăĭ Ÿĭ ĭæŪŌăÇŸĭÇ; æÇăăŪŃæŸ Āă ÈŪĭÇĭ ÇăăŌăăĭă Ÿĭ ĭæŪŌăÇŸĭÇ ĭæÇăĭ ĭăŌÈ
.ăăÇĭă äŌăă äă äĭăæŪ ÇăŌßÇă ÇăÈÇăŪ ĭæÇăĭ ÇăæÇĭĭ æÇăŪŐŃĭă äăĭăă äŌăĒ
ÇăăŌăă Ÿĭ ĭæŪŌăÇŸĭÇ ææÇŦă äă ÇăĭŃĒĒĒ ÇăÈÇăĒĒ; Ÿăæ äÇ ĭĭ ÇăæŪĭŸÈ ÇăĒĭ ÈăÇŌÈ äĀăăÇĒă;
ĀĐ Āă ÇăĀŸŌăĭÈ Ÿĭ ÇăĒŪĭă áĀŪŌÇĂ ÇăĭŌÈ ÇăŌĭæŪĭ; ŸÇăăŌăă ĀĭÇŃÈ Ÿĭ äŪĭŌÈă æŸĭ
ăŪÈÞĭÇĒă; ĭŐŃĭ ÇăĭŌÈ ÇăŌĭæŪĭ ÈĀă áßă ĭæŪŌăÇŸĭ ÇăĭŃĒĒĒ ÇăÈÇăĒĒ Ÿĭ ÇŪÈăÇÞ Āĭ æĒĭĂ Āæ
Āĭ ĭă ĭŃĭĭ; æăßă äĐă ÇăŸÞŃÈ äă ÇăÞÇăæă äÇ ÈăŦÈÞ Ūăĭ ÇăăŌăăĭă; ĭæŦ áăĭæŪŌăÇŸĭ Āă ĭĒÇŃ
Āĭ ĭă ĀăÇ ÇăĀŌăÇă ŸŦÈÇŪÈ Āæ ĒĂăĭŸ ÇăßÈÈ ÇăĀŌăÇăĭÈ ĀăŃ ĀĭŪăŃ; æŪŪăĭă ÇăĀŦŸÇă
ÇăĀŌăÇă Āæ ÞŃÇĂÈ ÇăÞŃĂă Ÿĭ ÇăăŐĭĭ äăăæŪ; æĒŪăĭăă ĭÇĭă ÇăĒĭăĒ ĭŃĭăĒ ĭŪÇÞÈ ŪăĭăÇ
ÇăÞÇăæă ÈŐŃÇăĒ; æăĐăß ĭăßă (ăĭŃă ĭŌă Èß) ĀăÇă äŐĭĭ ÞæŃÇ ĭĒÈ ĒĭăŌÈ Ōăĭă; æăÇ ĭŪÈÈŃ
ÇăĭŌÈ ÇăŌĭæŪĭ ÇăăŌăăĭă Ÿĭ ĭæŪŌăÇŸĭÇ ææÇŦăĭă ĭæŪŌăÇŸĭ; æĀăăÇ ÇŪÈÈŃăă ĭĭăÇĂ
ăŌÈŪăŃĭă ĭĒÈ ÇăĒĭăŌ äăăă ĒĂĭ æŌĭăă; æĭĒÈ Āă ĭŸŪăæÇ Ēăă ÇăĀĭĒăÇă ÇăĒŃĭă Āĭăă ŐăÞ
ĀæŃæĒÇ æăăÞæăĭÈ ÇăĀŌăÇŸĭÈ; äŪ Āăă äă ÇăĀĭŦÇĂ ÇăĒĭ ĒĭŌÈ Ūăĭ ÇăĀĒŃŦß Āăăă äă
ĭŪăăæÇ Ūăĭ ĀŌăăĒ ÇăĀŌăÇŸĭ; áĀăăă ææ ŸŪăăÇ Þăß áŌÈĭÈ ŐÈă ĭŌĭŃÈ ÇăĒăÞÇă Çăĭăă ĭăăĒ
ăŌăăĒ ÈŪĭ ÇĭĒăÇă ĭÇă ĭăŌÈ ÞŃăă äă ÇăŌăÇă; æĭŪŃŸ ÇăĭæŪŌăÇŸĭ ĭĭÇ äŪÇăăĒ ÇăăŌăăĭă
ÇăĭŌăĒ ÇăĒĭ ĒĂĭĒĒ äăă ÈŪĭ ÇăŌĭÇÈ ÇăĀĒŃŦ äă ŐăÇă æŪŃÈ ĭæŪŌăÇŸĭÇ æÇĭĒăÇă ÇăăĭŃ
æÇăăăŌÇ áĒăß ÇăăăÇŦÞ; ĭĒÈ ĀĭĒŃ ÇăĭæŪŌăÇŸĭ Ūăĭ ŸĒĭ ÈĭăĒ ÇăĭŪÇŃÈ æÇăĭÇăÇÈ æăæÇĭŃŃ
ÇăÞăÇŃ æÇăĀăĭŦÇŦ; ÇăĀăŃ ÇăĐĭ äă ĭŪŃŸæă ŦæÇă ÇăÞŃăă ÇăĒĭ ĭßăăă ŸĭăÇ
ÇăĀĒŃŦß; æăăăÇ ĭßă ÇăĀăŃ ŸÇăĀĒŃŦß äă ĭŪÇăăæÇ ÇăĭæŪŌăÇŸĭ ÞăÇ ŪÇăăăă ÇăĀăăÇă; ĭĒÈ
ÞÇă ĭÞĒă äÇÆĒ ĭæŪŌăÇŸĭ äă äŌÇĂ æĀŦŸÇă äÞÇĒă ĀăăÇăĭ æÇĭĭ; æĒÇăŃŪăă äă Đăß Āĭĭ Āă
ÇăăŪÈ ÇăĀăăÇăĭÈ ĒĭŃŌ Ÿĭ ĀĭÇŃŌ ĭæŪŌăÇŸĭÇ; æĀă ŪŃÈÇĒ ÇăăŃŌĭŌă Āĭ äŦĒĒ ĀŪŦÇĂ ÇăĭŌÈ
ÇăŌĭæŪĭ; æĀă ÇăăĭÇă äŸĒĒĭ áßă äă äă ĀăăÇăĭ ĭĒĒÈ ĒăÇ ĭÇĒ ÇăŪŃŦĒ Āĭ (ÇăăăĭŌÈ) Ūăĭ ŐÇŦÆ
.ÇăĀĭŃĭÇĒĭß

æĒĒĒ äæ ÞÇă ÇăĀĒŃŦß ÞŌÇĒ Ÿĭ äŪÇăăĒăă äăĀŌăÇŸĭ ŸăĐÇ äÇ ĭÈŃŃ Āă ĭĭÇŌÈ äŌăăĭ Çăĭăă Ūăĭ
.ăÇ ŸŪăă ÇăĀĒŃŦß ÞĒă äÆÇĒ ÇăŌăĭă
:ŪĭÇĂ ŸŦŃĭ

ăŃĭ Āă ŪĭÇĂ ÇăŌĭæŪĭă äăăŌăăĭă ŪĭÇĂ ŸŦŃĭ; æĀă ÇăĭŌÈ ÇăŌĭæŪĭ ÇăĭæŪŌăÇŸĭ Þĭ ĒĒÈ ÇăăĭÈ
ăĀÈÇĭÈ ÇăăŌăăĭă Ÿĭ ĭæŪŌăÇŸĭÇ; ĭÇŌÈ Āăă äă ĭĭ äă ĭŪÇÞĒă Āæ ĭŌĂăă Ūă Đăß æăÇ äă ĭĭÇŸŪ
Ūă ÇăăŌăăĭă; Ēă æĭĭ Āă ŪŦÇĂ Çăĭăă ÇăŪŃĒĒĒ ĭŌĭÇĭ ĭæăÇ ÈŪĭ ĭæă áĭæŪŌăÇŸĭÇ; Ēă Āă
ÇăŌăÇĭ ÇăŪŃÈ ŐÇŃæÇ ĭĒæÇŸĭăă Ūăĭ ĭæŪŌăÇŸĭÇ æăŐÇĭŸăÇ äă Þă Çăĭăă ÇăŪŃĒĒĒ ĒăÇ
ÇŌÈĒăÇĂ; ĭĒĒ ÇăĒĭ ÞÇăĒ ĀĭÇŸŪÈ æăĭŌ äăÇ ŪăÇÞÇĒ ĨĒăăăÇŌĭĒ äŪ ĭæŪŌăÇŸĭÇ; æăĐÇ ĀŌÈĭÈ
ĭæŪŌăÇŸĭÇ ĭăă ÈŐŃŢ ÒĒĒÈÇĒ ÇăĭŪÇĭÈ ÇăŌĭÇŌĭÈ áĭæŪŌăÇŸĭÇ ĒŦÈŪ ŐăŃ äŐÇĂ ŪÇŃĭÇĒ Ūăĭ
.ÇăŌăÇŦÆ áĭĐÈ ĀĒĒŃ Ūĭĭ äă ÇăŌĭÇĭ äăÇ

æĭĭ ÇăĭŌÈ ÇăŌĭæŪĭ Āăă äÇ ĭŌÈŦĭŪ Āă ĭŪĒăă Āæ ĭăŌ ĀĭĭÇ äă ÇăăŐĭĭăă -ĀĐ Āă ÇăŸÇĒĭßÇă
ŌÈĒĭăă æăÇ ĀĭĭÇ äă ÇăĭăăĒ- áĀă ÇăĭăăĒ æŐĭÇŸĒ ÇăŪÇăă ŐÈĒĭăă; ÞăÇ äÇ ĭŌÈŦĭŪ Āă ĭăÇă äă Āĭ
ŐÇĒĭ ĀæŃăĒĒ ĨĒĒ äæ ÞÇăă ĀĭŦÆÇ ; ÞăÇ ĭĒÈ áĀĭĭ ÇăĀăĭăŌ ĭĒÈ ÞĒă ĭæŪŌăÇŸĭÇ Ÿĭ ĭÇĭÈ ĭŃŢĒ
Ÿĭßă Ūăĭ ÇăĀăĭăŌĭ ÈĀŃÈŪÈ ŪŐŃ ŐăĒ ŐĭăÇ Ēă ĒĭĭăĒ ÇăăăßĒ æĀŸŃĒĒ Ūă ÇăĀăĭăŌĭ ŸăŃÇ
. æŐÇŸŃ äŪŐŐÇ æŢŃăÇ

æĭĭ ÇăŌĭæŪĭăă ŐÇăĒăă ÇăăăŐăĒĒ Ÿĭ ÇăăŌăăĭă ŸŐĭ ÈĂŸæÇĭ äă ÇăăŌăăĭă ĭÇĭă ÇăŌĭăă
ÇăŌĭæŪĭĒ; æÇăĒĭ Āĭ ĒĒÈ ÇăĀŃŦ ÈăÆÇĒ ÇăĀăĒÇŃ ÇăĀăĒÇŃ æŪÇĭÈ äÇ ĭŃĒĒ äă ĭÇĭăăÇ ĀăÇ
ÈŪÇăĒ äŌÈĭăĒ; ÞăÇ ĭŸŃŦ ÇăĭŌÈ ÇăŌĭæŪĭ Ūăĭ ÇăăŌăăĭă ÇăĀăŐăÇĭ äă ÇăĀŌăÇă; ŸÇăŌăÇĒ
ăăăæŪÈ ĭÇĭă Āĭ ĒĭăŪÇĒ ŐăÇĒĒĒ Āæ ŪăÇăĭĒ; æăÇ ĒĒ äă ĀĒă áĭă ÇăĭăŐĭŃ äăŐăÇĒ æÇăăĭăĭă
ÇăăŌăăĭă áĀă ĒĒŐŃ ĀĒă ĀĭŃ ĭŪÈÈŃ ĒăĭŐÇ æăĐÇ äÇ ĭŌăĭ Ēă äăăŌăăĭă ĭÇŐĒ; æĭăÇă Đăß
!!ÇăĒăĭŐ ŪĭŃăă

ĀŅĶĪÆÇ ĀŅāÇÈ ÇáŌáÇÈ ÇáĀĪÇāÈ ÇáĐĭā ĭĒāŌBæā ÈÇáĀŌáÇā æĒĪæĭYāā āā ÇáĐáÇÈ áááŌÇĪĪ áĪĭ áÇ ĭŅÇāā ÇāāŌāāæā ÇáĭæŪŌáÇY æĒŅĒYŪ ūŪāæĭÇĒāā ÈĐáĪ; æĀĪĪÆÇ ÈĀāāā ŌĭŅāæÇ āā ÇáĭŅÇŌÉ æŌĭŌĭ Èāā Yĭ ÇáŌĭæā æŌĒŌŅĭ ŪæÇÆāāā æĀŌYÇāāā; æāā ĭŌĀĭ āāā ÈÇáŪæĪÈ Āāĭ .ÈáÇĪāā

:ÈŌāÈ æÇŌĒĪÆÇÈ

Āā āā ĀBĒŅ ÇáĀŌĪÇĀ ĀáÇāÇ ááĪŌÈ ÇáŌĭæŪĭ ÇáĭæŪŌáÇYĭ Āā ĭŅĭ ÇāāŌāāĭā āĒŌĪŅĭā Āĭ ŌĭĀ; ĪĒĭ āæ BÇā ĐáB ÇáŌĭĀ ÇáĀŪāĒĪÈ ÇáŌBāĪÈ Yĭ ĐŅĪÈ Āæ āĭāā; áĐÇ ĐÇā ÇáĪŌÈ ÇáŌĭæŪĭ ÈĀŪŅÇĀ æĒŅŅĭā ĀŪĪÇĪŌĭāÈ āā ŪĭŅ ÇāāŌāāĭā Āāĭ Çāāĭā ĐÇÈ ÇáĀŪāĒĪÈ ÇáĀŌáÇāĪÈ; áĪĭ áÇ ÈBæā ÇáĀŪāĒĪÈ āā ÇāāŌāāĭā; æĐÇā ÇáĪŌÈ ÇáŌĭæŪĭ ÈĒāÇĀ ĀĪĪÇĀ ŌĪāÈ āāÇĒĒÈ āĭĪā ÇāāĭāÈ ÇáĀæāĭ æĀŌĐĀ ŪāĭāÇ ÇŌā ÇāāĭāÈ ÇāĭĪĪÈ æŌāāāÇ áŪĭŅ ÇāāŌāāĭā ÈŌĪŪÇ áāā ááŌBā Yĭ Çāāĭā ÇáĀŌáÇāĪÈ; æĐĭ ĪĪÈ ĐáB Yĭ Bā Çāāĭā ÇáĀŌáÇāĪÈ Yĭ ĭæŪŌáÇYĭÇ ĪÇŌÈ ŌŅÇĭYæÇ æÇáĒĪ BÇā ÇŌāāÇ ŌŅÇĭ ÈæŌŌÇĭ; æYĭ āĭāÈ ŌBæĒĪÇ æYĭ āĭāÈ ĒŅŌÈāÇĭ; æĪĒĭ ÇāāĪŅŌÉ ÇáĀŌáÇāĪÈ ÇæĪĪĪÈ Yĭ ÇáÈæŌáÇ ĪæāāÇ āāŅBŌ āĪÇĒŅÇÈ ĀĐ ĀŌĒĪ ŪĪĪ ÇāāĪŅŅĭā ĀBĒŅ āā ŪĪĪ ÇáŌáÇÈ; æāŅĪā ÇāāĪÇĒŅÇÈ ÇāĪĪæā Yĭ Āĭ ŌY Īæā ÇŌÈÆĐÇā āā ÇāāŪāā æĭæā ĀĐā āĪŅ ÇāāĪŅŌÉ; æŅBĒÈĒ ĀĪāŌÈ ÇáÈŌāÈ Yĭ Bā ÇáŌYæY āĭāYĐæÇ ÈæÇŌŌÈÆÇ ÇáÈāā āĭYŌāæÇ æĭÇBāæÇ ÈáÇ Āĭ ŌÇáÈ ĭŅæāā ĪÇĪÇ Yĭ ÈŪāĭā ÇáĀŌáÇā æĭāBā Āā ĭŌĒĪ āŌāāÇ āĒāŌBÇ ÈÇáĀŌáÇā; æāāā ÇáĪĐ Yĭ .ÇŌĒĪÆÇÈ Āĭ ŌÇáÈ æŪĪÈ āŅÇÈ Yĭ Çáĭæā æáÇ ĀĪĪ ĭāāB ĪĐ ÇáĀŪĒŅÇŌ

æĒBæā ÇáŌĭæŪĪÈ ÈĐáB Đĭ āāĪÈ áĒŪĭŅ ūŪÇā ÇáĪBā æÇáÈāāĭ áĪĪÇā ĪBā ĀĐŌÇŪĭ ĒŅĪæÇŌĭ ŅĀŌāÇāĭ; æāŪ Āā ĭæŪŌáÇYĭÇ āāĪÆÈ ÈÇáŌĪY ÇáĭæāĪÈ æÇáŌĪY ÇáĒĪ ÈŌĪŅ āŅĒĭā Yĭ Çáĭæā æāĭáÇÈ ÇáĪāŌ ÇáYÇŌĪÈ æŌĪY ÇáBāĪŌÉ ÇáBÇÈæāĪĪÈ ÇáĒĪ ÈŌĪŅ ĭæāĪÇ æáÇ ĭŅĭ ÇáĪŌÈ ÇáŌĭæŪĭ ĪŌŅÇ Yĭ Bā ÈāB ÇáŌĪY; ĀāāÇ ĭŅĭ ÇáĪŌŅ Bā ÇáĪŌŅ Yĭ ĪŅĪÈ ÇāāŌāāĭā æÇáĒĪ ÈŌĪŅ āŅĒĪ Yĭ .ÇáĀŌÈæŪ

æĭŌŪ ÇáĪŌÈ ÇáŌĭæŪĭ ÇáBāĪĪ ÇáŌŪÈÈ Ūāĭ Bā āā ĭŅĪĪ ÇáĪĪ; ĪĪÈ BÇā ĭĀĪĐ ĐĪŅ BĒĪŅ āā ÇáĐāÈ BĒĀĭā Ūāĭ Bā āā ĭŅĪĪ ÇáĪĪ áŌāÇā ŪæĪÈā æŪĪā ÈĐÇÆā Yĭ ĪĪÇŅ ÇāāŌāāĭā; æáĐÇ BÇā ĭŪāā ÇāāŌāā æĭĪĪ ŌæÇá ĪĪÇÈā āĭŌÈŌĭŪ Āā ĪĒŅ ĐáB ÇāāÈĀŪ ĐĒā æYÇÈā āĭÈāBā āā ÇáĪĪ; ĀāÇ ÇáĀā YĐĭ ŪāĪ ÇáĪŌÈ ÇáŌĭæŪĭ Ūāĭ YŅŌ ĐĭæĪ ĀĪŅĭ ÈŌĪÇĭ ŪÇāÇ ÈŪĪ ŪÇā ĪĒĭ āā ĭĒāŪ ŪĪĪ ÇáĪĪÇĭ ÇáĭæŪŌáÇY .ĀāY ĪÇĭ āā āĭæŪ ÇáĪāŌÈ āāĭæā āŌāā ĭæŪŌáÇYĭ :ÇáÈYæĐ Yĭ ÇáĀŅāÇÈ Ūāĭ ÇāŅæŌ

Āā áÇ ÈĐæā Èā ĭæŪŌáÇYĭÇ āā ĀŅāÇÈ Ōĭ ÇāāŌāāĭā ŪĪŌÈ Āā ÈĐæā Èā ŅæŌĪÇ ÇáĒĪ ĀÈÇĪÈ ĀBĒŅ āā ŪŌŅĭā āāĭæā āŌāā; æÇáŪŅĪÈ Yĭ ÇáĀāŅ Āā ĭæŪŌáÇYĭÇ ÈĐæā ÈBā ĐáB ÇáĀŅāÇÈ æÇáÈŌŌ æÇáÈāBĭā ÈÇāāŌāāĭā æāĭ Yĭ ĀæŅæÈÇ āĪÇæŅÈ ááŪÇāā ÇáĐĭ ĭĐÇā Ūāā ĪŅ æāĒĪŌŅ; æáÇ ĀĪĪ ĭĒĪŅ Āæ ĭĒĪ āā Çáĭæā ÇáĀæŅæĒĪÈ Āæ Çáĭæā ÇáŪŅĒĪÈ Āæ ÇáĀŌáÇāĪÈ; Èā áĪĪ ĀæāāÈ ÈāB Çáĭæā ÈĀāāÇ ÈŪÇāā āŌĪÇ áÇÆĪÇ āā ŌāÈ ŌĪÈÈ ÈÈÇŅĪ ÇāāŌāāĭā Yĭ ÇāāāŌĐÈ æĭĐæā ÈĀŌáÇĪā æĒŪāĭŅā āĭÈāÇæāæÇ Yĭā ŌŪÇā ÇáĀYŌÇŅ Yĭ ŅāŌÇā æĭŌāæÇ Yĭā ÇáĒŅæÇĪĪ æÇáÈāĪĪ æĒāÇæÈ ÇáĐŅĀā ĪĒĪ ŌáÇÈ ÇáŌĒĪ; æĭBĒŪ ÇāāŌĪĪ ÈÇāāŪÈBŪYĭā æĭāYŪ ÇáŌÈÇÈ ÇāāŌāā Īæā ĐáB ÇáāŌĪĪ ÇáĐĪā; æĭŌāĭæā Yĭ Bā áÇ āĭĪ ÇáĪŌÈ āā āŪŅĪÇÈ æĭŌĒĪ ĐáB ÇāāŌĪĪ ŌŪÇŅÇ ááŌÈÇÈ ÇāāŌā; YĭŪŌÈ ÇáĪŌÈ æĭYĐĭ ÇāāŌāæāæā ŌæÇÈāā YĒŌĪŅ ÇáĀæÇāŅ ÈĐYā ÇāāŌĪĪ æāŪ ÇāāŌāāĭā āā ĪĒæāā æÇŪÈĐÇā ĀæāÆB ÇáŌÈÇÈ ÇáĐĭā BÇāæÇ æŅÇĀ ĐáB ÇāāŌÇŌ; æĭŌĪÇĭ ÇáĪŌÈ ÈYāāÇ Yĭ ĪĐÈ ŌÈÇÈ ÇāāŌāāĭā Āāĭ ÈāŪĭāÇÈā Āæ ĀŌŪY ÇáĀĭāÇā ĀÈŪÇĪāā Ūā ÇáĀŌáÇā YĭYŌā Yĭ ĐáB æĀĐ ÈāŌÈÈ ÇāāŌāĭā Yĭ ÇāāŌÇĪĪ āā ÇáŌÈÇÈ ĀBĒŅ āā BÈÇŅ ÇáŌā; æÇāāā āĒā .āæŅā æāæ BŅā ÇáBÇYŅæā

:āāÇĐÇ ĭĒāĪŌ ÇāāŌāāæā

æāÇ ĭĐáĐ ÇáĪŌÈ ÇáŌĭæŪĭ æĭĀŅĐā Āā ÇāāŌāāĭā áÇ ŌÇáæÇ āĒāĭŌĭā Ūā ŪĭŅāā æāā ĭŌÈŌāāæÇ āāBÇÆĪ ÇáĪŌÈ ÇáŌĭæŪĭ ŌÇāŅĭā ÈŪĭĭā Ūā ÇáĀāĭáÇā æÇáĀāĭŌÇŌ ÇáĪáĐĭ ÇáĐĭ ÇáŪāŌÈ Yĭā āŪŪā ÇáĐæāĪÇÈ ÇáĀĪŅĭ; ĪĒĭ ĀŌĒĪÆÇ áÇ ĭŌÈŌĭŪæā ÇáŪĪŌ ÈĪæā ĪāŅÈ YĀĪāāæāÇ æĒĪæā ŌāÇ ĪĒĪ ÇŅÈYŪÈ āŌÈÈ ÇáĀāŅÇŌ ÇáÈāÇŌāĪÈ Èĭāāā Āāĭ ĪŅĪÈ ŪÇáĪÈ; æāŪ āŅæŅ ÇáĀĪÇā ĭŪāā ÇáĪŌÈ ÇáŌĭæŪĭ Ūāĭ ÈāBĭā áYŌā Yĭ ÇáĪBā æĒĪŌĭā ÇáĐæāĪÇÈ BāāÇĭ; æĐĭ āĪĪ Yĭ ĐáB æÇŌÈŪŌĭ Ūāĭā ÇāāŌāāæā ÇáĀÈŌÇá ÇáĀŌÇæŌĭ; Yāā ÇæĪĪĪæā Yĭ ÇáŪÇāā ÇáĐĭā ĭŅŅæā Yĭ āŪÇāŅÇÈ Ōĭ ÇáĪŌÈ ÇáŌĭæŪĭ; æYĭ Bā āŅÈ ÈŅŌā YæĪÇ āā ÇāāŌāāĭā Āāĭ ÇáĀŪĪÇāÇÈ; BāÇ ĀŪĪāÈ ĀŅÈŪÈ āā .ÇáŌÈÇā ÇāāŌāāĭā æĐĒāÈ ÇáBĒĪŅ ÈĪÈ ÇáÈŪĐĪÈ

:ĀÈāÇāÇÈ

ÈĪĀÈ ÇáŌĪY ÇáĭæŪŌáÇYĪÈ Yĭ ÈĪÇĪÈ ŌāŅ āĭŌÇā āā áĐÇ ÇáŪÇā Yĭ āŌŅ ÇĒāÇāÇÈ Ōĭ ÇāāŌāāĭā æÇáÈāĪĪ ÈÈŪŌ ÇāāÈĐYĭā ÇāāŌāāĭā; æYĭ (13/4/1983ā) āŌŅÈ ĪŅĪÈ ÇáÈæāĪĪBÇ ÇĒāÇāÇ ŌŅĪĪÇ áĒŪŌ ÇáŪāÇŌŅ ÇáĀŌáÇāĪÈ æāā āā ÇáĐĭā ĪBā Ūāĭāā ÈÇáŌĭā ŪÇā (1949ā) ÈĀŪĪÇĭ āÈYÇæÈÈ; æBÇææÇ Đĭ ĪŅĪæÇ āā ÇáŌĭā ÈŪĪ ĐŌÇĀ YĒŅÈ ÇáĪÈŌ ÇáĒĪ ÈŅÇæĪÈ áÇ Èĭā ĪāŌ

:æĪāŌÉ ŪŌŅ ŌāÈ æŪāĭ ŅĀŌāā

.Ūāĭ ŪŌÈ ÈB -1

.ŪāŅ Èāāā -2

.ŌÇĀĪ Èāāā -3

.ŪŌāÈ ĐÇŌā -4

.ŅŌĭĪ ÈŅYæĪÇ -5

:æĀŌÇYæÇ áāā ÈŪŌ ÇáŌÈÇÈ āā ĀāÈÇā

.ĪŅæĭŌ ĪæŅÇYĪĪÇ -1

.ãØØÝì ÓÈÇàì -2
.ÍÒà ÌíæãÈÓ -3
:ßàÇ ÞÇæÇ ÈÇÚÈÞÇá ÇãÑÀÈíà ààÇ
.Íáíà ÕÇáì Èß -1
.ÌæáÇ ÈìíÇ Òìì -2

.æÃæÑÌÈ æßÇÁÈ ÇáÃæÈÇÁ ÇáíæÙÓáÇÝÍÈ ÇáÈÇäíæÞ ÈÃä àÃÁÇÁ àÈÙÓÈæã ÕÌ ÇáíæáÈ
ßàÇ Õáá ÇáÃÑàÇÈ ÇáÓíæÙí ÇáÓæÇÌ ÇáÒÇÆÑíà áíæÙÓáÇÝÍÇ àà ÇáãÓááíà æÍÞ ãÙ ÙÌ ÒÈÌÑ
ãáãã æÞÌæÇ áááíÇßáÈ; æãÙÑÝ Ãä íæÙÓáÇÝÍÇ àà ÈÈÑÌ Ýí ÇáÝÈß ÈÁí ÕÌÓ ÆÐÇ ÆÑÇÌÈ
Ðáß; ÝÞÈá ÛÇá ÛÑÓÈ ÇáÈÙÇáá ãÙ ØÇáÈ ÓæÑí ÕÍÈÈ ÓæÑíÇ ÌæÇÓ ÕÝÑà ÝÙÑÓÈ Ùáíà
ÇááíÇÈÑÇÈ Ãä íÈÙÇáá ãÙáÇ; æÙáíàÇ ÑÝÖ ÆØáÞ Ùáíà àìæá ÇáÑÓÇÕ Ýí àÃÌÑÈ ÑÁÓà
.æÇÓÈÒáì Ýí ÇáíÇá
:áìÇÁ ÇáãÓááíà ÇáíæÙÓáÇÝ

ÃäãÇ äãÇÕÌ Çáíæá ÇáÙÑÈÍÈ æÇáíæá ÇáÃÓáÇáíÈ ÇáÈÌÌá íæÞÝ Èáß ÇááìÇÒÑ ÕÌ ÇáãÓááíà ÇáÐíà
áÇ Íæá ááá æáÇ ÞæÈ æÇáÐíà àà ÈÍÈ ÇáÓíØÑÈ ÇáÈÇáÈ ááÓíæÙííà ààÐ ÆÑÈÙíà ÕáÈ; Ýáá ÌÞá Æä
íÞææÇ ÈáìÇæáÈ ÞáÈ ãÙÇá Çáíßá Ýí ÌæáÈ ÓíæÙíÈ ÈæáíÓíÈ ÈÙáá Òá ÈíÓÈ ÈÈÍÓ Òá ÌÇÌÈ Ýí
.íæÙÓáÇÝÍÇ

ÃäãÇ äÇÕÌ Òá Çáíæá ÇáÙÑÈÍÈ Æä ÈÈÌÌá áÈäÞÐ ÆÑæÇÌ æÆÇÈ ÇáãÓááíà àà ÇáãæÈ æÃäÞÇÐ
.æÆÇÈ ÇáÃÒÑ àà ÇáÈÒÑÌ ææÆÇÈ ÇáÓæìÇÈ àà ÇáÈÑáà æÃáÇÝ ÇáÃØÝÇá àà ÇáíÈä
ÃäãÇ äãÇÕÌ ÇáíáíÙ áÑÝÙ áÐÇ ÇáÃãÑ ááíàÈ ÍÞæÞ ÇáÃáÓÇá æãÙáÈ ÇáÙÝæ ÇáæíáíÈ æáíßáÈ
ÇáÙíá ÇáíæáíÈ

Ãä ÇáÙÇáá Òáá íÈÌ ÙáíàÇ íááÙ íæáì æÇÌÌ àà ÇááìÑÈ Ááì ÁÓÑÇÆíá; æáÇ ÁÌÌ íÈÌÑß Ùáí ÆÈÇÌÈ
ÃáÇÝ ÇáãÓááíà Ýí íæÙÓáÇÝÍÇ Ææ áíÓ áíàÇÁ ÇáãÓááíà Áí ÞíáÈ Ýí ãÙÑ ÇáÙÇáá æÝí ãÙÑ
ÇáãÓááíà ÆáÝÓáá
ÃäãÇ äãÇÕÌ Òá ÇáãÓááíà Æä íáÈæÇ ááíÝÇÙ Ùá ÆÌæÇááá Ýí Õìæä æãÙÈÞáÇÈ ÇáÓíæÙííà Ýí
.íæÙÓáÇÝÍÇ

ÃäãÇ áÓÁá Òá ÇáãÓááíà Æä íÈÒÑÙæÇ ÈÇáíÙÇÁ Ýí áÐÇ ÇáÓáÑ ÇáãÈÇÑß ááÒÑÈ æáìÇÈ Èáß
.ÇáÙÓÈÈ ÇáãÓááÈ ÇáÈí áÇ ÐáÈ ááÇ ÁáÇ Áááá áÓááæä
:áìÇÁ

ÃäãÇ äãÇÕÌ Çáíæá ÇáÙÑÈÍÈ ÐÇÈ ÇáÙáÇÞÈ ÇáæØíÈ ãÙ íæÙÓáÇÝÍÇ àÈá ãÒÑ æÇáÙÑÇÞ
.æÇáßáíÈ æáíÈíÇ Æä ÈÈÌÌá áÃáÓÇÝ ÇáãÓááíà ÇáíæÙÓáÇÝ
ÃäãÇ äãÇÕÌ ÑÇÈØÈ ÇáÙÇáá ÇáÃÓáÇáí æãÙáÈ ÇáãÆÈÑ ÇáÃÓáÇáí æáíæÈ ÇáÓÈÇÈ ÇáÃÓáÇáí
ÇáÙÇááí æãÆÈÑ æÒÑÇÁ ÌÇÑÌÈ Çáíæá ÇáÃÓáÇáíÈ
ÃäãÇ äãÇÕÌ ÇáãááßÈ ÇáÙÑÈÍÈ ÇáÓÚæíÈ æÞÍÈ Çáíæá ÇáÙÑÈÍÈ ÇáÈí ááÇ ÓáÇÈ ÇÞÈÓÇÌÈ ãÙ
.íæÙÓáÇÝÍÇ Æä ÈÈÌÌá Ýí ÇáÃãÑ

ÃäãÇ äãÇÕÌ ÇáãáÙáÇÈ ÇáÃÓáÇáíÈ ÇáÙÇááíÈ -ßÑÇÈØÈ ÇáÙÇáá ÇáÃÓáÇáí æãÙáÈ ÇáãÆÈÑ
ÇáÃÓáÇáí æÙíÑáá- Æä ÌÑÝÙæÇ ÞÓíÈ ÇáãÓááíà ÇáíæÙÓáÇÝ áááíÆÇÈ ÇáíæáíÈ æÃä íáÒÑæãÇ Ýí
ÇáÙÇáá; æÃä ÌØÇáÈæÇ ÈÙíà ÁÞÇáÈ ÇáÃáÙÇÈ ÇáÃæááÈíÈ Ýí ÕÑÇíÝæÇ ÛÇá (1984á) áÇ áá
.ÈßÝ íæÙÓáÇÝÍÇ Ùá ÇáÈØÓ ÈÇáãÓááíà

ÃäãÇ äãÇÕÌ Çáíæá ÇáÙÑÈÍÈ æÃÐÇÙÈ ÕæÈ ÇáÃÓáÇá Æä ÈÍÓÈ ÈÑáÇáìÇ íÈÈ ÈÇááÙÈ
ÇáíæÙÓáÇÝÍÈ æãÙÇÈ Òá ÇáÃÞáíÇÈ ÇáÃÓáÇáíÈ Ýí Çáíæá ÇáÓíæÙíÈ; æããÇÕÌ Òá ÇáãÓááíà
.ÈÇáíÙá ÇáãÇÌí ááÆÇÈ ÇáÃÒÑ ÇáíæÙÓáÇÝÍÈ ÇáãÓááÈ
(æÃáÇ ááá æÃáÇ Ááíà ÑÇÌÙæä) ;(æãÇ áÞæÇ æãáá ÁáÇ Æä íÃææÇ ÈÇááá ÇáÙÓíÓ Çáíáíì)

ÈáÙÇÑíÇ

Ãä ÇÕØáÇÌ ÇáãÓááíà ÇáÐíà àà àà ÆÓá ÈÑßí Ýí ÈáÙÇÑíÇ ááíæ ÇáãæíÈ ÇáÃÓáÇáíÈ ááÐá
ÇáÃÞáíÈ ÇáãÓááÈ ÇáÈí ÈÓí Ùá ááíæä áÓáÈ ÞÌ ÕÇÌ ÈÒßá æÇÕÌ ÍáÇá Çáíßá ÇáÓíæÙí; æÈáÙ ÌÑÌÈ
áÇ íáßá ÇáÓßæÈ ÙáíàÇ ÍáÇá ÇáÃÓáÑ ÇáÞáíáÈ ÇáãÇÕíÈ; æÞÌ æÇÝÇáÇ ÈáÐÇ ÇáÈÞÑíÑ ÆÌæÈ
:ãÓááæä ÌÙíÓæä Ýí ÌÇÌá ÇáÈáÇÌ

áÞÌ ÈÌÁÈ ãÙÇÑß ÌæáíÈ ÌíÈÇ ÈÓÇÞØ ÝíáÇ ÇáãÆÇÈ àà ÇáãÓááíà àà ÆÓá ÈÑßí Ýí ÈáÙÇÑíÇ
ÃÈáÇÁ ÍááÈ áÁÌÈÇÑ áÐá ÇáÃÞáíÈ Ùáí áíæ æáíÈáÇ ÇáÃÓáÇáíÈ ÈÞæÈ Çáííì æÇááÇÑ; æÞÇáÈ
ÇáíßæáÈ ÇáÈáÙÇÑíÈ ÈáÐá ÇáÙááíÇÈ Ùáí ÁÓÇÓ Æä ÇáãÓááíà ÇáÃÈÑÇß ÌÈ Æä ÍááæÇ ÆÓáÇÁ
ÈáÙÇÑíÈ ÌÈí ÌßÓæÇ æíÈÈ ÇáÃáÈ ÇáÈáÙÇÑíÈ ÇáÃÓáÇáíÈ; æÝí ÕÈíá ÈáÝÍÐ áÐÇ ÇáÙÑÓ
ÇáíÈíÈ ÞÈá ÈããáÇÆÈ áÓáá ÈæÇÓÓÈ ÇáÓáØÇÈ ÇáÈáÙÇÑíÈ æÈÌÑßÈ ÇáÃÈÓÇáÇÈ
ÇáíÈææÇÓíÈ Èíà ÈÑßíÇ æÈáÙÇÑíÇ; æáßá Ðáß áá ÌÓáá áÇ ÌÙÇáíà ÇáãÓááæä ááÇß; æÞÌ ÆÑÓá
ÇáÑÈÍÓ ÒáÙÇá ÁíÝÑíà ÑÓÇáÈ Ááì ÈíæíæÑ ÕíÝíßæÝ ÌáÇÕÌá Æä ÌÓáá ÇáíÑíÈ æÇáíÞæÞ
ÇáãÈÌÆíÈ ááÈáÙÇÑííà àà ÆÓá ÈÑßí ÒáÇ ØÇáÈ ÁíÝÑíà ÈÃä ÈÞæä ÇáíßæáÈ ÇáÈáÙÇÑíÈ ÈÝÍÓ
æÃÙÇÌÈ ÇáãÙÑ Ýí ÈÙíÑ ÇáÃÓáÇÁ æÃÙáÇÞ ÇááìÇÑÓ ÇáÈÑßíÈ æãÙ ÇÓÈÌÇá ÇááÙÈ
ÇáÈÑßíÈ Ýí ÇáÃáÇßá ÇáÙÇáÈ; ÌíÈ ÌÙíÓ ÇáÃÈÑÇß ÇáãÓááæä Ýí ÈáÙÇÑíÇ æÞÇá ÕíßæÝ
ÈÃÑÓÇá ÑÓÇáÈ ÌÙÌ ÝíáÇ ÈÇáÈÍÞ Ýí Ùá Ñáí ÇáíæÇÑ Èíà ÇáíæáÈíà æÝí (21) ÌáÇÌÑ ÞÇá
ÈáÇÈÈ àà ÞÇÌÈ ÇáÁÌÓÇÈ Ýí ÈÑßíÇ æãá ÈíÑÈíÝ ÈáÓßíæáæ Ùá (ÌÒÈ ÁáãÇ ÇáÃÑÓ) ÇáíÇßá
æÃáíà ÛÇá (ÌÒÈ ÇáÓÙÈ) ÇáãÙÇÑÓ æÃáíà ÛÇá (ÇáíÒÈ ÇáííáÞÑÇØí ÇáæØáí) ÞÇá áÃáÇÁ

ÇáÈÁÇÈÈ ÈÀÕÌÇÑ ÈìÇà àÕÑ Ýì àìÁÈ ÇÓØÇàÈæá ÇáíæáíÈ (ÈÑßàÇà) ÍÐÑæÇ Ýíà ÈÀà ÇáÀæÈ
.ÇáÈÑßíÈ ÕÇÁÀÇ ÌÇ àÇ ÌÍÈ ááÀÈÑÇß ÇááÕááíà Ýì ÈáÙÇÑìÇ
:ÀÙáÇÐ Çáííæí

æÞÇÀÈ ÇáÕáØÇÈ ÇáÈáÙÇÑíÈ Ýì Çáíæá ÇáÈÇáí ÈÀÐÇÚÈ ÈìÇà ÈàÇlà Ýíà ÇáíÙÇìÇÈ ÇááàÇæÆÈ
áÈáÙÇÑìÇ ÇáÈì ÈàÕÑ Ýì ÈÑßìÇ; ßàÇ ÞÇÀÈ ÈáÙÇÑìÇ ÈÀÙáÇÐ ÌíæíàÇ ÈÇááÕÈÈ ááÕæÇí àà
ÇáÀÈÑÇß; áÙááàÇ ÈÀáà ææ Èà ÁÙáÇÐ Çáííæí ÈÕæÑÈ ßÇááÈ ÝÓÈÈÕÑÑ ÈìÇÑÈáÇ áÙ ÇáÕÑÞ
ÇáÀæÕ; æßÇàÈ ÇáíßæáÈ ÇáÈáÙÇÑíÈ ÈÀáà ÈàÐà ÇáÕÑíÐÈ Àà Èáíí Ýì ááÙ ÇááÕááíà
ÇáÈáÙÇÑíà àà ÇáÀÈÕÇá ÈÇáÕÑíÐ Çáæííí ááà ÈÇáÙÇáà ÇáÀÕáÇáí Ùà ÕÑíÐ ÈÑßìÇ; æááÙ
ÈÕÑÈ ÇááÙáæàÇÈ ÇáÈì ÈÈíÑ ÇááÕááíà ÌÇÑì ÈáÙÇÑìÇ; æÝì ÇææÇÞÙ Àà ÇááÕßáÈ àà ÈÁÈ Àáí
ÇáÕæÁ ÁáÇ ÈÙí ÇßÈÕÇÝ Áà Ùíí ÇááÇÌÆíà ÙíÑ ÇáÞÇææííà æÇááàÇìÑíà ÙíÑ ÇáÞÇææííà àà
ÈáÙÇÑìÇ Ááí ÈÑßìÇ Þí ÈÕÇÚÝ ÙíÈ àÑÇÈ ÌáÇá ÇáÁíÇá ÇáÁíÑÈ; àÑÈÇ àà áíÇæáÈ ÈÙíí Ìíááà
æÀÕáÇÆáà æææíÈáà ÈÇáÞæÈ; ßàÇ ÞÇÀÈ ÇáÕáØÇÈ ÇáÈáÙÇÑíÈ ÈÕÑì ÈáÇÈÈ ÕíÝííà ÀÈÑÇß

.ßÇæÇ ÌÇæáæá ÇáÈíÐí Ýì áÐà ÇáíæÇíÈ
æÝì áàÇíÈ ÇáÙÇà ÇááÇÕí -ßìÕÀ àà ÌØÈ ÌáÕíÈ áÀÌÈÇÑ ÌáíÙ ÇááÕááíà áÈÙííÑ ÁÕáÇÆáà Ýì
ÇáíæÇÕÇÈ æÇááæíÇÈ ÇáÕìÕíÈ- ÁÙááÈ ÇáíßæáÈ ÈÀááÇ Þí ÇáÈáÈ ÈáíÇí àà áÐà ÇáÙááíÈ Ýì ÌáíÙ
Çááíà; æÙáíÆÐ ÇÈÌáÈ ÇáíßæáÈ Ááí ÈáÝíÐ ÈÑáÇáíàÇ Ýì ÇááàÇØÐ ÇáííÝíÈ æÈÇáÐÇÈ Ýì áàØÐÈ
ÌÇÕÞæÑ æææáæíáÝÑí Ýì ÌáæÈ ÌÈÑæííÇ; æáßà ÇááæÇØáíà ÇááÕááíà ÑÝÕæÇ æÞÇæææÇ
(ÇáÈáÙÑÈ) ÈÇáÀÌÈÇÑ ÌíÈ ÑÝÕæÇ Áà íæÞÙæÇ Ùáí ÇáÁæÑÇÐ ÇáÈáÙÇÑíÈ (ÈÕæÙÇ) áíÈá
.ÈÙííÑ ÁÕáÇÆáà ÌÇáÇ ßì ìÕÈí ÇÕáà Áíáí ìÙí ÈíÈæÑ; æÈÐáß Èááí ÌÇÑÈáà æÈÞÇÝÈáà
:ÕÙæØ áÈæáÙÈ

æÞí Èà àÕÇíÐÈ ÇááÇÕ ÈÀÕßÇá ßÈíÑÈ ÌíÈ æÕÙ ÇáßÈíÑæá áááà Ýì Õíæá ÙÈÇÑÈ Ùá áííàÇÈ
ÙáíàÇ ÑÝÕæÇ Áà ìÕÈíÈæÇ ááÐÇ ÇáÁáÑ; ßàÇ Áà ÇáÕáØÇÈ ÇáÙÕßÑíÈ ÞÇÀÈ ÈÁÍÕÇÑ ÁÙíÇí
ßÈíÑÈ àà ÇáííÕ æÇáÕÑØÈ Ááí ÇááàÇØÐ ÇáÈì ÑÝÕÈ ÇáÈæÞíÙ; æßàÇ ìÐßÑ ááÇá Áæíæá -Þæææ
Áíí ÑÁÕÇÁ ÇááàÇìÑíà Ýì ÈÑßìÇ- ÝÁà ÈàÇáíà áÕááÇ Ýì ÞÑíÈ ÁííííÑ ÞÑÈ ßÑßÇáí Þí ÞÈææÇ
ÌáÇá ÇáÕáÑíà ÇááÇÕííà; æíÐßÑ Áà ÈÙÕ ÇáíÑÇÆá ÇáÕÈíáÈ ÈÐáß ÌÑÈ Ýì Ùíí àà ÇáÞÑí
ÇáÀÕáÇáíÈ; æíÐßÑ Áíí ÕÈÇØ ÇááÈÇíÈ ÇáÈáÙÇÑíÈ (Ñíà ææáàÇÈ) ÇáÐí àÑÈ àà ÈáÙÇÑìÇ æáíÀ
Ááí ÈÑßìÇ ÈÀáà Ýì ÕáÑ ÁßÈæÈÑ (1984á) ØáÈ àà ÙáíÈ áíáÈ Õíáæáíà ÇáÕíí ßáíà ÈÁà ìÙíÑ ÇÕáà
æáßáà ÑÝÕ Ðáß; æÝì Çáíæá ÇáÈÇáí ÙÈÑ Ùáí ÌÈÈá ÈÙí Áà ÞÇÀÈ Áíí ÕíÇÑÇÈ ÇááæÑí ÈÇááÑæÑ
ÙáíàÇ Ýì æÕØ ÇááíáÈ; æÝì áÝÕ ÇááíáÈ ÞÇà ÁÑÈÙÈ àà ÇááÕááíà àà ÞÈíáÈ ÇáÈæàÇßÕ
.ÇáÈáÙÇÑ ÈÇáÀæíÇÑ ÈÙí ÀÌÈÇÑáà Ùáí ÈÙííÑ ÁÕáÇÆáà æááÙáà àà àÕÇæáÈ Ìíááà
:ÈíáíÑ ÇááÕÇíí æÇááÞÇÈÑ

æÝì ÈìÇíÈ áÐÇ ÇáÙÇáà Èà ÈíáíÑ ÕÕÑ áÕÇíí ÈæÇÕØÈ ÇáííáÇáíÈ Ýì áííáÈ Õææáíà ÈííÈ Áà
ÇáíßæáÈ ÈÑíí Áà ÈÈáí ÝáÇíÞ æææÇÞÝ ááÕíÇÑÇÈ; æáÇ íáßà ÌÕÑ ÁÕáÇÁ Àæ ÁÙíÇí ÇááÇÕ
ÇáÐíà ÀÌÈÑæÇ Ùáí ÞÈæá ÁÕáÇÁ ÕáÇÝÇßíÈ æÈÑß ÁÕáÇÆáà ÇáÀÕáÇáíÈ; ÌíÈ ìÈà ÁÕíÇÑ
áæíÇÈ ááà; ßàÇ Èà ÈíáíÑ áÞÇÈÑ ÇááÕááíà æÀÕÇáÈ ÌáíÙ ÕæÇáí ÇáÞÈæÑ ÇáÈì Èíáà ÁííÝÇ Áæ
.ßáàÇÈ ÙÑÈíÈ
:ÈÇÑíí ÇáÀÕáÇá Ýì ÈáÙÇÑìÇ

æáà ÇááÙÑæÝ Áà ÇáÀÈÑÇß ÇááÕááíà Ýì ÈáÙÇÑìÇ ááà Ùáí Øæíà ÌÇ Ýì ÈáÙÇÑìÇ; ÌÈí Áà
ÇáÈáÙÇÑ ÁáÝÕáà àà àà ÁÕá ÈÑßí æÇÕááà ÌÇÝæÕ; æÇáÐí ìÙáí ÈÇááÙÈ ÇáÈÑßíÈ ÇáíáíØ
æáíÙá ÇááÕááíà Ýì ÈáÙÇÑìÇ àà àà ÁÕá ÈÑßí ÈÇáÀÕÇÝÈ Ááí Áà ÇááÕááíà ÇáÐíà àà àà ÁÕá
ÈáÙÇÑí æÇááÕááíà ÇáÙíÑ ÇáÐíà ÈÈáÙ áÕÈÈ ÇááÕááíà Ýíáà ÌÕÈ ÁÍÕÇÆíÇÈ ÇááÕááíà
ÇáÈáÙÇÑíà (25%) àà ÕßÇá ÈáÙÇÑìÇ ÇáÈÇáÙ Ùííáà ÈáÇáíÈ ááÇííà áÕáÈ (áÇ íæíí Áí ÁÍÕÇÆíÇÈ
ÑÕáíÈ) æÞí Ìá ÇáÀÕáÇá Ááí áàØÐÈ ÇáÈáÞÇá ÈæÇÕØÈ ÇáíæáÈ ÇáÙÈáÇáíÈ Ýì Ùáí ÇáÕáØÇá
áÑÇí ÇáÁæá; ÌíÈ Èà ÇíÈáÇá áííáÈ ÌÑíà æÝÈíáÇ Ýì íæáíæ (1692); æÈÙí Ðáß ÈÈáÇÈíà ÙÇáÇ ßÇÀÈ
ÌáíÙ ÈáÙÇÑìÇ ÈíÈ ÇáÕíÕÑÈ ÇáÀÕáÇáíÈ æíÇÁ ÁáÇÝ ÇááÕááíà àà áàØÐÈ ÁáÇÕááíÇ áíÕÈÞæÇ
Ýì áÐà ÇááàØÐÈ; ßàÇ Áà ÁÙíÇíÇ ßÈíÑÈ àà ÇáÕßÇá Çááíáíà Þí ÈíæáæÇ Ááí ÇáÀÕáÇá æÇÕÈáÑ
Çáíßà ÇáÙÈáÇáí ÌÈí ÙÇá (1879) ÙáíàÇ ÇáÈáÈ ÇáíÑÈ ÇáÈÑßíÈ ÇáÑæÕíÈ æíÕÈ áÙÇáíÈ ÈÑáíà Ýì
(13) íæáíæ ÙÇá (1978á) Èà ÁÙØÇÁ ÈáÙÇÑìÇ ÌßàÇ ÐÇÈíÇ; æÈÙí Ðáß ÈÕÈÙ ÕáæÇÈ Èà Õá ÕÑÞ
ÇáÑæááí ÇáÈÑßíÈ Ááí ÈáÙÇÑìÇ; æÝì áàÇíÈ ÌÑÈ ÇáÈáÞÇá Ýì ÙÇá (1913) ÁÕÇÝÈ ÈáÙÇÑìÇ
ÈÕÙÈ áíà ÈÑßíÈ Ýì ÙíÑ ÑÇíßÇ æÑÇíæÇ; æÝì ÙÇá (1940) ÇÕÈæáÈ ÈáÙÇÑìÇ Ùáí áàØÐÈ ÌáæÈ
ÌÈÑæßÇ àà ÑæáÇáíÇ; ÌíÈ ìÙíÕ ÁÙíÇíÇ àà ÇááÕááíà; æÑÙá Áà áÙÇáíÈ ÈÑáíà áÕÈ Ùáí ÇáÁÞáíÈ
ÇáÈÑßíÈ ÇáÈì ÈÙíÕ Ýì áÐà ÇááàØÐÈ æíÙÈ Ááí ÌÝÙ ÌæÞáÇ ÁáÇ Ááà Èà ÕÑí àÇ ìÕí Ùá ááíæá
ÈÑßí àà ÇááàØÐÈ æÞÈá àÇ ìÕí Ùá ÈáÇÈáÇÆÈ æíáÕíà ÁáÝ Ýì ÇááÐÇÈí ÇáÈì ÞÇá ÈáÇ
ÇáÈáÙÇÑíæà Õí ÇááÕááíà áàÇß; æáà ìÕÈÕÙ ÇááÇÌÆæá ÈÙí ÇáíÑÈ ÇáÙæíÈ Ááí ÁÑÇÕíáà; ÌíÈ
.ÇáÈÕÑæÇ Ýì ÈÞÇÙ ÇáÁáÈÑÇØæÑíÈ ÇáÙÈáÇáíÈ ÁáÐÇß
ÞÇÀÈ ÇáíßæáÈ ÇáÈáÙÇÑíÈ ÈííííÇ ÈÇáÀÕÈíáÇá Ùáí ÁÑÇÕí ÇááÕááíà; Èá æíÈí ÌíæÇáÇÈáà ÌíÈ
ßÇá ÁßÈÑ àà (70%) àà ÇáÁÑÇÕí Ýì ÈáÙÇÑìÇ íáÈáßàÇ ÇááÕÇÑÙæá ÇááÕááæá ÈíáÈ ÈáÞáÈ
ÇáßÝÈ Ùá ÕÑíÞ ÇÕÈíáÇá ÇáÕáØÇÈ Ùáí ÇáÁÑÇÕí ÈíÈ ÁÕáÇí ÕÑÇÙí æÈÕáíà áÐà ÇáÁÑÇÕí
Ááí ÇáÈáÙÇÑííà; æÝì ÙÇá (1944) ßÇá àÇ ìÕí Ùá (80%) àà ÇááÕááíà Ýì ÈáÙÇÑìÇ Þí ÁÕÈíæÇ àà
ÇááÕÇÑÙíà ÇáÕÙÇÑ ááà ìÕßæáà Ýì Çááíà æÇáÕæÇíí; æáÙÑÇ ááÕÙæØ Ùáíáà àà ìßà Ùííáà Ýì
ÇáÕáÇÙÈ Áæ ÇáÈíÇÑÈ ÁßÈÑ àà (1%); ÁáÇ ÇáÕÙæØ ÇáÁÞÈÕÇíÈ ÇáÈì ßÇáÈ ÈæÇíà ÈÙÕ
ÇááÕááíà ÇáÀÈÑÇß Þí ÁÕÈíÈ ÙÇáÈ æááÙáÈ ááÐ ÇáÁáÞáÇÈ ÇáÕíæÙí Ýì (9) ÕÈÈáÈÑ (1944á)
; ÌíáàÇ ÌíáÈ ÈáÙÇÑìÇ Õáà ÇáÕÈÇÑ Çáíííí æÇáÈÕÑ ÇÕØáÇí ÇááÕááíà Ýì ßá Áæíà ÇáííÇÈ

ÇPÊÏÇÍÉ æÍáíÉ æÉÚáíáíÉ; æÉÚÉÈÑ ÈáÛÇÑÍÇ ÅPÒì ÇáÍBæäÇÉ æÅBÈÑâÇ ÇÒØàÇÍÇ Èíà ÇáÍæá ÇáÓíæÚíÉ ÈÇÒÈÈäÇÁ ÁäÈÇáíÇ æÝí ÇáÝÈÑÈ ÞÈá (1944á) BÇä ÇááìÈäÚ ÇáÁÓáÇáí àìÈäÚÇ áíÇÝÚÇ àÚáÞÇ Úái àÝÓà; æBÇæÈ ÚáÇÞÈä ÈÇáÈäÚÇÑííá ÇáÁìÑíá Úái Áíáí àÓÈæì ÑÚá Áááá ææÓÚæä Ýí ÚíÈ æäÇØÞ æÞÑí æáíÇÝÚÇÈ; ÁáÇ Áááá ÍÇÝÚæÇ Úái ÁäÇBá ÇáÈÚáíá æÁäÇBá ÇáÚÈÇÍÈ; æÍÈì Úái ÇááæÇÍí ÇáÑíÇÓÍÈ ÇáíÇÒÈ Èää; æáBá ÇááÚÇä Çáííí ÇÒÈííá ÇáÞæÈ áíÚíÑ ää æÇÞÚ ÇááìÈäÚÇÈ ÇáÁÓáÇáíÈ ÇááÚáÞÈ; æÈä ÈÁáíá ÇáÁÑÒ Èíá ÚÇáí (1949á 1955); æÁÈÑ ÐáB Úái ÇááÓááíá ÈÒÍÈ ÁBÈÑ ää ÚíÑáá áÁááá BÇææÇ Ýí ÇáÁÚáÈ ää ÓÚÇÑ ÇááÒÇÑÚíá; æÈÐáB ÇÒØÑÈ ÇáÚÇáÈÍÈ ÇáÚÚÚái ää ÇááÓááíá Áái àìÑ ÇáÁÑÒ æÇáÚáá Ýí æÚÇÆÝ æÈíáíÉ Ýí ÈÚÇæáíÇÈ ÇáÍBæäÈ æìáÚ .ÇáÞáÇáÈ æÑÚí ÇáÁÚáÇá

:ÚááíÇÈ ÇáÈáìíÑ æBÇä ÈÐæíÈ ÇááÓááíá íÈä Úá ØÑíÞ äáíÓÈ ÇáÈÑBíÈÈ ÇáÓBÇáíÈ Ýí ÇáÈáÇÍ ÈÁìÈÇÑáá Úái ÇáÁäÈÞÇá ää æBÇä Áái ÁìÑ; ÝÝí íæáíæ (1948) Èä äÞá ÍáÓíá áæÑí ää ÇááÓááíá ää ääØÞÈ ÑæíæÈ ÈÇáÞæÈ Áái ääØÞÈ ÌÈÑæBÇ; -æÝí ÇBÈæÈÑ (1949á) Èä äÞá (28) áæÑí áíááÈ ÈÇáÚÇÆáÇÈ ÇááÓááÈ ää àÓÈäÇáí BæÒæ BÇÝÇB æíÇÑí ÍìÑ Èä ÁÑÓáæÇ Áái ÇáÓáÇá- æÝí ÓÈÈæÈÑ (1950á) Èä äÞá (36) áæÑí áíááÈ ÈÇáÚÇÆáÇÈ ÇááÓááÈ; æBÇä äÞÇ ÇááÞá íÈä ÈÇÓá àÒÇÑíÚ ÇáÈááíÈ æÇáÈÞíá; æÈä ÝÓá ÇáÓÈÇÈ Úá ÚÇÆáÇÈää æÚá áííØáá æÈæÓíÚáá Èíá ÇááìæÚÇÈ ÇáÈäÚÇÑíÈ; æBÇæÇ íÁíÐæä ää ääÇØÞ ÑæíæÈ æíáíæÑáÇá ÍíÈ íÚíÓ ÚÇáÈÍÈ ÇááÓááíá æíÑÓáæä Áái áìá ÓæÝíÇ ÈæÑÞÇÒ æííæÈÑ ÝÞÑÇÍ ÍíÈ áÇ íÚíÓ Áí áÓáá æáÇ íÓÇá ÍÈì ÇáÁá Úíí BÈíÑ ää ÇáÚÇÆáÇÈ áÇ íÚááæä æBÇä ÁØÝÇááá; æÑÚá ÇæÚæí ÇáBÈíÑÈ ÇáÈí ÈáÈ ÈÇááÓÈÈ æÚÚá ÇáÁØÝÇá ÇááÓááíá ÞÈá ÇáÁíÈáÇá ÇáÓíæÚí æÝí Úá äÞá ÇæÚæí ÇíÈäÚ Ýí (27) ÍíÓÈÑ (1944) äÁÈÑ äááÈáíá Úá ÇááÓááíá Ýí ÈáÛÇÑÍÇ ÍÒÑá àÇÆÈÇ ÓíÒ æÞíá äÞÇ ÇááÁÈÑ ØáÈÇÈä ÈÇááÓÈÈ ááÈÚáíá ÇáÁÓáÇáí Ýí äÞBÑÈ Áái ÇáÍBæäÈ ÇáÈäÚÇÑíÈ; æBÇæÈ ÇáÁìÇÈÈ Úái äÞá ÇááÐBÑÈ ää ÞÈá ÑÆíÓ ÇáæÒÑÇÁ Ìæí ÌáÈÑæÝ æäæ ÑÆíÓ ÇáìÓÈ ÇáÓíæÚí ÇáÈäÚÇÑí Ýí ÍØÈÈä ÈÈÇÑí (19) ÝÈÑÇíÑ (1946á) ÍíäÇ ÞÇá: ÁáäÇ íÈÈ Áä äÁBí Áä Þæä ÇáÓáÇÝ íÈÈ Áä íBæä ááá ÌæÑ ÇáÞíÇÍÈ Ýí ÇáÈäÚÇÑ æäÁBí ääÇ Áä ÇáÈäÚÇÑ ÈÚæí ÝÞØ áÁáá ÇáÈäÚÇÑ; æíÈÈ Áä àÓíá Bá ÇáÁÈÇÑ ÇáÈí ÈÑBÈäÇ ÇáÁäÈÑÇØæÑíÈ ÇáÚÈäÇáíÈ Ýí ÇáÈäÚÇÑ; æÈíÁ ÈÈÑáÇáì ÇááÇÒíÈ ÍíÈ ÞÑÑ ÇááÁÈÑ ÇáæØáí ÇáÈäÚÇÑí ÈÚí ÍØÇÈ ÑÆíÓ ÇáæÒÑÇÁ ÈÁÒÑ ÞáíáÈ ÞÇææä ÇáÈÚáíá ÇáÈäÚÇÑí; æÈæÇÓØÈä Èä ÈÁáíá ÌáíÚ ÇááìÇÑÓ ÇáÁÓáÇáíÈ æÇáÈÑBíÈ; æÈäÞÇ ÁÒÈÍÈ ÌáíÚ ÇááìÇÑÓ ááBÇ ááíBæäÈ -ÈäÇ ÝíáÇ ää ÁÑÒ æäÈÇá æÁíæÇÈ ÈÚáíáíÈ- æÝí ÚÇá .(1947) Èä äáÚ ÈÚáíá ÇááÚÈ ÇáÈÑBíÈ

:ÈÝÓí Çáíáá æÇáÁáíÈ æÈÚí äÞá ÇáíØæÈ ÇÒíÇÍÈ áÓÈÈ ÇáÁáíÈ Èíá ÇááÓááíá ÇáÁÈÑÇB ÈÓBá BÈíÑ; æíÓÈ ÇáÁíÓÇæíÇÈ ÇáííÈÈÈ ÇáÈäÚÇÑíÈ; ÝÁá áÓÈÈ ÇááÈÚááíá; æÇáÁÑáá (95%) æÇáÞÇÞæÑ (40%) æÇáÈÈÇÑ (27%); æÇáÁÈÑÇB (11%) æÇááÓááíá ÇááÈáÞáíá Áæ ÇáÚìÑ (8%) æááÓááíá ÇáÈæäÇB .ÇáÈäÚÇÑíá (6%)

æÞÈá ÇÓÈíáÇÁ ÇáÈäÚÇÑ ÇáÓíæÚíá Úái ÇáÓáØÈ BÇæÈ Bá áíáÈ Ýí ÈáÛÇÑÍÇ ÈíÈæí Úái ÚíÈ àÓÇí; æáBááá äáÚæÇ ÇáíáÚíÈ ÇáæííÈ ÇáÈí BÇæÈ ÈíÇæá ÇááíÇÝÚÈ Úái áæíÈ æíÞæÞ ÇááÓááíá ÇáÁÈÑÇB æáí ÌáÚíÈ ÈæÑÇá ÌáÚíÈí; BáÇ ÞÇáÈ ÇáÍBæäÈ ÈääÚ ÇáíÈÇá æääÚÈ ÇáÁíÈÝÇá ÈÇáÓæÇÍ ÈÇáØÑíÞÈ ÇáÁÓáÇáíÈ; æääÚÈ BÐáB ÇáíÈÇá Úái ÇáØÑíÞÈ ÇáÁÓáÇáíÈ; æÁìÈÑÈ ÇááÇÓ Úái ÌáÚ ÇáííÇÈ; BáÇ ÁìÈÑ ÇáÑíÇá Úái ÇáííáÈ ÇáÚÓBÑíÈ ÇáÁìÈÇÑíÈ; æBáíÇæáÈ ää ÇáÍBæäÈ ÇáÈäÚÇÑíÈ áÈíØíá ÁìÑ ÚáÇÞÇÈ ÇááÓááíá ÈÇáÁÓáÇá ÝÞí ÁìÈÑÈ ÇááÓááíá Úái ÈÚííÑ ÁÓáÇæäá Áái ÁÓáÇÁ ÈäÚÇÑíÈ; æäÞá ÇáíááÈ áÁÐÇÈÈ ÇááìÈäÚ ÇáÁÓáÇáí ÞÇáÈ Úái ÁÓÇÓ ää ÞÑÇÑÈ äÁÈÑ ÇáìÓÈ ÇáÓíæÚí ÇáÈäÚÇÑí æääÇáìá ÇáÈí ÁÞÑáÇ Ýí ÚÇá (1917á) æÇáÈí áÇ ÓÇáÈ ÈÓÈííá ÍÈì ÇáÁá; ÍíÈ ÐBÑ ÈÁá ÈÑÇáì ÇáÈØæÑ ááÁáÈ ÇáÁÓÈÑÇBíÈ ÓæÝ ÈÈæÓÚ ÈÁá ÇááæÇØáíá Ýí ÈáíáÇ ää áíÈáÝ ÇáÁÓæá ÓíBææäá ÁÞÑÈ Áái ÈÚÓáá ÇáÈÚÓ æÈÚí ÐáB ÈÈÓÚÈ ÓææÇÈ ÈíÁÈ ÈíÑì Áái Çáæíæí ÚÈÇÑÈ (ÇáÁáÈ ÇáÁÓÈÑÇBíÈ ÇááæííÈ Ýí ÇáÓíÝ æÇááìáÇÈ ÇáÍBæäíÈ) æÝí ÚÇá (1977á) ÐBÑ Áíí ÇááìÑÑíá Ýí Áíí ÇáìÑÇæí Ýí äÞÇá áá: Áä ÈáíáÇ ææ ää ÁÓá .æÇíí æíÓíÑ áíæ ÁÐÇÈÈ ÌáíÚ ÇáÝæÇÑÞ

æÝí ÚÇá (1979á) ÁBí Èíæíæí ÍíÝBæÝ Áä ÇááÓÁáÈ ÇáÞæáíÈ Èä ÍááÇ ääÇæíÇ æÈÓBá äØáÞ ää ÇáÓBÇá ÁáÝÓáá; æáíÓ áÈäÚÇÇÑíÇ àÓÇBá ÍÇíáíÈ ÝíáÇ íÈÚáÞ ÈÇááÓÁáÈ ÇáÞæáíÈ; æÈäÓíÇ áÚ äÞá ÇáÓíÇÓíÈ ää íÒÑ Áái ÈíÇáÇÈ ÝíáÇ íÈÚáÞ ÈäÓÁáÈ ÇáÞæáíÈ ääÐ ÁíÓÇÁ ÚÇá (1965á) æÈÚí (1975á) ää ÈíÑì ÇÓá ÇáÞæáíÈ BæáíÈ Ýí ÌæÇÒÇÈ ÇáÓÝÑ æÈØÇÞÇÈ ÇááæíÈ æÇáæÈÇÆÞ .ÇáÑÓáíÈ

Áä ÇáÓÈÈ æÑÇÁ ÁááíÈ ÇáÒÑÇÚ Ìæá ÝÑÒ ÇáÁÓáÇÁ ÇáÈäÚÇÑíÈ íÚæí Áái Áä Áí ææÇØá áÇ ííáá ÁÓáÇ ÓáÇÝíÇ íÒÈí æBÑÈ ÈÇááÚái ÇáÞÇæáí ÇáBÇáá ááBááÈ; ÝáÇ ííÓá Úái Áí æÚíÝÈ Áæ ÈÓíÑ áä æÈíÞÈ Áæ ÓáÇÍÈ Áæ æÑÞÈ ÑÓáíÈ; æÍÈì ÇáÓáÇÍÇÈ ÇáÚááíÈ ÈíÈÈ Úá ÇáÐíá ää íÚíÑæÇ .ÇÓááá ÇáÁÓáí Áæ ÇáÁÓáÇáí

ÁæÚáíÇ

ÈíÁÈ ÇááÐÈÍÈ Ýí ÞÑíÈ æÇáæíæáíæ Úái ÈÚí (14) Bá ÓáÇá BæÈÇáÇ ÇáÚÇÓáÈ ÇáÁæÚáíÈ; ÝÞí Ííá ÇáÞÑíÈ Ìæí áìáÓæä ÈÁÓáíÈ ÈÞáíÈ íáÒÑæä ÇáíáÇÑ Ýí Bá ÓæÇÑÚáÇ ÈíÈÇ BáÇ Þíá Úá ÇááìÑáíá

ÇáÐíá áÇlãæÇ ãÑßÒ Æãã ääØÐÉ æÇÆíÉ; æãáÇ ÝÓáæÇ Ýí ÇáÚÉæÑ Úáíãã ÕÈæÇ lÇã ÚÒÈãã Úáí Çáãlãííá ÇáÆÑíÇÁ; lãæÇ ÇáãlÑÓÉ ÇáAalíáíÉ ÝÐÉáæÇ ØáÇÈãÇ æãlínãÇ æãããÇ ÇáÈÐáæÇ Ááí ÇáãÈÇáí ÇáãlÇæÑÉ lãNæã ÇáãÓÇßã æíÐÉáæã ÇáÆÑíÇÁ ælínÐæã ÇáãÒNæÚÇÈ æÇáãæÇÓí; Èã ÈællãæÇ Ááí (ßíNæ) ÇáÐÑíÈÈ ÝÉlãæÇ ÈÇáãÓl æßÇã Èã lãÚ äã ÇáãÓáíá íÁlæã ÓáÇÈ ÇáÚãÑ; äã íãl Ál lã ÇáÐÉã ÈãÇ Ýíãã ÁãÇããã ÇáÓl íæÓÝ ææááæ; æãáÇ ÇáÓlÝí ÇáÝNãÓí lí ÈÇNíá ÕæÑÈ äãÇ lãÈ Ááí ÓlÝÉ (áæãæãl) ÝÐÇá: ÈÚl Áã ÁlNÐæÇ ÇáãÓl ÇáÓÚlN Ýí ßíNæ lãÓæÇ Ááí ÇáãæÇÑ íØããã lãÓlNÇ Èã íÁlÐæã ÐØÚ Çáálá Úáí ÇáßÈÈ ÇáííáíÉ ÇáãÈãÇÈÑÉ Ýí ÇáãßÇã ÈlãÇ äã ÇáÁØÈÇÐ; æÚáíãÇ ÚÇlNæÇ ÇáãßÇã lãÝæÇ æÑÇÁãã (94) ÐÈlãÇ æãÓlÇ ÁßáÈã ÇáãlNÇã; æÝí Áæã ÈlNß äã ææÚã ÁÓlNÈ ÇáíßæãÈ ÇáÁæÚáíÉ ÈlÇãÇ ÚÈNÈ Ýíá Úã ÁÓÝãÇ ÇáÚãíÐ áÝÐlÇã .ÈÚÓ ÇáÁNæÇl æÁãÐÈ ÈÈÚÓ ÇáãÓÁæáíÉ Úáí lãæí Çáíló Ýí ÇáããØÐÈ æÈÚl ÓÇÚÇÈ ÈlãÚ ÇáÓÇÇã lãæ ÇáãÓl æÈlãæÇ Ýí lãá ÇáíÈÈ ÈÚl Áã ÁlãÚæÇ Nãíãã Úáí lãÝãÇ ßãÇ áí ÈÇÚÈÈÇÑãã ÓãlÇÁ; æÁÈãÇÁ ÇáÚãã ÇáÐl ÇÓÈÚNÐ Çáálá ßãã ÐÇã Ál ÇáíÇÓNíá ÝãÇl ÈÇáÁÐÇã áÓáÇÈ ÇáÝlN ÇáÈl ÐÇã ÇáãÇÓ áÁlÇÆãÇ æÓØ áÐÇ ÇáãßÇã ÇáNãíÈ Èlã ÇáÐÈæÑ .ÇáÈl äã Èßã ÁÚãÐÈ ÈÚl; æÇáÈl áÇ Èlãã Ál ÚãÇãÇÈ Áæ ÕæÇál íÐæã ÇáãÁNlæã Èãã ÇáÁÓáÇã Ýí ÁæÚáíÇ ææ Ál ÇáãÚlÓÇÈ Ýí ÁÝNlÐlÇ ÇáííÈÈ; ÝÐl lÇÁ äã lÇNl ÁæÚáíÇ Úáí Álíl Úl ÕÆlã äã ÇáÈlÇÑ áßã Áãã ÇáÈãÇl ÈÐÈããã ÈÓNÚÉ æÝãããã æÚããæÇ .Èã æãÒNæã NÚã ÈÚlãã ÇáÓlíl Úã ÇáãNÇßÒ ÇáÁÓáÇáíÈ ÇáßÈNl æÈÇáãÐÇÈá ÝÁã ÈÇNl ÇáÁÓáÇã äã íßã ãÁÓÇæíÇ ÈãÐÇ ÇáÓßã Ýí ãßÇã ÁlN Óæí ÁæÚáíÇ; áÚãã ÇáãÇÓ ÇáÐl íÐÈããã äãÇß íÐãÈãã Ólíl æÚÈÐlÇÈãã ÇáííáíÉ; æÈÚl ÇáíãÇÚÉ ÇáÁÓáÇáíÉ äã ÁßÈN ÇáíãÇÚÇÈ ÇáÈl áÐl ÁÚÓÇÁãÇ ÕææÝÇ ælÓlÉ äã ÇáÐÈã; æÇáÈl ÐlãÈ ÁßÈN Úl äã ÇáÓlÇÁ; æNÚã ßã ÇáÈØæNÇÈ ÝãÇ ÈÓÇã ÁæÚáíÇ Çáíãã ÁÓl ÇáÈãÇl ÇÓØãÇlÇ áããÓáíá; ßÇã íãã (7) lãáíæ (1983) lããÇ ãÓãæíÇ Ýí ÈÇNl ÇáãÓáíá Ýí (Èæãæ) ÇáÈl ÈÐÚ Úáí ÈÚl (25) áíãÇ ÚNÈ ßãÈÇãÇ; ÝÐl ÈlãÚæÇ ÝNlãã áÓÈÈÓNlã íÉÝããã ÈÚl ÇáÝØN ÇáãÈÇNß; æÈãÇ áÐlãÇÈ lãã ÇáãÓl ÚlÈ ÚÓNÇÈ äã Çáãæí Çáãlílã ÈÇáÓáÇl; ÓlÈæÇ ÇáÁãÇã ælãÓÈ áÓáíá ÁlNlã äã ÐãÈ ÇáãÓl æÐÈlããã Úáí ÈÇÈã lãã Áã íNãÓ áãã ØNÝ Èã ÐØÚæÇ NÐÇÈãã ÁãÇã ÇáíãÚ ÇáãÐÚæÑ; æÈÚl ÇÓÈæÚlã ÁÓlN áÝÉl ÁæÚáíÇ ÈlÇãÇ áÚl Ýlã ÇáÓáíÇÁ ÚÈÇÓ .ßÈæãÈÇ; áíãl ÓlNÈlã; ÓáíãÇã ÓlNæÇæ ææÓl ßæãlÓl; áíãl Næ íãlÓÇ; æÇáÓl ßÇÈãÇ álNÇ æÈÚlãÇ ÁlÈÈ (ßíNæ æÈãã) ÈÇáÐÇßNÈ Ááí Áãã lãÝÚÉ äã ÓãlÇÁ ÇáÁÓáÇã ÁÈãÇÁ lãã ææÈlÓÇ ÇáÁæã ÇáÐl ßÇã äãßÇ Úáí ÁæÚáíÇ ÝlãÇ Èlã (1867-1884ã); ßÇã lÇßãÇ ÐæíÇ íããß NÐÇÈ ÇáÚÈÇl áßã Çáãã ÐãÈã áãÁÓáÇã ÝÇÚÈãÇ Çáíã ÇáÁÓáÇáí æãÒNã Ýí ÁæÚáíÇ æÇãããÇãß ÇáãlØÈÈ ÈãÇ Èßã lãíÈ; æÈÈÚã ßã ÁÚÓÇÁ lãæãÈã æÓÚÈã ÝÇÓlãN ÇáÁÓáÇã ÈÓæNÈ áÇ æÈlã äãÇ Ýí Úãlã lÈl ßÇã lÚÇÐÈ ÈÓlÉ ßã äã íãÈãß ÈÚÇáíã Çáíã ÇáíãÝ; ÝãÐÇã áíÆÇÈ lÇÓÈ æÁÈãl lãã Óæã NãÓÇã æÁlÇÁ ÇáÓæÇÈ Ýí ææÇÐlÈãÇ; áßã áÝNÇ äã ßÈÇN ÇáÐæã ÓÚNæÈ ÈÇáÈãl ÇáÐl íãÈãã ÇáÁÓáÇã áãÓÇáíãã ÝÈããNæÇ Úáíã ÈãÓÇÚlÈ ÇáÈÚÈÇÈ ÇáÈÈÓlNlÈ ÇáÈl Èlã ÐlæããÇ lãíÈÇ Ááí ÁæÚáíÇ; ÝNãl Áã Úl ÇáÐlã lÓããã æNÇÁã Ýí ÇáíÝÇÓ áÓÈãN ææÓáÈ Ááí áÓÇãÚã ÓÇÆÚÇÈ lØãÐæããÇ Èãããã áÇ lãßããã áÚã áãã ØÇáíã æÐÓÇÈã æÈãlÇã; æããã ææ áÝÓã álÓ áíÈããÇ äãÇ lÚãã ÚlN Áãã áÁãÇãÈ ÇáÓáÇÈ; ÝÐÇã ææÈlÓÇ ÈÇÓÈlÚÇÁ NæíÓ Çáííã æÇããÁÐãíã; ÝlÇÁã áíÇØÇ ÈNlÇãã æNlÚ Úáí áÓÇãÚ Çáããß Áãã ælãlÚ ÇáãÓáíã áÇ lãßããã áÚã æãÇ lÓããã æNÇÁã áããã áÇ lÈÈÚ Óãã ÇáÁÓáÇã; ÝããN Úáí ÇáÝæN ÈãlÇÓNÈãã ælNãã Ýí ÇáÁÚãÇá Ááí áÇãæíãæ lãÈ ÁlNÐæÇ ÁlÍÇÁ lÈl ÇáãæÈ ÈÚl Áã Óã Ááíãã ßã äã ÓlÐ lãíÈãã Áæ Úãã ÈßãÇããã; æßÇã Ýlãã lãNÈ ÕÈÇÈ ÇáÈãÇl; lÈl Áã Çáããß äã lÚl lã æÈÚæÈÇ íãlÐ Èããßã Ááí ÇáíÇNl; æÐÇã äã Ál lãÚÇæáíã: áÐl ÐÈãÈ ßã ÚããÇÁ ÇáÈãl ÇáÐlã ßãÈ ÈÚÈãl Úáíãã Ýí Èãß .ÇáÈÚÈÇÈ; æÐãß áãããã ÈÚããæÇ ÁßÈN äãÇ lãÈ æÓÇNæÇ ÁããN äãÇ íãÓã áÇ íßÇl ÇáÚÇãã ÇáíÇNl lÚãã ÓlÇ Úã ÐÓÈ áÐÇ ÇáÓÇÈ ææíæÇáíNÇ ÇáÐl æÐÝ Èãß ÇáæÐÝÉ ÁãÇã ææÈlÓÇ ÇáÁæã æÐãÈ Ááí NÈã ÓãlÇ ÈNÝÐÈ ÁßÈN äã ÓÈÚlã äã lãNÈ Áãã ÇáÈãÇl äã ÇáãÓáíã; æÐãß áãã ÁlÇ äã lãÈl ÇáÐÓÇÆl áÈlãl ÁÓãÇÆãã; ßãÇ Áã ÇáÈÇÈÇ áÇ lÓæNãã ßãÇ lÓæN ÁÐNãÇÆãã ÇáãÓlílã ÝlÚããã Úáí ßã áÓÇã ÈÈãÈlN áÇ ÈßÈÈã æÓÇÆã ÇáÁÚãÇã ÇáãÓlílÈ .Ýl ÇáÚÇãã

áßã ÇáãÓáíã Ýí ÁæÚáíÇ áÇ ÓÇãæÇ áÚ áÐÇ lÈÐßNæã ÇáÓÈÇÈ ÇáÐlã ÇlÈÇNæÇ Ýí äãæíãæ Áã lÚãæÇ Úáí Úãl ÇáÁÓáÇã áÚ lÇãÐãã æãÇ íãlÇÓæÇ áálÇßã æãæ ßÇã ææÈlÓÇ ÇáÁæã; æNÈãÇ Áã ÇáÁæÇã áãã lÚNÝ ÇáãÓáããã Ýí ÇáÚÇãã Áã ÁæÚáíÇ áÇ ÈÓÇã ÈÐlã ÇáÓáíÇÁ Èãæ ÇáÓáíÇÁ .áãÁÓáÇã ÝlÐãÈæã ÈãÇ ÐÓÇÆl æãÇ ÈNÇáíã æãÇ ÁÈæÇÐ; áßãã lÚããã Ýí ÇáÐãæÈ ÁÈl ÇáíãN